מחיר: 5.00 ל"י ב"ר חשון תשל"ו, 29.10.75

העולם הזה

קומיסיון חמורת טילים!

סוכן זשק ארזון מילצ'ן ואשתו

מיוחד
ל"ZOO הארץ"

ZOO

העורך והמייסד הראשון:
ד"ר מלכיאל זוארץ ז"ל
ממשיכי דרכו יבל"א:
חנוך מרמרי, קובי ניב, אפרים סידון

הנהלת אל־על: לא נקנה שקט!

קובעת: הממשלה לימיננו (ראה תמונה) ● לא נוחר!!

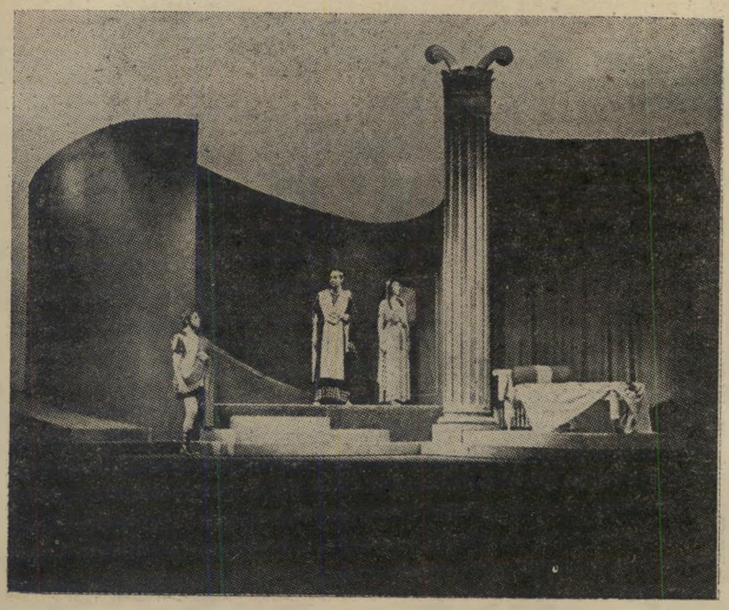

מאת: שמואל חי, גיורא רן, אליהו חם, שלמה אבי־אבא, רחל דומא, צבי הכהן־כהן, ראובן שפיר, אליהו חם הבן, יוכבד ושוביה לוי ואחרים — כתבי „ZOO הארץ" (הרשימה המלאה במערכת.)

„חברת אל־על' איננה מוכנה לוויתורים כל שהם כתנאי להחזרת העובדים לעבודה," נאמר אמש בהודעת החברה. „לא נלך בדרך של קניית שקט כפי שעשו מיפעלים אחרים. בתנאי האשראי של היום מעדיפה החברה לקנות ריהוט ספרדי או שוטף־כלים משוכלל. אבל שקט? (המשך בעמוד 241).

במרכז: הנהלת אל־על. לימינה הממשלה, המביטה בבוז מהול בצער בשובתים, המנסים לערער את אושיותינו. את הדרך למיטת יישוב סיכסוכי־העבודה חוסם עמוד הקלון, שהעמידו השובתים.

ספורט: בליגה לתנועות מחאה

תוצאות המישחקים

מיבוב 1

אשכנזי — מחדל	0:0
קדמוני — בר־לב	1:0
קדמוני — אשכנזי	2:2
אשכנזי — מחדל	0:2

מיבוב 2

אשכנזי — שיפור פני החברה	1:0
קדמוני — בר־לב	3:1
קדמוני — מוטה גור	0:0
אשכנזי — קדמוני	2:1

מיבוב 3

קדמוני — הסדר־הביניים	4:2
קדמוני — מוטה גור	1:1
קדמוני — צמיגים	0:4
קדמוני — בר־לב	0:0
אשכנזי — פער חברתי	5:0
אשכנזי — לפידים	1:3
קדמוני — אשכנזי	1:4

טבלת הליגה לאחר הסיבוב ה־3

	הקבוצה	נקודות	הפרש שערים
1.	קדמוני	9	13—16
2.	אשכנזי	6	15— 9
3.	בר־לב	5	1— 4
4.	הסדר־הביניים	2	2— 4
5.	שיפור פני החברה	2	0— 1
6.	מוטה גור	2	1— 1
7.	מחדל	1	2— 0
8.	לפידים	0	3— 1
9.	צמיגים	0	4— 0
10.	פער חברתי	0	5— 0

הודעה לעיתונאים

אנו מתנצלים בפני צי־בור העיתונאים על השי־בושים שחלו בטיסות הסדירות של חברתנו עקב השביתה הפראית של הפועלים.

אנו מבטיחים שאיש מן העיתונאים שהוזמנו לטיסות־חינם כאורחינו לא יקופח, עם חידוש העבודה הסדירה.

תודה על הרוח האר־הדת במאמרים ועל עמ־דתכם האמיצה בסכסוך.

חברת תעופה מושבתת

איפכא מיסתברא

להווה ידוע לכל שוחרי ודורשי פי סלה, שהממשלה הזאת שהיתה בטלה ומבוטלת כעפרא דארעא וק"ן טעמים לכך — יש לה זכות הקיום והשררה ותהא עומדת לעולמי עד כהכוכבים במסילתם. וממידת השכל והלב לחלוק לה כבוד, לפי שבא הבחור המעולה כמר זבולון וטהר השרץ.

ונחזק ידה של ממשלה מצויינה זו ושריה — ישמרם השם ויצרם. שכל מעשיהם במחשבה תחילה ובשכל ישר וגם בעל הגויה תחזקנה ידין נ"י.

ועת לתקוע בשופר צדקנו שברים ותרועה לחילופין שיהדהד בחוצתם, ב„טו.טו.טו־שער־באים ימותו. באיזה יום? ביום שבת. באיזו השעה? זה לא איכפת," כקול מים בהתגלגלם.

ונתנה תוקף קדושת היום ומלכות בשר ודם, כבקרת רועה עדרו ויאתיו כל לעובדך.

מוהר"ר צבי הכהן קוק (חבר של זבולון)

אנו הולכים ברגל הופה הי"!

ואתה? הנרשמת כבר לצעדת ארבעת הימים?

בוא וחלץ עצמותיך, צא למרחבים, נשום את יפי הארץ וגמא בשתי רגליך נופים לא מוכרים!

חיילים ואזרחים — 40 ק"מ ליום
נשים וקשישים — 35 ק"מ ליום

ההרשמה לקבוצות ולבודדים

נא לכתוב ל„ממשלת מרוקו—רבאט" ולציין על המעטפה
„הצעדה על סהרה"

הארץ

ממישנתו של מייסדו

דין פרוצה — כדין מאה

ד"ר זוארץ

במכון זוארץ לעיסוי

סקופ

ברגע האחרון! עכשיו מותר לגלות

פינושה פאשיסט!

צ'ילי מדינה לא־דמוקרטית

צוות מיוחד שמונה על־ידי הממשלה, ושהורכב ממיטב עיתונאי ישראל, הצליח בחקירה מעמיקה ונועזת לגלות כי נשיא צ'ילי הוא בעצם פאשיסט, וכי במדינתו שורר משטר בלתי־דמוקרטי.

הגילוי נעשה לאחר שצ'ילי הצביעה בעד גינוי הציונות כגזענות.

לכתבנו נודע כי צוות החקירה המיוחד הצליח לגלות כי פינושה הגיע לשילטון בדרכי אלימות בלתי־כשרות. כמו־כן הצליח הצוות לחשוף את התנהגות מישטרו של פינושה כלפי מתנגדיו — פינושה הפעיל, לדברי הצוות, עינויים ושיטות־דיכוי אחרות (ראה תמונה), זאף הוציא להורג כמה עשרות אלפים ממתנגדיו להורג.

הצוות אף מצא פגם־אסתטי בכך שישראל היתה אחת המדינות הראשונות שהכירו במישטרו של פינושה, והוא ממליץ שבפעמים הבאות תהיה ישראל רק המדינה העשירית להכיר במישטרים פאשיסטיים.

עוד נודע לכתבנו כי ייתכן שמימצאי צוות־החקירה ישתנו כליל, אם תשנה צ'ילי את הצבעתה, ואז יתגלה כי פינושה הוא מותק ואבי אבות הדמוקרטיה החופשית המודרנית.

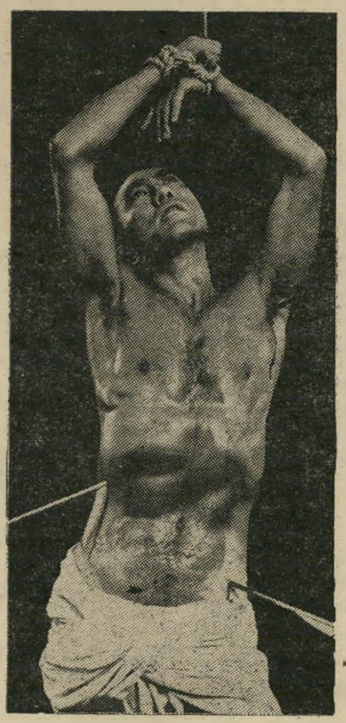

שוחר דמוקרטיה צ'יליאני
תחת עול פאשיזם אנטישמי

דבר המערכת

עירוב הגליל

רק שומעים עכברינו משגאי־עצמם וישראל את המילה „פיתוח" ומיד יוצאים מחוריהם המרוהטים ריהוט־גויים. כי בשביל עכברינו „שוחרי הקידמה" עדיפים „חבלה" ו„רצח" ו„השמדה" — של יהודים — על כל „פיתוח" שבעולם.

והנה עתה יצא קצף עכברינו וביזיונם על „פיתוח הגליל" — לוקחים מהערבים „המיסכנים", שלהם 17 מדינות ונפט ומדבריות אין־ספור ומירבצי פלטינום־פלוס, ז„גוזלים" את אדמותיהם ר"ל.

כי עכברינו רוצים שבמקום „פיתוח הגליל" יעשה „עירוב הגליל" — שייסגר הגליל להתיישבות יהודית ורק ערבים ועכברים יגורו שם בערבובייא. שבמקום שכונות יהודיות יפות ומסודרות, עם חשמל ומים ובתי־ספר נקיים, יהיה הגליל כולו חורשות ומערות עלובות, מלוכלכות ומזוהמות, ללא חשמל או סאניטאציה אלמנטרית וללא השכלה יסודית אפילו.

ואחר־כך עוד יבואו עכברינו הנ"ל ובשם קידמתם הידועה יתבעו ואף יפגינו בקולי־קולות לתת ל„מיסכנים" הערבים הללו חשמל ומים ואפילו בתי־ספר יתבעו בחוצפתם.

אבל אנחנו — א־פ־י־ג ניתן להם.

כי טוב גליל יהודי־ונקי במולדת מגליל ערבי־מלוכלך בניכר.

פ. מ. צ'ארלי בן

יעקובי: אני דמות ממלכתית

ממני ועד אלי לא קם איש כמוני

שר התחבורה, מר גד יעקובי הכריז רשמית כי הוא דמות ממלכתית ומעתה ייקרא „דמותה הממלכתית של התחבורה."

מר יעקובי, שהוא דמות ממלכתית ונצר למישפחת דמויות ממלכתיות, הודיע כי יש בכוונתו להכריז על בית לאומי לעם היהודי בארץ־ישראל, אשר יהיה בנוי על טהרת הניהול והייעול.

לצורך זה החל מר יעקובי לגדל זקן ארוך ושחור, לעמוד על מרפסות ולחזות מדינות. הוא גם עובד עתה על סיפורו החדש „אלטנוילנד" שפירושו בעברית „אל־תענו־לי!"

מר יעקובי חוזה מדינה נאורה, יעילה, משוגעת, בעלת שיטת־בחירות־אזורית ורמזורים־דו־נתיביים. לדעתו עשוייה מדינה כזו להיות פתרון הולם לעם היהודי באשר הוא.

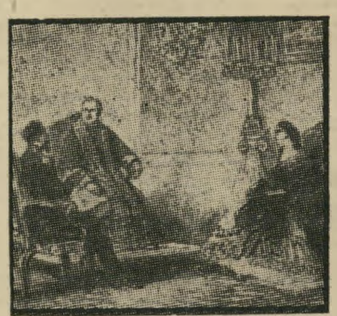

דמות־ממלכתית יעקובי ודמויות עממיות

כן מתכנן יעקובי מדינה נוספת, באוגנדה, בה ישוכנו מכונאים, עובדי־תחזוקה, ופועלי נמל.

נמסר כי צוות מיוחד של משרד התחבורה מתכנן הזזת קיברו של הרצל קצת הצידה ופינוי מקום „לדמויות ממלכתיות יותר".

שמו של הר הרצל יוסב להר־יעקובי.

ישראל תקנה אוסף־פורד

ממשלת ישראל הזדרזה להודיע כי על אף שקופתה ריקה, עומדת היא לקנות את אוסף כלי־הנשק הנדיר והיקר המוחזק כיום ברשותו של ג'ראלד פורד.

על קניית האוסף, הכולל מערכות מכ"מ יקרות־מציאות מן המאה השביעית וכן טילי־יד עתיקים מצופים אמאייל, הוחלט לאחר שהתעורר החשש שמא ייפול האוסף היחיד־במינו לידיים זרות.

שר הביטחון, האחראי על הקנייה אמר, כי כל מאמץ ייעשה בכדי להביא את האוסף, היקר כל־כך לעם היהודי, למדינת־ישראל.

פיטורי ייעול

עומדים לפטר עשרות־אלפי פועלי־ייצור כי יש גרעון חמור במאזן התשלומים והממשלה נערכת לקראת תקציב גרעוני שלא היה כמוהו.

הממשלה הולכת לקראת תקציב גרעוני מאין־כמוהו כיוון שהממשלה זקוקה לעוד אוגדות ולעוד טנקים ולעוד מטוסים מתוחכמים ולטילים בעלי ראשי־נפץ קונבנציונאליים ואחרים.

הממשלה זקוקה לכל הנשק הזה כדי לנצח במילחמה הבאה, העומדת לפרוץ בקרוב.

המילחמה הבאה, אשר תפרוץ בקרוב, תפרוץ כי לא ייחתם הסכם ביניים עם סוריה.

והסכם ביניים עם סוריה לא ייחתם, מכיוון שלא נוריד אף יישוב אחד מן הגולן.

שיהיה ברור: היישוב בגולן שאתם לא רוצים להוריד, פירושו הכנות למילחמה הבאה, והכנות למילחמה פירושן מסים, קיצוצים, ירידה ברמת־החיים ובשירותים, ופיטורים המוניים.

אז תחליטו את מי אתם מפטרים: את היישוב ברמת־הגולן או את המשק כולו.

הדיונים בממשלה, הדלפות השרים, דיבורי „חוגים מוסמכים" מעידים על המזימה הנרקמת

אנו קוראים

לא להחזיר

כל מי שביטחון גולדה יקר בעיניו
כל החרד להתקפלותנו המוסרית והפיסית
כל החרד משיטת הסאלאמי הזוחלת
כל החושש מתקדימים למיניהם

יתלכד תחת דגלנו

בל יוחזרו

חושבי איקרית ובירעם

תנועת העבודה למען גולדה השלמה

תשקיף

בארות־נפט מצריות

נשכחו בתחום ישראל

מסתבר, כי גם אחרי שהסכם־הביניים יבוצע במלואו והמצרים יקבלו לידיהם את כל שדות הנפט של ראס־סודאר ואבו־רודס, עדיין יישארו בשטח המוחזק בידי צה"ל מיספר בארות־נפט פעילות. **בעת תיחום השטח שיוחזר לידי המצרים, שכחו המצרים לתבוע לא רק את בארות המים שמהן מוזרמת אספקת המים לאבו־רודס, אלא גם כמה בארות־נפט בודדות הנמצאות מדרום לאבו־רודס.**

מתיחות בין

רבין לרבינוביץ

התערבותו של ראש־הממשלה בענייני כלכלה, אינה נושאת חן בעיני שר־האוצר, הרואה בה הכרזת אי־אמון ביכולתו. לאוני רבינוביץ גם גונבה הידיעה, כי בשיחה פרטית אמר רבין שרבינוביץ מנהל את האוצר כמו תנווני במכולת.

במי תפגע

המיפלגה החדשה

בליכוד?

שלוש מתוך שש החטיבות המרכיבות את הליכוד, עומדות להתאחד למיפלגה אחת. השלוש הן: הרשימה הממלכתית, המרכז־העצמאי ואנשי ארץ־ישראל השלמה. למיפלגה החדשה יהיו 8 ח"כים מתוך 38 הח"כים של הליכוד.

לא זו בלבד שהמרכז־החופשי, בראשותו של שמואל תמיר, רואה איחוד זה בעין רעה. גם כתנועת החרות חוששים מצעד זה, שכן נראה כי ככוונתה של המיפלגה המאוחדת החדשה לנהל מו"מ עם חטיבת הליכרלים בליכוד, על איחוד למיפלגה אחת. במיקרה כזה יהיו לאגף הליברלי 20 ח"כים, לעומת 16 של חרות, וככך תתבטל ההגמוניה של חרות בליכוד.

מתי פורצת שביתה?

באל־על החלו כבר מאשימים זה את זה בשביתה. מקורביו של המנכ"ל מרדכי בן־ארי, מצביעים על כך כי שלוש השביתות האחרונות, כולל זו הנוכחית, פרצו שעה שהוא היה בחו"ל והחברה נוהלה על־ידי סגנו, בני דוידאי.

לעומת זאת מצביעים אחרים על כך, כי השביתה הנוכחית פרצה בדיוק ביום שנכנסו לתוקפם תעריפי־החורף המוזלים, בעונת־הטיסות הגרועה ביותר בכל השנה. מבחינה זו היתה השביתה לתועלת רבה להנהלת החברה.

יוצאי מחנות יִמנו

ייבוא בשר מגרמניה

כוונת מישרד־המיסחר־והתעשייה לייבא בשר מגרמניה, עוררה התנגדות עזה בין ניצולי השואה.

חבר־הכנסת הלל זיידל, הגיש שאילתה לשר־המיסחר־והתעשייה, ובה ביקש כי הבשר הגרמני יסומן בסימון מיוחד, כדי לאפשר למי שאינו רוצה בו, לא לקנותו. זיידל טוען, כי על כל מוצר אחר מגרמניה מצויינת ארץ המוצא, לנוחות הקונה. ייבוא הבשר מגרמניה עורר תימהון רב בחוגים כלכליים. כיום ניתן לקנות בשר בשפע מכל מקום, וניתן היה לצפות כי ממשלת ישראל תדע לשמור על יחסי מיסחר עם ספקים המוכרים לה בשר גם בעת עליית מחירים, כאשר כל ארצות אירופה מסרבות למכור לישראל בזול.

הסדר הוצאות בין

העיתונאים למו"לים

איגוד העיתונאים חתם עם איגוד המו"ליים על הסכם, שלפיו ישלמו לעיתונאים הוצאות־רכב כמו למדריכים חקלאיים. העיתונאים יקבלו הוצאות קבועות של 59 אגורות לקילומטר (במקום 41 האגורות המוכרות לכל האחרים) ללא כל רישום.

על נסיעות נוספות ברישום יקבלו 64 אגורות. כן הוסכם כי העיתונאים יקבלו את מלוא הוצאות הביטוח והאגרה השנתית. המו"לים ישלמו מס על כל התשלומים הללו.

לגבי הוצאות הטלפון, הוסכם כן הן תגדלנה ב־50%, ותהיינה חייבות במס.

סעיף מעניין אחר הוא לגבי קרן־ההשתלמות של העיתונאים. האוצר הסכים שלא לגבות מס על הפיקדונות של העיתונאים בקרן בעת הוצאתם ממנה. הכנסות הקרן באות מהפרשות בשיעור של 2.5% משכר העובד, ותוספת של 4.5% מהשכר שמוסיף המעביד.

ברון ייעץ לדולצ'ין

יועצו היקר של ראש עיריית תל־אביב, נתן ברון, ישמש גם יועץ ומנהל מסע־הבחירות של אריה דולצ'ין, לראשות הסוכנות היהודית. המשדד בין ברון לדולצ'ין היה האיש החזק של המיפלגה הליברלית, שימחה ארליך.

כתב־הטלוויזיה

אלי ניסן מחוסר־

עבודה בארה"ב

כתב־הטלוויזיה הישראלית, אלי ניסן, שנשלח לפני חודש ימים לארה"ב כדי להחליף שם את הכתב בוושינגטון, יעקב אחימאיר, לא הצליח עדיין להיכנס לתפקידו. אחימאיר ממשיך בתפקידו כאילו לא קרה דבר, מתעלם מניסן כליל ולא התחיל להתכונן לחזור ארצה.

רשות־השידור מנפה להשתיק את השערורייה, ולדובר הרשות ניתנו הוראות להסביר, שאלי ניסן ילמד להכיר את ניו־יורק במשך חודש ימים, ואחר־כך יפגוש ביעקב אחימאיר ויתחיל להיכנס לתפקידו.

לאחימאיר ניתנה ארכה אחרונה של חודש ימים, כך שבתחילת דצמבר ייאלץ לחזור ארצה.

ירידה של 30%

בצופי הקולנוע

הארכת שידורי הטלוויזיה בשעה אחת נוספת אל תוך הלילה, עדיין לא גרמה נזקים לפועלים, אבל הביאה כבר הפסדים ניכרים לבעלי בתי־הקולנוע. לפי מיכומים זמניים שנערכו על כה, גרמה הארכת שידורי הטלוויזיה לירידה ממוצעת של 30% בקרב צופי הקולנוע. קיימת קורלציה ישירה בין הירידה במיספר הצופים, לבין תחילת השידורים הארוכים.

בעיקר נפגעו בתי־הקולנוע הגדולים, המציגים סרטים מיסחריים ברמה בינונית. שם מסתכמת הירידה בכ־50%. בבתי־הקולנוע הקטנים, המציגים סירטי־איכות, מגיעה הירידה במיספר הצופים ל־10% בלבד.

אוד בול כותב ספר

הגנרל אוד בול, קצין חיל־האוויר הנורווגי שכיהן כראש משקיפי או"ם בארץ לפני מילחמת ששת־הימים, עומד עתה בכתיבת ספר על חוויותיו בתפקיד זה.

צפוי מישפט חוזר

ל"ורד"

דיונים קדחתניים במישרד־המישפטים בירושלים, הביאו למסקנה כי אין מנוס מהגשת עירעור על זיכוי מנהלי ורד. היועץ המישפטי לממשלה הגיע למסקנה זו, אחרי שגם הרשות־לניירות־ערך וגם ראשי האוצר בחנו את פסק־הדין.

העירעור אינו מכוון דווקא להרשיע את מנהלי ורד, שלגביהם אין פלוגתה כי שימשו קורבן לגבוהים מהם, אלא לשנות את פסק־הדין הכולל הלכה מסוכנת.

לפי פסק־הדין רשאי מנהל שיא לדווח

אין קופצים

ל"אוניות־המיבחן"

פרשת אוניית־המיבחן שתישא מיטענים ישראליים לראשונה דרך תעלת־סואץ, עלולה להפוך בריחה.

מסתבר כי התקלה הטכנית שמנעה מציאת אונייה שתעביר מיטענים ישראליים בתעלה, אחרי שהמצרים כבר היו מוכנים לכך, נובעת מן העובדה שהעניין נמסר לטיפולו של אדם שכימעט אין לו מושג בנושא זה. לא עוד. עתה מסתבר, כי גם אחרי שאוניית־המיבחן הראשונה תעבור בתעלה, לא יעברו בעיקבותיה אוניות נוספות בקצב מהיר. האנשים המטפלים בפרשה, במישרד ראש־הממשלה, מתקשים למצוא אוניות שתחיינה מוכנות לחעביר מיטענים ישראליים בתעלה, למרות שמוכטחים להם תנאי העדפה.

במאזן את האמת המלאה, כל עוד הוא אומר אותה בעל־פה. לקביעות כאלו מתנגדים מישרדי המישפטים והאוצר בכל תוקף.

עיתונאים מטיילים

על חשבון הסוכנות

כלפי ממלא־מקום יו"ר הנהלת־הסוכנות, אריה דולצ'ין, יועלו האשמות, כאילו הוא מעודד הטסת עיתונאים ישראליים לחו"ל, על חשבון הסוכנות, במטרה להגביר את התמיכה הציבורית לבחירתו כיו"ר הנהלת־הסוכנות.

תומכי בחירתו של יוסף אלמוגי לתפקיד זה טוענים כי התגלתה קורלציה מוזרה בין העיתונאים התומכים בעיתוניהם בבחירת דולצ'ין לבין העובדה שדווקא הם זכו ב„שליחויות" מטעם הסוכנות.

יתרות המט"ח -

305 מיליון דולר

יתרות מטבע־החוץ הריאליות של ישראל ירדו ל־305 מיליון דולר, מנתוני חלישכה המרכזית לסטטיסטיקה.

ביוני 1974, כאשר התמנה יהושע רבינוביץ לשר־האוצר, היו היתרות הריאליות, לפי נתוני הלישכה, 1,3 מיליארד דולר.

הירידה ביתרות נגרמת בגלל מדיניות הפיחותים והאינפלציה המביאה את האנשים לבריחה אל הדולר.

הסכום של 305 מיליון דולר הוא פחות מן הדרוש לחודש קניות של ממשלת־ישראל, ומשמעותו כי המדינה מתקרבת לפשיטת־רגל כלכלית.

לא היינו מעיזים לתת אחריות ל-8 שנים לולא יצרנו דוד שהוא א' א'

מבחוץ כל הדודים נראים שווים. אך אילו יכולנו לעשות תצלום רנטגן של דוד א.א. (אמקור אמאייל) היית מיד רואה במה הוא נבדל מדודים רגילים, וגם... היית משתכנע שזהו הדוד המשוכלל, היציב והחסכוני ביותר המצוי כיום בשוק.

מיוצר מפלדות יבוא משובחות ותומרים מעולים בלבד. המיכל הפנימי עשוי במכונת ריתוך אוטומטית, ע"י "תפר" אחד בלבד ולא חלקים חלקים. המבנה המוצק מבטיח את תקינות הדוד לשנים ארוכות.

גוף הדוד מבודד ביציקת פוליאוריטן - הידועה כשיטת הבידוד הטובה ביותר בעולם. הבידוד המושלם שומר על חום המים יותר זמן מכל דוד אחר, מבטיח חסכון של עשרות קילווטים חשמל בדוד החשמל, ובדוד השמש הרבה יותר מים חמים לתקופה ממושכת יותר.

הדוד מצופה מבפנים בשכבת אמאייל-פורצלן (זכוכית משורינת) בתהליך שריפה בתנור ב-850°C עפ"י ידע מיוחד מחו"ל והגנה קטודית מקנה בטחון נוסף נגד חלודה.

התוצאה: מים זכים וטהורים - ללא חלודה, דוד שאינו מתבקע ואינו מתקלף, מים חמים בשפע.

הרכבת הדוד נעשית ע"י צוות מומחים.

דרוש רק דוודי חשמל או דוודי שמש א.א. (אמקור אמאייל) בהשגחת מכון התקנים.

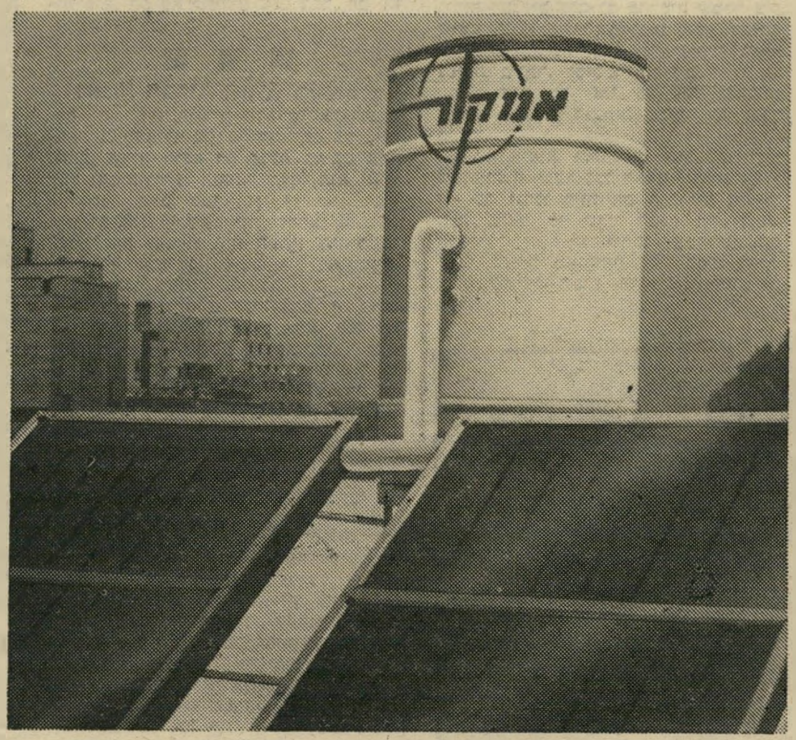

פרסום א. מל

דוודי שמש אמקור ניתן להשיג:

איזור המרכז — „שרות מייד", פסג' אוניקו, באר-שבע, טל. 057-72022
איזור הצפון — דודי „המרכז" רח' ברי-יהודה 7, חיפה, טל. 04-529930
איזור הדרום — שרותי „בר", המלך ג'ורג' 68, ת"א, טל. 03-280933
איזור ירושלים — „דודי ירושלים", רח' יפו 245, ירושלים, טל. 02-231133

המפיצים: אמפא וסוחרים מורשים

אמפא
שרות עם כל הלב!

לי תמכור רק אמקור

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טלפון 03־243386 • תא־דואר 136 • מען מברקי: „עולמפרס" • מודפס ב„הדפוס החדש" בע"מ, תל־אביב, רחוב בן־אביגדור • הפצה: „גר" בע"מ • גלופות: „צינקוגרפיה כספי בע"מ • העורך הראשי: אורי אבנרי • המוציא לאור: העולם הזה בע"מ.

קריאה יקרה,

כותרת־המישנה של הכתבה הכרזי־זה: „הסילונים של אל־על משותקים — הצוותים שובתים והחברה נשבעה לשבור אותם!" ואילו הכותרת הראשית ׳אמרה: „אל־על על סף התהום!"

שתי כותרות אלה אינן לקוחות מגיליון השבוע שעבר של העולם הזה (1990), בו כוסה המשבר האחרון שהשבית את חברת־התעופה הלאומית. הן הופיעו 659 גיליונות קודם לכן, בחודש מארס 1963, בגיליון העולם הזה 1331. על שערו הקדמי של אותו גיליון התנוססה כותרת, שהיתה אקטואלית גם בשבוע שעבר: חבלה ב־

שער „העולם הזה" 1331 (18.3.63)
רבותי, ההיסטוריה חוזרת

אל־על. רק הפנים על השער הישתנו. אז היה זה מנכ"ל אל־על אפרים בן־ארצי. בן־ארצי הלך, אבל הבעיות נשארו.

למיקרא תיאור אותה שביתה באל־על — כפי שהופיע אז בהעולם הזה — אי אפשר לדעת אם צריך לצחוק או לבכות. ניתן לקחת את אותן כתבות ולפרסמן השבוע בשינויים זעירים בלבד. למשל:

כל דרגי השילטון של ההסתדרות קמו נגד ועד אצ"א (ארגון־צוותי־אוויר) ירוחם משל, אהרון בקר, הוועדה המרכזת. הם קבעו כי השביתה פראית, כי יש לשבור אותה בכל מחיר, כי הסייסים הם אוייבי העם, הכלכלה הלאומית ומעמד הפועלים המאורגן. ואם מותר היה להסתדרות העובדים להסתער בצורה זו על ועד־העובדים, מה אסור להנהלת החברה?

מועצת מנהלי **אל־על** קבעה את המטרה הסופית של מילחמתה — מטרה שנלקחה ישר מלוח־המושגים של מילחמת העולם השניה: „כניעה ללא תנאי." ...למטרה זו פתחה החברה במילחמה פסיכולוגית שלוחת־רסן. עמדו לרשותה כל אמצעי התעמולה והפירסום במדינה (פרט **להעולם הזה**). כתבים, שנהנו בעבר וקיוו להינות בעתיד מטיסות ואירוח־חינם ברחבי העולם על חשבון **אל־על**, פירסמו ללא בושה את תעמולת ההנהלה כידיעות אובייקטיביות.

הגילוי המעניין ביותר על מילחמת ה־חברה, היתה זהותו של מתכנן המילחמה. היה זה סגן מנהל מחלקת המיבצעים, בני דוידאי — לא אחר מאשר האיש אשר עזר לשבור לפני 12 שנה את שביתת ה־ימאים.

גם בשביתה הנוכחית היה דוידאי, כיום סמנכ"ל החברה, הדמות המרכזית בתיכנון מאבק הנהלת אל־על נגד השובתים. כמו **בין ישראל למדינות ערב, כך גם המיל־חמה בין הנהלת אל־על לבין עובדי ה־חברה: מילחמת־נצח הנרגעת ומתעוררת** חליפות. הם לא לומדים שום דבר. הם לא **ילמדו לעולם.**

■ ■ ■

לא זה המדוך לדון בו בתופעה מוז־רה זו, לפיה חוזרים הדברים על עצמם באל־על, כאילו על פי חוקיות־טבע ניס־תרת. **הייתי רוצה רק לגעת בהיבט אחד של המחזוריות הזאת, שאף הוא אינו משתנה.** שוב, כמו לפני 13 שנה וכמו במהלך אינסוף השביתות שפרצו באל־על מאז, **היה העולם הזה העתון היחיד ב־ישראל שהתייצב לצידם של השובתים.**

אין זה משום שתמיכת העולם הזה מובטחת אוטומטית לכל שביתה, ולכל שביתה באל־על במייוחד. אלא, כפי ש־התברר במהלך השביתה הנוכחית, שום דבר לא הישתנה לא רק בהיערכות ה־פנימית בין ההנהלת אל־על לעובדי ה־חברה, אלא גם בהיערכות בין כלי ה־תיקשורת לבין אל־על.

כשם שהדברים שנכתבו על השביתה באל־על במארס 1963, תופסים גם באוק־טובר 1975, כך גם הדברים שנכתבו או על עמדת העולם הזה בנושא זה, יפים, טובים ותקפים כמו שהם, להיום, לצערי:

אנחנו יכולים להרשות לעצמנו לכתוב בגילוי־לב על המתרחש באל־על, כי גם בשטח זה נהגנו כפי שלא נהג שום עתון ישראלי אחר: מעולם לא לקחנו **מאל־על** כרטיסי־חינם. בין כל הכותבים על השביתה בעיתונות, לא היה אף אחד שלא סס מימיו על חשבון **אל־על** לחו"ל. אולם ה־כתבים לא יכלו לקבוע את המנגינה, לולא הסכימו לכך ההנהלות העתונים. ואלה אינם מוכנים לוותר על סכומי הענק ש־מזרימה **אל־על** לעתוניהם באמצעות מוד־עות־ענק קבועות.

העולם הזה אינו מתנגד לפרסם מודעות של **אל־על**. להיפך. אנחנו שמחים להעמיד את עמודינו לרשות כל חברה. אולם אנחנו רוצים להיות בטוחים בדבר אחד: שהחברה תפרסם אצלנו את המודעות מפני שהיא רוצה להיעזר בתפוצה הרחבה של עתון זה כדי למכור את סחורות־ה או שירותיה — ולא מפני שהיא רוצה להשפיע על קו המערכת בעניין ציבורי.

אל תפגע

מכתבים

יש דין — ויש דין

עוד בעניין שביתת עובדי בתי־המלאכה באל־על. לגבי דבריו של השר גד יעקובי, שעובדים אלה „חיים באשליה כפולה לגבי מצב המדינה ומצב החברה," לא אזכיר כאן את מצב המדינה, ומצב ה־חברה אולי באמת אינו מזהיר — לא בדקתי נתון זה.

אך אם מצבה של החברה גרוע, צריך להיות אותו דין לגבי כל העובדים! למי שאינו יודע, החברה עומדת להכניס לשירות ג'אמבו נוסף, והטייסים שיעבדו עליו יקבלו העלאה של 22% בשכרם. זאת, בזמן שאנשי־התחזוקה שיעבדו על אותו מטוס ייחשבו כעבריינים, אם יבקשו תוספת־שכר.

לגבי מוסר־עבודה ומוסר אישי, אוכל לומר בביטחה שמוסר־העבודה של עובדי־התחזוקה באל־על הוא גבוה. אך מה על המוסר של המטיפים למיניהם כגון גד יעקובי?

ר. א., פתח־תיקווה

איך מתעשרים מצ'קים ללא כיסוי?

ברצוני להתייחס לאבסורד הקשור ל־ריווחי הבנקים ולצ'קים ללא־כיסוי.

עקב צ'ק שמסרתי, שלא היה לו כיסוי במועד הפיגרון (דבר זה קרה לי עכשיו לראשונה), התברר לי שהבנק גובה, אוטו־מטית, מחשבון הלקוח סך של 5 ל"י בכל פעם שהצ'ק הוצג לפירעון ולא היה לו כיסוי. במיקרה שלי הוצג הצ'ק פעמיים, ולכן נטל הבנק מחשבוני סך של 10 ל"י.

היות שהדבר לא היה לרוחי, פניתי אל פקיד בכיר בסניף שבו מוחזק חשבוני, ומחיתי על כך. הוא הסביר לי שזהו הנוהג שעליו הסכימו כל הבנקים בישראל. יש לציין שגם מפקיד הצ'ק משלם 1.5 ל"י בכל פעם שהצ'ק חוזר ללא כיסוי. גם זה הוא נוהג כללי מוסכם.

ידוע לי היטב, שהוצאת צ'ק ללא כיסוי מהווה עבירה פלילית (אני סטודנט למיש־פטים). אך מה שהפתיע אותי הוא, שכאן גובים הבנקים קנס גם מהלקוח שמסר צ'ק ללא־כיסוי, מבלי שהוסמכו לכך על־ידי החוק. היות שהתופעה של צ'קים כאלה **נפוצה ביותר, ומיספר הצ'קים הללו ב־**מחזור הוא רב, אין כל ספק שהרווח שאותו מפיקים הבנקים מסעיף זה נכבד ביותר.

יוצא, איפוא, שהבנקים יהיו מעוניינים שתופעה זו תגבר ככל האפשר, היות שעל־ידי כך יגדלו ריווחיהם הגבוהים בלאו־הכי. נראה לי שיש לשים קץ לנוהג אבסורדי זה. לא ייתכן שבמדינת־חוק ייגבו קנסות מאזרחים ללא בסיס חוקי, ועוד על־ידי גופים פרטיים המתעשרים מכך.

הקרן ייהנו הכל: בעלי־החשבונות יוכלו לנצל טוב יותר את הצ'קים שלהם, למסור אותם בכל מקום.

ספקי סחורות ושירותים לא יחששו מפני קבלת צ'קים ויוכלו להרחיב את מכירו־תיהם. הבנקים ייהנו מריבית על הכסף המופקד, היות שהציבור יסתובב עם פחות מזומנים בכיסו. היחידים העלולים לסבול מסידור כזה יהיו הכייסים למיניהם.

ובהתחשב בכך שהם, בכל־זאת, מיעוט זעיר באוכלוסייה, ניתן להקריב את ה־אינטרסים שלהם על מיזבח טובת הכלל.

בני דויטש, ירושלים

איפה המישטרה הצבאית?

אני מביא כאן תמונה אשר צולמה על־ידי בתאריך 27.9.75, בשעה 14:30, בחוף נביעות. לפני המכונית צילמתי את חברי, על־מנת שיוכל להעיד.

בתמונה רואים שני טנדרים 200־די, ש־מיספריהם צ־92711 וצ־92615. אחד הנהגים מתדלק את מכוניתו מג'ריקן צבאי (עומד על הגג) בעזרת צינורית. על פגוש המכו־נית משמאל רואים שלוש מגות־קרב („עשיריות"). מאחור נראים וו־גרירה, שקי־שינה צה"ליים ומיזרונים צה"ליים. על הקרקע מונחים שמונה ג'ריקנים.

אחד הקצינים שהשתתפו בטיול זה ענד דרגות רב־סרן, השאר היו לבושים אזר־חית. אגב, לשמאל המכוניות המצולמות חנתה מכונית פיאט 132 שמיספרה צ־17713, כנראה של אל"מ אשר טייל בחברת אשה (שניהם לבושים אזרחית). הוא לא העיר לרב־סרן, שהתרוצץ בין שתי ה־מכוניות, על מעשיו.

לדעתי, בהחלט היה מקום להעיר לו, כיוון שקיים איסור לתדלק מג'ריקנים. וכשניתן אישור מייוחד כזה, יש לדאוג לאמצעי־ביטחון, שהראשון שבהם הוא אי־הסעת נוסעים בצד הג'ריקנים!

האם גם את מנות־הקרב לא ראה אותו אל"מ? אינני מאמין שיש בידי הקצינים, שצירפו לטיול את מישפחותיהם, אישור לכלכלן במזון צבאי המייועד לשעת־חי־רום!

התרשמתי גם מאזרחים שירדו לנביעות ברכב פרטי, עמוסי ציוד צבאי סגון: שמי־כות, שקי־שינה, מיזרנים ואוהלים. אינני יודע מיהו אותו אטום־מוחין אשר נתן את ההוראה, לפני כשנה, למישטרה הצב־אית לעצור ולהפשיט אזרחים המסתובבים בלבוש צבאי חלקי.

אך אני זוכר היטב כיצד שידרו בטל־וויזה, והראו בעיתונים, כיצד שוטרים צב־איים הנוסעים ברכב אזרחי תכור על־ידי משרד־הביטחון, מפשיטים חולצה דהויה,

ההוכחה של עוזי מרום
מי מפקח על צה"ל?

מוכתמת בסיד וצבע, מעל גופו של סייד זקן שרכב לעבודתו על אופניו.

עצתי למישטרה הצבאית לערוך פשיטות כאלה בימי החגים, בחניונים ובחופי־הרח־צה. אך מוסד היה קודם לתת אפשרות לאזרחים להחזיר את רכוש צה"ל לתחנות־המישטרה, ורק אחר־כך להחרים ולהעמיד לדין.

אנו מקווים שהעולם הזה יטפל בנושא, ומוכנים לעזור בידו.

עוזי מרום, רמת־גן

לעומת זאת נראה לי, שאחרי חקיקה מתאימה, כמובן, ניתן לנצל כסף זה לטובת הציבור. הרעיון הוא שכסף זה יועבר לקרן שתשמש לצורך פירעון צ'קים, עד גובה מסויים, שנמסרו על־ידי אנשים מסויימים בכוונה להונות — בתמורה ל־שירות שקיבלו.

לדוגמה: צ'ק שנמסר לבעל תחנת־דלק, והתברר שאין לו כיסוי היות ש־מדובר בפינקס־צ'קים גנוב, או בנוכל שפתח חשבון פיקטיבי ואין אפשרות לגבות את הכסף, ייפרע על־ידי קרן זו. מקיום

מכתבים

האמת עד קאפוצ'י

קראתי בדף „תשקיף" (העולם הזה 1981) ידיעה תחת הכותרת „קאפוצ'י מעדיף להישאר בכלא", ובגוף הידיעה נאמר, „קאפוצ'י בעל רכוש רב בשטחים המוחזקים (ולא הכבושים) אינו מוכן לוותר על האדמות שבשליטתו, וידחה הצעה של שיחרור תמורת גירוש, אם תוגש לו."

שאני באכוחו של הארכיבישוף קאפוצ'י אני מבקר אצלו בכלא רמלה ויש לי מגע הדוק עם הפטריארכיה של הרום הקתולים בירושלים המיזרחית. ולאחר שקראתי את הידיעה הנ"ל, באתי במגע עם הגורמים המתאימים מטעם הכנסייה, ונתבקשתי ל־השיב על הידיעה הנ"ל. ובכן:

אין זה נכון כי לקאפוצ'י יש אדמות

עדי ראפץ
השיקטונות מסרבים

וכי אין לו בעלות על דבר כלשהו. הוא בבחינת שומר את נכסי הכנסיה, לא הוא, ולא כל ארכיבישוף אחר, מחזיקים רכוש בבעלותם. ואפילו רשום נכס כלשהו על שמו של הארכיבישוף, הוא בבחינת נאמן ולא בעלים. הבעלות היא לכנסייה, וב־מיקרה שהוא יגורש מסיבה כלשהי יבוא במקומו ארכיבישוף אחר, אשר ימלא את התפקיד וינהל את ניכסי הכנסייה.

הארכיבישוף קאפוצ'י היה מעדיף, כמו־בן, שישוחרר ויישאר במקום־כהונתו ב־ירושלים, אבל לא הכל תלוי בו וברצונו. מה־גם שכיום יש צורך דחוף בטיפול מהיר שייעשה לו, הואיל ובריאותו מעור־ערת. זריפא־מומחה בדק אותו וכתב כי יש צורך בשורת בדיקות, ואולי ניתוח.

מצינורות המטפלים בעניין שחרורו של הארכיבישוף נודע לי, כי השילטונות ה־ישראליים מסרבים עד כה בתוקף להתיר את שיחרורו כדי שימשיך לכהן בתפקידו בירושלים, ואולי יסכימו בסוף לשחררו ולגרשו לחו"ל, דבר שאינו מובטח ריש־מית עד כה.

עו"ד עדי מ. ראפע, חיפה

בגנות החשיש

ברצוני להתייחס לדבריו של עו"ד חיים משגב, בדבר „הזמרת המתגרת" (העולם הזה 1989). אינני מסכים לחלוטין לעיקר הדברים.

ידוע לכל כי חוגי הבוהימה משמשים דוגמה ומופת לצעירים, המזדהים איתם יהחסצים ללכת בדרכיהם. אותם חוגים המעשנים חשיש, לא עושים זאת בחדרי־חדרים אלא בריש־גלי ובצוותא, והציבור המתעניין יודע על כך. נוסף לזאת, איתם מעשנים גם משפיעים, בין בדיבור ובין בהתנהגות, על אחרים לעשות כמותם.

אין להשוות כלל עישון סמים ליחסים מיניים אסורים אשר באמת נעשים בצינעה וחרחק מזרקורי־הפירסומת. זאת ועוד, ייתכן שעישון חשיש כשלעצמו אינו מסוכן לבריאות יותר מעישון סיגריות או שתיית אלכוהול. אולם בדרך־כלל, החשיש הוא רק התחלה, ובמהרה עוברים לסמים מסו־כנים יותר.

ועוד נקודה חשובה — המעשן סיגריות, ואפילו הוא מרבה בכך, ומסכן את בריא־אותו — יכול לתפקד כאחד האדם תוך

(המשך בעמוד 8)

יתרון ושמו יותר

כמעט כולם סרבנים על חסכון אולם בחסכוניותה של אבקת הכביסה "ספריימיקס" חוכלי להיווכח ממש במו עיניך.
כל קופסת "ספריימיקס" במשקל 1.5 ק"ג מכילה כ-12 כוסות אבקה.
אם תשווי זאת לאבקות אחרות חווכחי כי ב"ספריימיקס" את מקבלת הרבה יותר.
אך זהו איננו החסכון היחידי.
"ספריימיקס" שומרת על אריגים עדינים ומגנה על מכונת הכביסה שלך מפני חלודה - וככך וחסכות לך הוצאות רבות ומפח נפש.
והעיקר: ל"ספריימיקס" כושר ניקוי בלתי רגיל בכך חווכחי כבר עם הכביסה הראשונה.
ההחלטה בידיך - עברי ל"ספריימיקס",

שמן

בינג-ליניאל

אל ממשלת ישראל!

צדק ייעשה לעקורי איקרית ובירעם —

עם החזרתם לכפריהם!!!

אורי אבנרי
רחל אבנרי
פרופ' חנן אופנהיימר *
ד"ר שמואל אמיר
יוסי אמיתי
מיכאל אפל
ד"ר שמעון בלס
ד"ר רפל ברקן
נורית גרץ
לטיף דורי
דוד חייטנר
אמנון זיכרוני
בני טמקין
פרופ' אריה זקס
יבי
נתן ילין-מור
אריה יפה
ד"ר בנימין כהן
רם לוי
חנוך לוין
פרופ' צבי לם
פרופ' חוה לצרוס-יפה
פרופ' מריון מושקט
פרופ' דן מירון
אלכס מסיס
ד"ר אלקנה מרגלית
פרופ' אריה סימון *
פרופ' ע.א. סימון *
פרופ' שאול פוגל
פרופ' ל.נ. פוזנר
סיני פתר
אלוף (מיל.) מתי פלד
גרשון פלוטקין
ח"כ מאיר פעיל
פרופ' ויליאם פרידמן
ח"כ מרשה פרידמן
דן קדר
עמוס קינן
ד"ר נעמי קיס
יעקב רבבי
ח"כ אליעזר רונן
מיכה רחמן
רות שלוש
ד"ר ישראל לף

* חתני פרס ישראל.

חמוזדהה עם תוכן העצומה ישלח תרומתו לכיסוי ההוצאות ליבי, ת.ד. 4216 ת"א.

מכתבים

(המשך מעמוד 7)

כדי עישון, מה שאין כך במעשן החשיש. שלאחר העישון מתערפלים חושיו והוא חדל מלתפקד כרגיל.

תמיד התייחסנו בביטול מסויים למצריים, שהיתה ידועה כארץ שהרבה מאנשיה מתמכרים לסמים, והתברכנו שאיננו כמותם. והנה פושה הנגע גם בארצנו ומתפשט יותר ויותר, ולא במעט ב„זכות" אותם חוגים המשתמשים בסם „בשעות הערב, בחיק המשפחה, לאחר יום־עמל מייגע ומורט־עצבים," כפי שאומר משגב.

סבורני שעניין זה אינו צריך להיות בראש סולם העדיפויות של המישטרה, אבל גם לא בתחתיתו.

ואם אותה זמרת ובעלה אינם יכולים להסתגל, יעזבו נא את הארץ ויקחו עימם את כל יתר מכריהם וידידיהם הנוהגים כמותם, לפני שיספיקו להשחית את הנוער.

עו"ד אברהם גיל, תל־אביב

מה שהבטיחו לפרץ

ביום 15.10.75 נתפרסם ראיון עם יהושע פרץ (העולם הזה 1989), ובו קטע בכותרת־משנה: „מה הבטיח לך משל ו"

אני מכחיש מכל־וכל את הפיסקה מדיברי פרץ: „אני לא יכול עדיין לספר מה עוד הבטיחו לי, ומה עוד אמרו לי בהסתדרות," שממנה משתמע כאילו הובטחו דברים שלא נתפרסמו ברבים. את מה שהובטח בדיון שהתקיים בוועד־הפועל, ואשר בעיקבותיו חזרו עובדי נמל־אשדוד לעבודה סדירה בנמל, פירסמנו כהודעת הוועדה־המרכזת מיום 9.10.75, שבה נאמר בדיוק מה שסוכם באותו יום בדיון עם נציגי עובדי הנמל, בראשותו של יהושע פרץ כדלהלן:

„הוועדה המרכזת רושמת לפניה בסיפוק את היענותם של פועלי נמל־אשדוד ועובדים אחרים בעיר, לקריאת הוועדה המרכזת לחזור לעבודה תקינה. הוועדה חוזרת ומדגישה שבשום שלב לא התערבה ההסתדרות בהליכי המישפט. להסתדרות יש אמון במערכת בתי־המישפט בישראל. עם זאת זכותה של ההסתדרות, ככל גוף ואזרח בישראל, לחוות דיעה על גזר־הדין עם כל הכבוד הראוי.

„הוועדה המרכזת רשמה לפניה הודעתו של יהושע פרץ, כי החליט להגיש עירעור על גזר־הדין תוך אמונה בעשיית צדק על־ידי מערכות השיפוט בישראל. הוועדה המרכזת תסייע למוצצת פועלי אשדוד בעזרה מישפטית בהליכי העירעור, וזאת בהתאם להחלטתם הקודמת. הוועדה המרכזת מחליטה לכונן ועדה מיוחדת, בשיתוף עם מוצצת־פועלי־אשדוד, אשר תפקד על לשיפור הדימוי של פועלי אשדוד. כמו־כן תפעל ועדה זו, בין השאר, למען הרחבת פעולות ההשכלה, החינוך והתרבות בקרב הפועלים והנוער באשדוד, ובמייוחד להכשרתה של האקטיבה ההסתדרותית במקום — ועדי הפועלים והעובדים, למילוי שליחותם התנועתית.

הפירוש הנ"ל הובטח, ותו־לא. ההסתדרות תעמוד על יישום החלטותיה, כמקובל.

שמואל סיגר,
דובר ההסתדרות, תל־אביב

הפכת השקעה בתחום ההסברה

מאחר שרבים הם האנשים שאין ביכולתם להישאר ערים עד השעה 12 בלילה, כדי לצפות בסירטי־המתח ושאר התוכניות הנמשכות עד אחרי חצות, ובגלל נימוקים של חיסכון בהוצאת דלק וחשמל — וכדי למנוע ריב עם הילדים המתבגרים על שעת השינה — אני מציע להסתפק בהארכת השידורים עד 11.30 בלילה.

את הכספים שייחסכו כתוצאה מכך, אני מציע להקדיש למאמץ לאומי שתכליתו שיפור מערך התייחסותנו לערבים, ומשיכת מאות אלפי צופים ערביים בישראל, בשטחים ובארצות־ערב, על־ידי פעולה פשוטה: הוספת תרגום בערבית לתוכניות העבריות בטלוויזיה, המוכנות מבעוד מועד. הצעתי זו תשיג שני יעדים:

מתן אפשרות לעמי ערב להכיר מקרוב את העם הישראלי, על מעלותיו וחסרונותיו. היכרות מובילה, לרוב, לחבנת ולחשלמה, ואם יעדנו חוא השלום, חרי ניטיב לעשות אם ננצל את מדיום הטלוויזיה, כאמצעי להכשרת הדרך לקירוב־לבבות.

היעד השני, מתן אפשרות לערבי ישראל לצפות בטלוויזיה הישראלית, במקום תחנות־הטלוויזיה של ארצות־ערב, חעוינות לנו. על־ידי כך נגביר את הזדהותם

(המשך בעמוד 14)

אצל

SHARP 1=3

חוויה בשלושה מימדים

פטיפון + טייפ + רדיו

רדיו: AM, FM. פטיפון: חצי אוטומטי "12 הידראולי.
טייפ קסטה: סטריאו עם מונה ומנגנון עצירה אוטומטי, מקליט ומנגן וכן צמד רמקולים שניתן לצרף להם צמד רמקולים נוסף במערכת SG 155 H של שרפ

עד לגמר המולאי במחיר הישן

7,180.- ל"י

במקום 8,610.- ל"י

תצוגה מרכזית

סלון טוקיו שינקין 10, ת"א

טל. 289722

SHARP

ש שליט

תעריפון המנויים של העולם הזה החל מ־1.5.75

	לשנה בלירות: מחיר העיתון	חוצאות משלוח	ס"ח	ל-½ שנה: מחיר העיתון	חוצאות משלוח	ס"ח
• דמי המנוי בארץ	180	16	196	92	8	100
• לכל ארצות תבל בדואר רגיל	180	32	212	92	16	108
דמי המנוי לארצות חוץ בדואר אוויר						
• לכל ארצות אירופה ואיראן	180	70	250	92	36	128
• לקפריסין	180	56	236	92	29	121
• לארה"ב ולקנדה	180	120	300	92	62	154
• לאוגנדה, טנזניה, אתיופיה, גאנה, קניה, ניגריה, חוף השנהב, תאילנד	180	112	292	92	58	150
• למקסיקו	180	117	297	92	60	152
• לדרום־אפריקה, זמביה, רודזיה, ונצואלה	180	156	336	92	80	172
• ברזיל, ארגנטינה, קולומביה, פרו ויפאן	180	200	380	92	102	194
• לאוסטרליה וניו־זילנד	180	196	376	92	100	192
• לפנמה	180	170	350	92	87	179

איך מרמים קבלני המישנה

או

40 מיליון בשנה רווחים שחורים

הרווחים השחורים של קבלני־המישנה בבנייה נעים בין 40 ו־60 מיליון לירות לשנה. רווחים אלו אינם מוצהרים, אינם ידועים לשילטונות מס־ההכנסה ואינם עוברים רישום אצל הקבלנים הראשיים. נתונים אלו מבוססים על בדיקה של ענף קבלני־המישנה, שנעשתה על־ידי העורך הכלכלי של „העולם הזה".

מדי שנה מסיים הסקטור הפרטי בין 20 ל־30 אלף דירות. כל דירה, הנמכרת לקונה, ניתנת לו במצב קבוע, המוגדר בחוזה־הבנייה. מה שנותן הקבלן תמורת המחיר שנקבע הוא המינימום הסביר. כאשר קונה הדירה רוצה בשינוי כלשהו, עליו לעשות זאת באמצעות קבלני־המישנה, ולמעשה בכל מיקרה עליו לשלם להם מתחת לשולחן.

כאשר אדם קונה דירה ב־300 עד 500 אלף לירות, הוא לא יהסס להוציא עוד כמה אלפים על שינויים שהם הכרחיים, לדעתו. בשיכון המונה 300 דירות, באיזור תל־אביב, הכניס הקבלן הראשי 30 נקודות חשמל בכל דירה, ומחירה בתחשיב שלו 100 לירות הנקודה. כאשר קונה הדירה רוצה בתוספת נקודות־חשמל מקבלן המישנה, הוא נדרש לשלם 150 עד 200 לירות לנקודה — הכל לפי „חפנים" (היינו, אם הוא נראה תמים או לאו).

בשיכון זה לבד, בו הכניס הקבלן הראשי בדירה גדולה 30 נקודות ובקטנה 15, עשה קבלן־המישנה לחשמל עוד 400 אלף לירות נטו, על נקודות־חשמל נוספות.

אותה תופעה בקבלן האינסטלציה. הקבלן נותן אמבטיה ונוחיות סטנדרטיים. כל שינוי עולה כסף רב אצל קבלן־חמישנה. אם מישהו רוצה בכיור שונה למיקלחת, מזכה אותו קבלן־המישנה ב־60 לירות, תמורת ביטול הכיור שלו, למרות שבחוזה־הבניין כתוב שמחיר הכיור הוא 400 לירות. חוץ מזה יקח עוד כמה מאות לירות תמורת הצבת הכיור האחר, שאין הבדל גדול בינו לבין הכיור המקורי: את שני הכיורים מחברים באותה צורה בדיוק. אבל זה שינוי, המצריך תוספת.

או, למשל, המיטבח. הקבלן נותן לקונה, נניח, מיטבח תוצרת „רגבה" שעלה לו, עת הזמינו לפני שנתיים, אלפיים לירות. אם יחליף מיטבח זה במיטבח משלו, יתן לו זיכוי על המחיר ששילם לפני שנתיים, למרות שכיום מחיר מיטבח זה הוא 5000 לירות!

קבלן־מישנה אחד תבע תוספת מדייר, שביקש מיקלחת ב־אמבטיה ולא בנפרד (היינו, גם אמבטיה וגם מיקלחת עמידה). הקבלן ביקש וקיבל תוספת, בעוד שלמעשה מגיעה החזרת כסף ללקוח, כיוון שהשינוי חוסך לקבלן התקנת מוצא נוסף למים למיקלחת־העמידה.

קבלן־מישנה אחר מבקש כסף בעד החלפת החרסינה הלבנה לציבעונית, וויתר רק אחרי שראה כי בעל־הדירה יודע שלמעשה אין להשיג היום בשוק חרסינה לבנה, והיא יקרה יותר מ־ציבעונית, כך שמגיע כסף לבעל־הדירה, ולא להיפך.

כאשר מניחים מרצפות, משלמים לקבלן הראשי יותר בעד מרצפות 30 על 30 סנטימטר. הן יותר יקרות ממרצפות 20 עד 20, וגם עולה יותר כסף להניחן. אולם אם ירצה הקונה להחליף את המרצפות מגדולות לקטנות יותר, יצטרך לשלם תוספת לקבלן־חמישנה, למרות שלמעשה על הקבלן להחזיר כסף לקונה.

למעשה, אין לקונה כל דרך שלא לשלם לקבלני־מישנה. גם אם לא יעשה כל שינוי בדירה, יגלה כי לא גומרים אותה בלי תשלום מייוחד לקבלני־המישנה, לזירוז העבודה. כך או כך, קבלני־המישנה עושים עוד 2000 לירות בממוצע לדירה על עבודות־החשמל, האינסטלציה והמרצפות. אם ירצה הקונה לעשות עבודות אלה באמצעות הקבלן הראשי, זה יעלה כפול, כי עליו להוציא קבלות ולרשום הוצאות אלה בספרים.

כך סוחטים קבלני המישנה את הקונים מבלי שיוכלו להתנגד, ועושים כל שנה בין 40 ל־60 מיליון לירות שחורות.

בוטלה עיסקת המוסכים

איגוד המוסכים לישראל ביטל את רכישת השטח בן 40.5 דונם ליד תל־גיבורים, שעליו רצה להקים מרכז מוסכים.

איגוד המוסכים עמד לשלם כ־8 מיליון לירות, כאשר נודע ליושב־ראש שלו, עמיחי סולל, כי „נתיבי איילון" מתכננת הפקעה גדולה באיזור, שתשאיר לבניה רק 11.5 דונם נטו.

השטח מוצא למכירה על־ידי בעליו, הקבלן מראשון־לציון אלחנן שכטר. שכטר קנה אותו בעיסקה מפוקפקת, מ־וועד הנאמנים המוסלמי ביפו, במחיר של כ־6 מיליון לירות. העיסקה היתה אחת מני רבות שעוררה ביקורת חמורת של מבקר־המדינה.

לפני כן נוהל משא־ומתן למכירת השטח ל„שיכון עובדים", שסירב גם הוא לקנות את השטח.

נמכרה וילת טפרסון

הווילה הידועה של אחד מראשי קבלנים בהרצליה, דויד טפרסון, נמכרה השבוע לסוכן „ארקיע" בנתניה, יעקב בלטמן. הווילה נמצאת בהרצליה־פיתוח, שיטחה 300 מטר בניין, ועוד שטח פנוי של 450 מטר.

המחיר בו נמכרה: 1.1 מיליון לירות.

האם ריימה זנבר את המכושלה?

שאילתה שהגיש ח"כ ידידיה בארי, תגרום לסערה כאשר ישיב עליה שר־האוצר.

בשעתו מסר נגיד „בנק ישראל", משה זנבר, תזכיר מפורט לממשלה, ובו תיאר

ח"כ בארי (שמאל)
מי ריימה —

את התסדר שהושג בינו לבין חמפרק של „בנק ארץ־ישראל בריטניה" בלונדון. התזכיר נועד להוכיח שההסדר הוא לטובת „בנק ישראל" והנושים בישראל.

לאחרונה פירסם היומון הכלכלי „יום־יום" תזכיר שהגיש המפרק הבריטי ל־בית־המישפט שם, ותזכיר זה שונה מאוד ממה שמסר זנבר לממשלה.

מתוך השוואת שני התזכירים חנוגעים לאותו עניין, שואל ח"כ בארי: „האם נכון כי בניגוד להצהרת הנגיד, לא יחולקו נכסיהם של שני הבנקים לנושיהם בשיעור אחיד, וכי נושי הבנק הבריטי יקבלו דיבידנד גבוה ב־18% ממה שהיו מקבלים ללא ההסדר?

„האם נכון כי ההפסד של „בנק ישראל" והנושים האחרים של הבנק חישראלי גבוה ב־12 מיליון לירות מן השיעור שנקבע על־ידי הנגיד בתזכירו?

„האם נכון כי, בניגוד להצהרת הנגיד, לא ויתרו נושי הבנק באנגליה על תביעות נגד הבנק המרכזי הבריטי, שעה שבארץ נדרשו הנושים לוותר על תביעות בגין הפירוק נגד „בנק ישראל"?"

שחור בישראל, לבן בשווייץ

זמן קצר לאחר הרשעתו של יהושע בן־ציון בבית־המישפט על גניבת סכום של 38.5 מיליון דולר, כאשר בית־המישפט העליון לא קיבל את עמדתו כי מדובר בהפקדה הניתנת להחזרה, הגיש המפרק של „בנק ארץ־ישראל בריטניה" תביעה בשווייץ להחזרת הסכום הזה, בנימוק כי זהו פיקדון הניתן להחזרה.

התביעה הוגשה ב־26 באוגוסט השנה, בצירוף, באמצעות עורך־הדין ואן פון־קסטלברג, נגד „בנק פופולייר". התביעה משתמכת על המיסמכים שהוגשו על־ידי בן־ציון להגנתו כאן, וטוענת כי מדובר בהפקדה הניתנת להחזרה. צחוק הגורל הוא ש„בנק פופולייר" יביא להגנתו את טענות פרקליטות־המדינה הישראלית נגד בן־ציון.

נגיד זנבר
— את מי?

מתארגנים לשוק המשותף

בעיקבות כמה תעשיינים ישראלים, המתכוננים ברצינות לייצא לשוק המשותף תוך ניצול הזכויות שניתנו לישראל, התארגנו כמה פירסומאים והקימו גוף מייוחד לפירסום מוצרים ישראליים ברחבי העולם, וכן לפירסום חברות אירופיות גדולות בישראל.

הגוף החדש כבר קיבל לטיפול שלוש עיסקות גדולות, והוא מקווה לעסקים בקנה־מידה גדול. הוא קרוי „אימפאקט", ובעליו הם אורי אבנת, גרשון קופר וצבי כרמון. אבנת מייצג בישראל את איגוד מישרדי הפירסום של השוק המשותף, וכרמון את מועצת הפירסום האמריקאית.

הלכה מישפטית חדשה מסכנת את מנהלי הבנקים

רק מעטים שמו לב לחידוש הלכתי מכריע של בית־המישפט העליון בנוגע למערכת הבנקאית, חידוש שאם יישאר כמו שהוא יגרום לתסבוכות רבות. בפעם הראשונה קבע בית־המישפט כי הנזילות של הבנק היא יסוד מכריע לא פחות מיכולת מאזנית, וכי מנהל בנק המלווה כספים, בחיותו בלתי־נזיל, עובר עבירה פלילית.

החלכה נקבעה בפסק־הדין בעניין יחוע בן־ציון. בית־המישפט העליון קבע כי בית־המישפט המחוזי טעה, עת קבע שלא חיה כושר־פרעון־מאזני ל„בנק ארץ־ישראל בריטניה", כיוון שהיה עליו לראות את הבנק כחלק מקבוצת־וילאמס כולה. עוד קבע בית־המישפט כי התביעה לא הוכיחה חוסר־יכולת מאזנית של הקבוצה.

למרות זאת הרשיע את ברציון, בגלל חידוש הלכתי הקובע כי לבנק חייב לחיות בכל עת כושר־פרעון כללי.

כיוון ששום בנק לא יכול להחזיק ב־מאה אחוזים של נזילות, הרי מעתה לא יוכל שום מנהל־בנק לדעת כמה מותר לו להלוות מתוך הפיקדונות. עליו יהיה להיות בטוח שיוכל בכל שעה לספק כל דרישה כספית שתוצג לו, על־ידי המפקידים שיחליטו למשוך את כספם בבת אחת, מכל סיבה שהיא. אם יטעה ב־שיקול זה, יהיה צפוי להרשעה פלילית. מאחר והבנקים מלווים כספים גם לחברות־בת שלהם, ואלה משקיעות לטווח ארוך בלי יכולת מימוש מיידי, ייתכן כי הלוואות כאלה תיחשבנה כגניבה.

ללא הבחרה נוספת של החידוש, לא יוכל מנהל־בנק לדעת אם עליו לשמור 20% או 50% מנכסיו פתוחים למימוש מיידי, וטעות של אחוזים ספורים יכולה להביא אותו לחוסר־נזילות ולתוצאות פליליות. ההבחרה הנוספת תתקיים כנראה בדיון הנוסף בבית־המישפט העליון בפרשת הבנק שיתקיים — אם יוחלט על כך — לפי בקשת עורך־הדין אברהם ליפשיץ, שאינו מקבל חידוש הלכתי זה, והמבקש לערער בפני הרכב של חמישה שופטים עליונים.

אוקטובר 1975

לון

עלון מידע והדרכה

בנושאי הטיפול הקוסמטי וטיפוח החן

יוצא לאור ע"י מרכז ההדרכה של "לון"
עריכה מקצועית: דליה אופיר
הפקה: אורי אבנת פרסום והסברה בע"מ
כתובת המערכת: ת.ד. 32028, תל-אביב

עשרה יסודות לטיפול אישי בעונת הסתיו

גם לקראת החורף עליך לשמור על יופייך הטבעי

נשים רגילות לערוך טיפול יסודי לכל גופן עם תום החורף ולקראת חשיפת הגוף בקיץ. עם תום הקיץ נוהגות נשים רבות לזלזל במצב עורן. הן מכסות את עור הפנים בשכבת איפור ואת יתר חלקי הגוף בבגדים, מבלי להתחשב בצורך ב־טיפול עם תום הקיץ.

האם בדקת את מצב עורך עתה? ח־אם בחנת כיצד נראה עורך לאחר שהוא מאבד את השיזוף?

עור שזוף וכהה נראה טוב ובריא יו־תר ופחות בולטים בו פגמי עור כמו נמשים, כתמים, קמטים, נקבוביות מור־חבות או פצעונים. בעור שזוף את חו־סכת איפור כבד ומדלגת לעיתים על טיפול יסודי כי השיזוף מקנה לך מראה צעיר יותר.

עם בוא הסתיו מאבד העור את גוון השיזוף ואז גוון עורך אינו אחיד וה־פגמים שבעור בולטים יותר. העור שספג במשך חודשי הקיץ קרינת שמש, נראה עתה עייף יותר ואם לא הקפדת על שיזוף נכון, תגלי עתה כתמים שנוספו לעור, יובש וקילוף.

מה עליך לעשות בתקופת המעבר לקראת החורף? עתה כאשר האקלים נוח יותר ואת פנויה יותר לטיפול נכון בעור פניך, עיירכי לך כרטיס **יופי אישי.** בכרטיס רשמי את מצב עורך ואת ה־פעולות שעליך לעשות:

1) הקפידי על ניקוי יסודי, משיחת קרם לחות וקרם הזנה בהתאם לסוג העור שלך.

2) בדקי אם עורך זקוק לניקוי עמוק והסרת התאים המתים ברקמת האפי־דרמיס. רקמת האפידרמיס שנצטברו בה תאים קרניים רבים היא חסרת גמי־שות, אינה מסוגלת לקלוט ולפלוט חפ־רשות באופן תקין.

3) עשי לך מסיכת פנים מזינה אשר תוסיף לעורך לחות ויטמינים ומינרלים או שומנים צמחיים החיוניים להזנת העור.

4) מירטי את גבות עיניך והסירי שי־ער מיותר. הזיני איזור העיניים בקרם מיוחד ועשי לך רטיות לאיזור זה.

5) בדקי את מצב השיער. אם שערך דהה מעט בשמש הקיץ וקיבל קצוות שרופים, העניקי לו טיפול במסיכת שיער מיוחדת וחפפי אותו בשמפו מועשר ב־פרוטאין (חומר חלבוני חיוני לבריאות השיער).

6) כף הרגל שצעדה יחף בקיץ זקו־קה להסרת העור הקשח, לאמבט מרכך ולהזנה בקרם רגליים.

7) לעור הגוף העניקי אמבט בשמן אמבט או בקצף ריחני מרענן. משחי ה־מרפקים והברכיים בקרם מזין ואת עור הגוף כולו בתחליב לחות.

8) ערכי בדק־בית בתכשירי היופי שלך ושמרי אותם במקום מתאים על מנת להאריך את חייהם.

9) התאימי לעצמך איפור חדש ח־מתאים לסתיו.

10) הזמיני יועצת יופי של „לון" ל־ביתך והיא תעניק לך את כל הטיפול הדרוש, תעזור לך במילוי כרטיס חיופי ובהתאמת הטיפוח והאיפור חדרוש לך וכל זאת **ללא כל תשלום.**

מרכזי היופי של „לון" פתוחים בפניך להדרכה ויעוץ חינם:

אם את מעוניינת בקורס לטיפוח ה־חן, הרשמי עתה ותזכי להשתתף בקורס הקרוב. בסוף חודש אוקטובר תסתיים ההרשמה.

אם את מעוניינת ביעוץ, פני אל מרכז היופי הקרוב בבית „לון" שבאיזור מגו־ריך:

בית „לון", רחוב גאולה 34, תל־אביב כל יום ג' בין השעות 9.00 בבוקר עד 3.00 אחה"צ. ביום ב' בין 16.00—17.00.

בית „לון", ירושלים, רחוב המלך ג'ורג' 15 כל יום ג' בין השעות 16.00—18.00.

בית „לון" חיפה: כל יום ג' בין ח־שעות 9.00—12.00 ו־16.00—18.00.

יועצת היופי של „לון" תבוא לביתך בשעה ובזמן הנוחים לך.

LON

הצעת היופי לחודש אוקטובר

קבלי את הסתיו עם עור מטופח ומעודן.

לאחר חודשי הקיץ החמים, הכיני את עורך לתקופת המעבר. העניקי לו טיפול לחות שכה דרוש לו עתה. מישחי את עורך מידי יום בתכשירי הלחות המעולים מסידרת Desert Spring.

לון מגישה לך את סידרת Desert Spring פרי המחקר המתקדם של מעבדות "לון", קרם לחות עשיר הנספג היטב ומעניק הגנה מהשפעות האקלים. בסיס נפלא לאיפור ולהרגשת רעננות במשך כל היום.

RICH MOISTURE CREAM קרם לחות לעור נורמלי ויבש • MOISTURE CREAM קרם לחות לעור שמן ומעורב

אם קשה לך...

כי יש לך „בוס"... כי את צמודה לשעות עבודה קבועות... כי מקום העבודה רחוק מהבית...

יש מקום לחשוב על שינוי מוחלט בשיטת עבודתך!

חישבי על אפשרות תעסוקה כיועצת יופי של „לון".

היתרונות שבתעסוקה זו הם רבים ומגוונים. בראש ובראשונה, אינך קשורה לשעות עבודה קבועות. את מחליטה בעצמך באילו ימים ובאילו שעות את עובדת ונוסף לכך אינך חייבת לקבוע את הזמנים מראש.

תחומי עבודתך יכולים להשתרע על אזור מגוריך. הכנסתך גדלה עפ"י כמות העבודה שאת משקיעה. מלבד היתרונות החומריים שבתעסוקה זו, את זוכה בתדמית נכבדה, רוכשת חוג רחב של מכרים וידידים ונהנית מטיפול במיגוון רחב של תחומי יופי המעניקים לך סיפוק ויוקרה.

בימים אלה נפתחת ההרשמה לקורסים חדשים ליועצות יופי. בקורסים נלמדים נושאים רבים הקשורים בבעיות הקוסמטיקה והיופי.

תלמידות שתסיימנה את הקורס בהצלחה, תוכלנה להשתלב מיד בעבודה.

לקורס מתקבלות (לאחר ראיון מיון) מועמדות בעלות הופעה נאה וכושר התבטאות.

הערה חשובה

גם נשים עובדות המבקשות לעצמן תעסוקה נוספת, יכולות להשתלב בקורס ולאחר מכן בעבודה כיועצת. מקום המגורים אינו משנה.

פרטים והרשמה במרכז היופי של לון הקרוב לאזור מגוריך.

אשה מטופחת

זוכה למבטי הערצה של הגברים ולמבטי קנאה של הנשים. היא גורמת להעלאת המוראל בבית ונהנית לראות את דמותה המשתקפת במראה.

אל נשכח את האימרה הקובעת כי אשה ניכרת בלבושה ובצורתה החיצונית.

איך להיות מטופחת מבלי להתאמץ?

הירשמי לקורס הקרוב של „לון" לטיפוח חחן. הקורס ייערך במרכזי חיופי שבת"א, ירושלים, חיפה ובאר-שבע.

ההדרכה כוללת יסודות טיפול עצמי בעור, כללי איפור, התאמת צבעים, רעיונות חדשים לאיפור בוקר וערב. קוי איפור לסתיו ולחורף וכן ייעוץ אישי להתאמת טיפול ואיפור אינדיבידואלי לפניך.

למסיימות בהצלחה את הקורס, תינתן גם אפשרות להצטרף לקורס ליועצות יופי מקצועיות ולאחר מכן תעסוקה כיועצת יופי.

ההרשמה במרכזי היופי של „לון".

יועצת יופי של לון-תעשה זאת גם אתה!

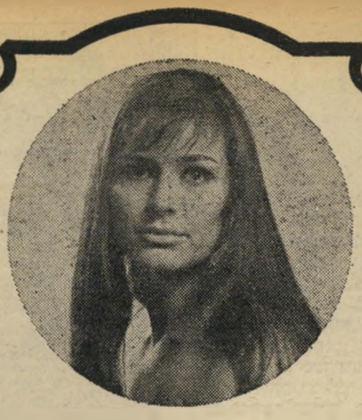

לונול שמפו

מיוצר ממינרלים טבעיים המופקים ממעיינות זהר

מותאם לכל סוגי השיער

שומר על בריאות העור והשיער, מזין בויטמינים, מחזק את השורשים ומעניק לשיער ברק וגמישות.

לבחירתך - **לונול שמפו** לשיער יבש, לשיער שמן ולמניעת קשקשים.

לונול שמפו פרוטאין

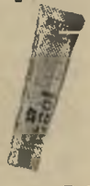

למניעת "קצוות שרופים". מעניק לשיער את הויטמינים והחלבונים הדרושים. לטיפול בשיער "עייף", פגוע מטיפול או צביעה, שהייה ממושכת בשמש וכו'.

מוצר איכות של lon

להשיג בפרפומריות, בבתי-המרקחת, בשקים ובבתי הכל-בו.

עיצוב ופרסום

הודעה חשובה

למרכזי היופי של „לון" הגיעו דגמי האיפור האפנתי החדש — 1976.

פני ליועצת היופי לקבלת פרטים.

לכבוד

לון בע"מ

☐ אני מעוניינת לקבל פרטים על אפשרות העסקתי כיועצת יופי.

☐ אני מעוניינת לקיים בביתי חוג בית בנושאי היופי ל..... נשים. אבקש להתקשר עימי לתיאום מועד מתאים.

☐ אבקש להפנות אלי את יועצת היופי.

השם ..... טל. .....

כתובת .....

הע.ה. 10

גזרי את הקופון ושלחי למרכז היופי הקרוב למגוריך

lon

* תל-אביב, רח' גאולה 34, טל 58171
* י-ם, רח' המלך ג'ורג' 15, טל. 223498
* חיפה, רח' ירושלים 17, טל 527283
* באר-שבע, רח' ההסתדרות 93 טל. 74410

על הגמלים של בן־גוריון
ועל תאוות־הבשרים של פינחס ספיר

■ על אהבתו הגדולה של מי שהיה שר־האוצר ויו"ר ה־סוכנות היהודית, **פינחס ספיר** לבשר, סיפר השבוע עו־זר שר־הבריאות, **יצחק אבי־רן**, שנלווה בזמנו אל ספיר לביקור בשוויץ, בתוקף היותו איש מישרד־החוץ. אבירן סיפר כי כאשר נכנסו ספיר והוא לאכול במיסעדת־פאר בז'נבה, הציע להם המלצר להזמין יחד מנת־בשר כפולה. משהוגשה ה־מנה הענקית אל השולחן, לקח ספיר את כולה לעצמו ואמר לאבירן: „אתה תזמין לך מש־הו אחר!" **גיורא מורג**, מי שהיה דוברו של ספיר, טען שספיר אהב לאכול בשר ללא גבול: „הוא היה נכנס ל־מיסעדה לאכול ארוחת־צהריים, ומזמין 20 סוגי בשר ללא כל תוספות."

■ שר־החינוך־והתרבות, **אהרון ידלין**, הוזמן בשבוע שעבר לשאת את נאום־הברכה בטכס פתיחת הטיבת־הביניים בבית־הספר על־שם זלמן שזר בכפר־סבא. כשקם לברך, דיבר השר משך 10 דקות על הגשיא המנות. אמר אחד המורים ש־נכחו בטכס: „אולי הוא חושב שבא לטכס־זיכרון לזלמן שזר, ולא לפתיחה של בית־ספר."

■ באותו מעמד אמר השר כי הוא מתגעגע לימים ההם: „היום ישנה רמת־חיים, אך פעם היו חיים על רמה." השר גם התלונן כי האשם בכל הצרות ושביתות־המורים אינו אלא ה־מחשב. „מאז שהוכנס המחשב לשירות מישרד־החינוך ישנן צרות. פעם, כשאנשים חיים היו מחשבים משכורות, לא היו בעיות כמו שיש היום."

■ **אריק שרון** אכל בנחת ארוחת־צהריים בחווה שלו, ב־שבת, כשאשתו **לילי** הודיעה לו שבחווה חיונה מכונית חשר־דה, עם מיספר של עזה. אריק קם לערוך בדיקה, חזר כעבור עשר דקות וסיפר שהיתה לו חווייה. מסתבר שהמכונית שיי־כת למישפחה שכל בניה — סב, אב, אם וכמה ילדים — באו לערוך פיקניק במקום. „היינו במקום הזה לפני 1948," סיפר הבן בעברית שוטפת ל־אריק, שדיבר אליו ערבית. אמר הסב: „יש כאן עץ מסויים, ש־אנחנו אוהבים לאכול את שר־שיו." סיכם אריק: „הלוואי הנוער שלנו יהיה קשור לנוף הארץ כמו אלה!"

■ בשיעור מאלף על תול־דות העיר שהוא עומד בראשה זכה ראש עיריית תל־אביב, **שלמה להט** („צ'צ'"), בעת הפתיחה החגיגית של גלרייה תוראל, שהתקיימה בשבוע ש־עבר, הביע צ'צ' את התפעלותו מהבית ברחוב ז'בוטינסקי בתל־אביב בו ממוקמת הגלרייה. **רפאל תורג'מן** מוותיקי תל־אביב, אחיו של האמרגן המנוח **מרקו תורג'מן** ואביו של בעל הגלרייה, העיתונאי **יצחק** („איציק") **תוראל**, סיפר ל־צ'צ' כי הבית הצפוני ביותר בתל־אביב הקסנה היה ביתו של מי שהיה לאחר מכן ראש־הממשלה, דויד בן־גוריון ששכן בשדרות הקרויות כיום על שמו. תורג'מן הצעיר החליט ללכת צפונה, העז ובנה בית ליד בית־הקברות המוסלמי. כששמע בן־גוריון על הצעיר הנועז, הלך לבקרו. הוא הגיע אל הבית, שעמד אז על יסודותיו, וראה לידו ארבעה גמלים עמו־סים בזיפזוף. על המקום הודיע לתורג'מן שהוא עצמו זקוק לשני גמלים, לא שאל לרשותו ולקחם לעצמו. תורג'מן, שהיה גאה כל־כך בהתעניינותו האי־שית של מנהיג היישוב בביתו, נתן לו את הזיפזוף, שהיה על הגמלים, מבלי לבקש תמורה. „הוא ממילא לא הציע לי כסף בשביל הזיפזוף," סיפר תורג'מן בן ה־80.

■ נשמע בשבוע שעבר ב־קפה טעמון בירושלים, מפי **כוכבי שמש**: „בשבוע שעבר התקיים במיכון הנשיא בירושלים טכס העברת הסכין מהמרוקאים לגרוזינים."

■ דייל אל־על **עמי זיסמן־מור**, אומר כי השוב־תים באל־על היו מוכנים לקבל צווי־ריתוק, בתנאי שהצווים יישלחו בדואר ישראל, כי עד שהצווים יגיעו, תסתיים השבי־תה מאליה.

■ ועדת־המיישנה של ועדת־הכספים של הכנסת דנה בתק־ציב הביטחון. נציגי מישרד־הביטחון אמרו לח"כים, ש־השתתפו בישיבה, כי אם יקצצו להם מהתקציב, ייחרב הבית השלישי. השיב להם אחד ח"כים: „אני חושש שהפעם לא יישאר מחורבן אפילו הכותל המערבי."

■ 16 יום שבתה **סילבה זלמנסון** שביתת־רעב מול מישרד האו"ם בניו־יורק, כש־היא דורשת משילטונות ברית־המועצות לשחרר את בעלה **אדוארד קוזנצוב**, הכלוא. ביום השישה־עשר, איבדה את הכרתה. מייד עם התאוששותה קיבלה זלמנסון מתנה, שנשלחה אליה מהוצאת עם עובד בארץ. הבעל הבריח אל המערב את ספרו אני אזדם ישראל. ב־מיבצע משולב של יו"ר האגו־דה למען יהודי ברית־המועצות בניו־יורק, **ג'רי גודמן**, ושל יו"ר הנהלת עם עובד **נחמן אריאלי**, הופיע הספר בתר־גום עברי, ונשלח לסילבה ביום צאתו לאור.

■ העיתונאי **אמנון דרור**, סגן מנהל חברת הנסיעות ההס־תדרותית היסתור ועורך עיתון מיפלגת־העבודה באזור תל־אביב, במת מחוז, טרטן שפס־סיד סקופ רק בגלל היות עיתו־נו יריחון. לדבריו של דרור, ה־ידיעה כי התנועה הקיבוצית מעבדת תוכנית חברתית־כלכ־לית שתהיה מעין מצע חדש לתנועת־הפועלים הישראלית, ושבראשו יעמדו מי שהיה מזכ"ל ההסתדרות ח"כ **יצחק בן־אהרון** והשר לשעבר **חיים גבתי**, הודפסה בעיתונו זה מכבר, אלא שהעיתון עומד לצאת רק בשבוע הבא. ואילו הידיעה התפרסמה בעיתונות ה־

אייבי נתן סמן השלום ערך, מייד עם היוודע לו דבר היותו לסב, מסיבה ספונטנית כדת וכדין בקפה „כסית". המסיבה תפסה לשימחה כללית, כשכל ידידיו של אייבי התכנסו במקום. אפילו בעלת ה„מאב" פרדריקה סגל, השקועה בצרות עד צוואר, שכחה את צרותיה והתחבקה בשימחה עם אשת האדריכל תמר ישר (ימין, למעלה). העיתונאי שייקה בן־פורת, אייבי נתן ודן בן־אמוץ נתפסו בתנוחה דומה כשהאחד מעשן סיגר, השני שותה וחשלישי מעשן סיגרייה (למעלה, שמאל). אייבי עצמו חיה לבוש בחולצה לבנה, ועליה חכתובת „ספינת השלום", אותה אינו מסיר מעל גופו. תשומת לב מיוחדת עוררה צעירה יפהפיה, הנראית משוחחת עם פרופסור אריה זקס (ימין, למטה), ואילו במאי התי־אטרון גרשון פלוטקין מחייך באושר, כשאייבי נועץ בו משום־מה מבטח קשוח (שמאל, למטה). רבים ציינו כי המסיבה הזכירה להם את הימים הטובים, בהם היה הקפה מישכן־הקבע של הבוהימה.

אנשים

יומית כבר השבוע. דרור גם הציע כי למיפלגת־העבודה יהיה ערוץ־טלוויזיה משלה, מאחר ו־הטלוויזיה הישראלית אינה גו־טה חיבה למיפלגת־העבודה. כשהיה ראש מחלקת־ההסברה בהסתדרות, הציע דרור את אותה ההצעה גם להסתדרות, בטענה כי הטלוויזיה אינה נו־טה חיבה לה.

■ קבוצת הכדורסל של מכבי תל־אביב יכולה לרשום לזכותה כמה מעריצים שרופים. אחד מהם הוא **איז'ו המאירי** מבעלי הספורטוטו. לאחרונה, על חלקו במיקרה של זכייה.

■ תקרית לא־נעימה אירעה בשבוע שעבר לאשת החברה **מלכה רוזנשטיין**. היא נה־גה במכונית המרצדס של בעלה, ניסתה להחנותה ליד קפה אכסודוס. רוזנשטיין, הנו־הגת בדרך־כלל במכונית מדגם אלפא ספורט, התקשתה בחני־יה, גרמה לתאונת־שרשרת, כ־שהיא פוגעת במכונית שעמדה מאחוריה, ואילו המכונית ה־פגועה פוגעת במכונית שלי־שית. אל המקום הגיעו מייד שני בעלי המכונית שישבו ב־

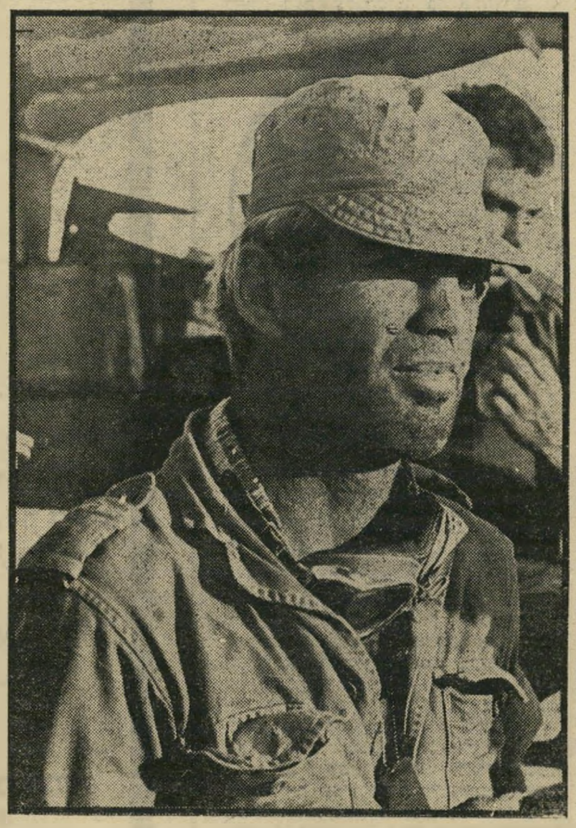

דני וולף

ניחן כנראה בהומור שחור. כשביקר השבוע בגלרייה „תוראל" בתל־אביב, שם מתקיימת תערוכת צילומי־המילחמה של העיתונאי אורי דן, שנילווה אל אוגדתו של אריק שרון במילחמת יום־הכיפורים. בספר האורחים של הגלרייה כתב וולף, אל"מ שלחם באוגדת אריק: „אורי, כאן זה נראה נחמד. אנא, במילחמה תבאה, קח אותי בפרופיל." דני, שהוא גבר נאה מאוד, בעל חזות צפון־אירופית מובהקת, נפצע במילחמה, ועל צידו השמאלי של פרצופו נותרה צלקת רצינית. הרטייה בתצלום מכסה פציעה קודמת בפניו של „וולפי".

בעת ששהה בגרמניה, צילצל הביתה ואשתו סיפרה לו כי היא צופה בטלוויזיה במישחק הקבוצה. המאירי ביקש תוצ־אות, אולם אשתו הסבירה לו כי נותרו עוד 20 דקות עד ל־סיום המישחק. המאירי החליט להישאר על קו תל־אביב־פרנקפורט במשך כל 20 ה־דקות, ולהאזין למישחק.

■ מנהל חטיבת הביצוע ברדיו וקריין הרדיו והטלוזי־זיה, **דן כנר**, הוא חובב מוש־בע של היסורי המוטו. דני אף זכה בזמנו בסכום של 250 ל"י, ומאז הוא ממלא כל שבוע ב־דייקנות טורי טוטו. השבוע נפ־גש במיקרה באחד מעורכי חדשות הספורט, **העיתונאי זר־חר** („זוריק") **ברנר**, ואמר לו: „אתה מבין יותר ממני בכדורגל. אולי, אם תמלא לי טור בטוטו, אזכה סוף סוף?" זוריק הסכים בו במקום, ומילא לדני טור, כשהוא מותר מראש אכסודוס. רוזנשטיין השתוממה עם בעל המכונית שנפגעה על־ידה, אולם כשבעל המכונית השלישית דרש ממנה שתשלם גם עבור הנזק שנגרם למכו־ניתו, סירבה, הציעה לו שיתבע את בעל־המכונית שפגעה בו. קסמה האישי של מלכה רוזנ־שטיין פעל במיקרה הזה, וכך היה.

■ לעסק־ביש נקלע עבריין רעני, שבביתו נמצאו 250 שעוני־יד. העבריין טען להגנתו כי הוא שען במיקצועו, וכי השעונים שייכים ללקוחותיו. משהובא אל תחנת־המישטרה, הוכנס אל חדרו של מפקד־התחנה, סגד **אריה שטרוי כר**. מסתבר כי אביו של שטרומר הוא שען במקצועו, ולו עצמו יש ידיעות מהבית על מיקצוע זה. הסגד הציג ל־עבריין שאלות מיקצועיות, ו־כשהלה גימגם ולא ידע את התשובות, הורה לעצרו בו ב־מקום.

הורוסקופ

טלה
21 במרס – 20 באפריל

אתם מחפשים אתגר שיתן לכם את ההזדמנות להוכיח את עליונותכם. התלהבותכם תשרה השבוע אווירה של התלהבות על אלה הסובבים אותכם. כדאי להזכיר שהשנה היא שנה טובה לבני מזל טלה החוש־בים להינשא. לכן, מוטב אולי להזדרז לפני שהשנה תגיע אל סיומה.

שור
21 באפריל – 20 במאי

אתה בטוח שאתה מסוגל לעמוד לבדך בלחץ: אין זו אלא אשלייה. בן דגים או סרטן עשוי לעזור לך — אבל אם תסרב להראות לו את המצב לאמיתו, זה אבוד. יום א' ו־ב' בתחילת השבוע, יביאו לך שפע של הזדמנויות. צריך רק לעשות מאמץ קטן, אבל לעשות אותו באמת.

תאומים
21 במאי – 20 ביוני

מבט עינך מסגיר אותך. משקפי שמש יעזרו לך להסתיר דברים שאינך רוצה שיתגלו. חבית בו חינך מתגורר אינו נראה לך, ואתה מחרחר בתחלפת דירה. אל תדחה — עשה זאת השבוע. חבית הזה מעכיר את רוחך בצורה חמורה. סיכוייך רבים השבוע לעלות בסולם החברתי. נסה למצוא דבר שיהיה בו מהתסתכנות, אם תצליח לגבור עליו, הצלחת.

סרטן
21 ביוני – 20 ביולי

חוב ישן וגדול, אשר זמן רב העיק עליך, ייעלם השבוע. אותו נושה, שבעבר ידע להיות תוקפני, יוותר לך עליו במפתיע. דבר זה ייתן לך מישנה מרץ, ויסייע לך להגשים את שאיפתך העיקרית בעתיד הקרוב ביותר. יחד עם זאת, גם חיי האהבה שלך, עם בת־זוגך הקבועה, יפרחו ויגיעו לשיאים חדשים. משימות שיוטלו עליך השבוע, יעיקו עליך במקצת.

אריה
21 ביולי – 21 באוגוסט

כפות המאזניים מתחילות לנטות לכיוונכם. המאבק אותו התחלתם לפני שבועות מיספר — ואשר נראה, כי יזיק לכם, הוכיח את עצמו. דווקא אתם מתחילים לקצור את הפירות. ולא כמו שנראה בהתחלה. אל תהססו להשתמש במרפקים, כדי לפלס את הדרך הנראית לכם כנכונה.

בתולה
22 באוגוסט – 22 בספטמבר

בחירה בלתי מוצלחת — תיגמר ברע. חיזהר! היא רוצה ללכוד אותך, לכן היא מתנהגת כל־כך יפה. אבל אין זה מרצופה האמיתי. זאת לא היא. הפרצוף האמיתי יתגלה לך בזמן הקרוב. לכן, עוד הפעם: היזהר! אם אתה אמן — החלף מהר את המיקצוע! אחרת עוד תגווע ברעב. היה שקול ונדיב־לב, אל תרבה לצאת ביחידות, פרשה נשכחת עלולה להטריד אותך, טייל בחיק הטבע ובקר חרבה בבתי קולנוע.

מאזניים
23 בספטמבר – 22 באוקטובר

אינך טורח לחשוב מספיק על עתידך, ואינך מנתח באופן נכון את האינפורמציה שהגיעה לידך. אל תהסס מלהתייעץ עם בן זוגך בענייני עבודה. שמור על ההישגים הגדולים אליהם הגעת לאחרונה, ואל תפטפט. בת מאזניים — זכרי שאי־אפשר לרמות את כולם כל הזמן. הזהרי בדבריך ושקלי היטב את מעשייך, פן תיכנסי לצרה גדולה. חשבי על עתידך.

עקרב
24 באוקטובר – 22 בנובמבר

הרגשת אשמה על דברים שבעצם אינך אשם בהם, תסריד את מנוחתך במשך השבוע. השתדל לצאת לחופשה מיידית לבית־הבראה. אל תחסוך בכסף. נסיונו של אדם קרוב אליך לעזור לך עשוי להעשות בצורה אנונימית — והדבר יפתיע מאוד. נסיונותיך להיחלץ מהמשברים הפוקדים אותך עלולים להסתיים בכי רע. שקול כל צעד חדש פעמיים.

קשת
23 בנובמבר – 20 בדצמבר

הזעזוע שעברת בתחילת החודש מוסיף לתת את אותותיו. אולם לא די לחשוב על מה שהמצב עושה לך — אתה חייב גם לעשות משהו כדי לשנות אותו מצב. זכרי שאת יכולה ליפול בפח, בייחוד עם בן מזל שור או אריה. אל תחסכי לנתק את הקשר לפני שיהיה מאו־חר מדי. בגד בצבע אדום ירומם את מצב־רוחך הגרוע.

גדי
21 בדצמבר – 19 בינואר

מצטער, אבל הזהרתי אותך: אין זה שבוע לערוך מסעות או שינויים מרחיקי־לכת. אם תוכלי לשמור על מיסגרת־חיים דומה לזו בה היית עד כה, בתנאים חדשים, תקלי במיקצת על הבעיות. אם לא — מוטב שתסמכי לחלוטין על שיפוטו של איש בעל־שיקול. העיקר — לא להגזים בשום דבר ולא לריב. יום שבת הבא מגיש לך הזדמנות נדירה. אל תכתבי מכתבים חשובים ביום רביעי המתקרב ובא.

דלי
20 בינואר – 18 בפברואר

למרות העובדה שאסור לך לסמוך על אלה המציעים לך הצעות מפתות. השבוע יתחיל תהליך שיקום כלכלי, לאלה מכם שהיו שקועים בצרות כספיות רציניות. בייחוד טוב סוף השבוע ובמיוחד יום ג'. יום ו' אינו מתאים לרומנטיקה: יש בו יותר מדי השפעות עוינות. אך תהמר על מוצ"ש.

דגים
19 בפברואר – 20 במרס

הגורל שלח לך השבוע בחורה זרה, כפרי בשל! דע לנצל זאת עד תום. בת דגים: גם לך צפוייה הפתעה חקשורה באנשים שלא היכרת. ויכוחים סוערים בינך לבין מעבידך ירתיחו אותך באמצע השבוע. הבלגי. הבקשה ששלחת נמצאת בדיון. סיכוייה תחיי־ביים — טובים. לחץ מיותר לתשובה מהירה עלול רק לחזיק לך.

מכתבים

(המשך מעמוד 8)

של ערביי ישראל עם חמדינה בה הם חיים, ושהם אזרחיה.

זוהי, לדעתי, ההשקעה הטובה ביותר בתחום ההסברה לערבים, במחיר הנמוך ביותר.

יצחק ויזנביט, נהריה

צריך להבין את בן־אמוץ

אני ישראלית השוהה מזה שנים מיספר בארה"ב. אפתח בשניים ממישלי קרילוב, על שום הנושא שבו ידון מכתבי.

„מסופר בלתי צלח / מכקר חריף צומח, / גם מיין לא יוצלח / יוצא חומץ משובח".

„צריך לשמור על הסופרים / אמר אחד המבקרים, / אם ייעלמו הקורבנות / את מי נוכל עוד לענות ז"

ולעיקרו של עניין. ככותבת־ספרים ב־עצמי (עד עתה פירסמתי שניים), עם תיקוות טובות לעתיד, אני מרשה לעצמי לחוות דעתי על הסופר בה"א־הידיעה של

הדרה מזר
דן האחד־והיחיד

ישראל, דן בן־אמוץ. למדתי זה מכבר שרוב מבקרי־הספרות אינם מסכימים ל־דעתי, אך אני מוכרחה לציין, כי כל ספר של דן בן־אמוץ הרואה אור, נשלח אלי מייד לארה"ב, ואני נהנית תגאה מרובה מדרך כתיבתו המבריקה והבלתי־מתיימרת.

בבואי לביקור־מולדת כל שנה, אני מייד מבררת מה עוד כתב דן ומחי, שאולי אינו מפותח במידה מספקת, אינו תופס, הכיצד אין המבקרים בארץ מביעים לליבו של אדם, המתיישב לכתוב מבלי להתחר־רות בזוכי פרסי־נובל לספרות, אלא לאדם ההומני, כתיבה מלב־אל־לב, בכנות מדהי־מה של אדם שאינו מעמיד פנים של „תמות נפשי עם אוייבי ישראל", אלא הוא מנסה למצוא את שביל־הזהב של נאמנות ואהבה אמיתית למדינתו, עם הפחד האנושי ביותר מכל מה שמתרחש בארצנו בכל השטחים, ומה יהיה ולאן יובילו הדברים, והאם יכו־לים אנו לשנות משהו או שמא יכבלו פה כל־כך את ידינו, ונאלץ לשיר את שירי ישראל הנהדרים בניכר.

כאדם שהתערה בשנים האחרונות במה שמכנים העולם־הגדול, אך יחד עם זאת, החברה שבה אני מבלה את מירב זמני היא כמובן הישראלים, רובם סטודנטים או אנשים בשליחות בארץ־שיבתי, כאבתי לשמוע מפיו של צאצא לאחד מאבות המדינה, אדם אינטליגנטי ומבריק לכל הדיעות, כי ישוב לארץ רק אם יוכל לשנות בה דברים שאינם לרוחו.

אני מדברת כרגע בשמי ובשמם של כל אותם ישראלים, שהם לאומנים טובים למרות ששותים הם בחו"ל. אנו מעריכים את דן בן־אמוץ, משום שהוא האחד והי־יחיד הקם ומצהיר ברבים: אני פוחד, ומאמין כי גם ההולכים לקרב בשם ה־מדינה ומקיזים את דמם, פוחדים גם הם ורוצים להישאר בחיים.

האמינו לדן בן־אמוץ, והאמינו לי, ולהם. דעו להעריך כנות, ולהבדילה מצביעות. כי כל אשר אמר דן בקיצור, הוא: איני מסכים עם האימרה: „טוב למות בעד ארצנו." טוב לחיות בעד ארץ ישראל טובה יותר, אומר דן והמבקרים, משום־כך, מפנים לו גבם ומשחירים עטם לעומתו.

מבקרים בני־עמי! נסו להבין את כתי־בתו של דן וליחנות ממנה. אל תחפשו את ש"י עגנון בסיפרות יפה על שום שי־טותה ואמיתותה. הסירו את תג מבקרי־הסיפרות מחזותיכם לדקה, והיו לקוראים פשוטים.

אזרחי הארץ הזאת שלנו זקוקים, בימים אלה, לאנשים כדן בן־אמוץ, בדיוק כפי שהם זקוקים בימי־מילחמה לד"ר חיים הרצוג.

הדרה מזר, ניו־יורק

"מלון לרום אילת, אוהב אוהבים."

רכשנו מוניטין של פינוק זוגות בירח דבש.

הצטרפו לנאהבי המלון, לירח דבש שלא יישכח.

גם המחיר הוא הפתעה

1282 ל"י
ל 2

מסעדה מפוארת, צלי אש, מועדון לילה, בריכת שחיה ענקית עם בר צף, מועדון בריאות, טניס.

4 לילות - פנסיון מלא - מארוחת ערב ביום ההגעה, עם ארוחת בקר ביום העזיבה.

להזמנת מקומות נא להתקשר:
טל. 4111 (059)
או 229191 (03)

מלון לרום אילת
חוף אלמוג/אילת

איש לא דן. איש לא החליט. זה פשוט קרה.

אינפנטילים

הגנרל ג'ון פרשינג היה בוודאי מתהפך בקיברו, אילו שמע על פרשה זו הנושאת את שמו.

פרשינג זה, המצביא העליון של חיל־המשלוח האמריקאי במילחמת־העולם הראשונה, היה ידוע כאדם שיטחי מאד, קפדני מאד. הוא לא פעל על פי הברקות. הוא שנא אילתורים. מן הסתם חשד שההברקות הן סימן־ההיכר של הרשלן, ושהאילתורים משמשים הסוואה למי שאינו מסוגל לחשוב ולתכנן.

מה היה פרשינג אומר אילו היה שימעון פרס שר־הביטחון של ארצות־הברית, או אילו סעד המטכ"ל האמריקאי על פי השיטות הנהוגות כישראל?

■ ■ ■

כפי חוץ נפתחה הפרשה בגילוי הסנסציוני שמדינת־ישראל ביקשה מארצות־הברית לספק לה את הטילים הנושאים את שמו של פרשינג. הידיעה תיכתה את הציבור האמריקאי בתדהמה.

טילי פרשינג נועדו לשיגור פצצות גרעיניות.

מובן שאפשר להשתמש בטיל זה גם להובלת פצצות שיגרתיות. כשם שאפשר להשתמש בצוללת כדי להעביר נוסעים מחיפה לתל־אביב במיקרה של שביתה באוד, וכשם שאפשר להשתמש בטאנק כדי להרוס מיבנים שניבנו ללא רישיון בשכונת־התיקווה. זה אפשרי, אבל זה לא סביר.

כאשר משקיע מישהו הון־תועפות כדי לרכוש טילי פרשינג, מתעורר חשד כלשהו שמא הוא מתכוון להשתמש בהם, כדי להמטיר פצצות גרעיניות על מרכזי־האוכלוסייה של יריביו.

לכאורה יש דמיון מזוכך. מה אפשר לעשות.

ביגלל אותה סיבה, כאשר מדינה מזמינה טילי פרשינג, מתעורר גם החשד שיש בידיה פצצות גרעיניות המוכנות לשיגור, או שהיא מתכוונת לייצרן בזמן הקרוב.

חאם ירכוש מישהו מיכלית־ענק, העולה עשרות מיליוני דולרים, אם אין לו סיכוי סביר להשיג נפט כדי להובילו בה? האם יקנה מישהו עריסה של חיתולים, מבלי לצפות לילידתו של תינוק?

בקיצור, כאשר נודע כי ישראל רעבה לטילי פרשינג, הניחו הכל שיש לה פצצות גרעיניות, וכי היא מתכוונת להשתמש בהן, לעת מצוא, נגד מטרות מתאימות בארצות־ערב.

■ ■ ■

קשה להסביר בהשלכות התעמולתיות של ידיעה זו. פעם האמינו בעולם כי ישראל רוצה בשלום, וכי הערבים רוצים במילחמה. זה היה פשוט וחלק, והנחיל לישראל הישגים מדיניים, צבאיים, כלכליים ופסיכולוגיים למכביר.

בינתיים קרה משהו. ישראל הפכה מעצמת־כיבוש, המחזיקה בשטחים של שכנותיה. מעשיה ומחדליה העניקו לה תדמית של מדינה קשוחה, בעלת סיגנון מתנשא. כעבור זמן תפסו גם הערבים את הפרינציפ, וסיגלו לעצמם סיגנון מתון ומאופק. נעלמה התדמית של ישראל שוחרת־השלום, מדינתם של קורבנות השואה, אשר אוייב אכזרי מבקש להשליכה לים. במקומה נוצרה התדמית של ישראל מיליטריסטית, הדורסת ברגל גאה את שכניה האומללים.

על רקע זה יש לפרשת פרשינג משמעית חמורה שבעתיים.

הנשיא אנוואר אל־סאדאת חולל מהפכה ביחסה של דעת־הקהל האמריקאית אל העולם הערבי. המצרי מוסיע לעיניהם של צופי הטלוויזיה בארצות־הברית כמנהיג הגון, שקול, סביר ומכובד, אדם שכל אמריקאי היה שמח לקנות ממנו מכונית משומשת או לתת לו משכנתא.

כדי להגביר תדמית זו ולהפיק ממנה תועלת מעשית, מבקר עתה סאדאת בארצות־הברית ופונה במישרין אל לבות האמריקאים באמצעות העיתונות, הטלוויזיה, הרדיו והפגישה האישית.

כשהכל היה מוכן לכך, התפוצצה פרשת טילי הפרשינג.

■ ■ ■

שום תועלת מצרי לא היה מסוגל להמציא פרשה טובה יותר בשעה נוחה יותר.

מול סאדאת המתון מופיעה עתה ישראל הקנאית, הקיצונית, זו שהמוני מפגיניה המשולהבים, תאווי החתנחלות וההתפשטות, נראו לא מכבר על מסכי הטלוויזיה.

ישראל הקיצונית רוצה לשים את ידה על הטילים הגרעיניים.

היא מסוכנת. צריכים להחזיק אותה ברסן קצרצר.

זאת תהיה בשורתו של סאדאת, והוא ימי צא לה אוזן קשבת בבית הלבן, בקונגרס ובציבור.

כי אמריקה זו, המקבלת את פני סאדאת, עייפה מאד ממילחמות. שום סכנה אינה מפחידה אותה יותר מאשר חלום־הבלהות של מילחמת־העולם השלישית, שתפרוץ באקראי, ביגלל מעשה־איוולת של מדינה קטנה בעלת פצצה גרעינית.

במיסגרת הדטאנט, מוכנה ארצות־הברית לקבל על עצמה סיכונים ביטחוניים כבירים, כדי לצמצם את מאגרי הנשק האיסטראטגי. מרבית ארצות־הברית צפויה להשמדה תוך כמה דקות. עשרות מיליונים ייהרגו, אם יתבדו השיקולים המשמשים בסיס למדיניות זו.

כאשר אומה גדולה מקבלת על עצמה „סיכון מחושב" כזה, קשה לדרוש ממנה לגלות

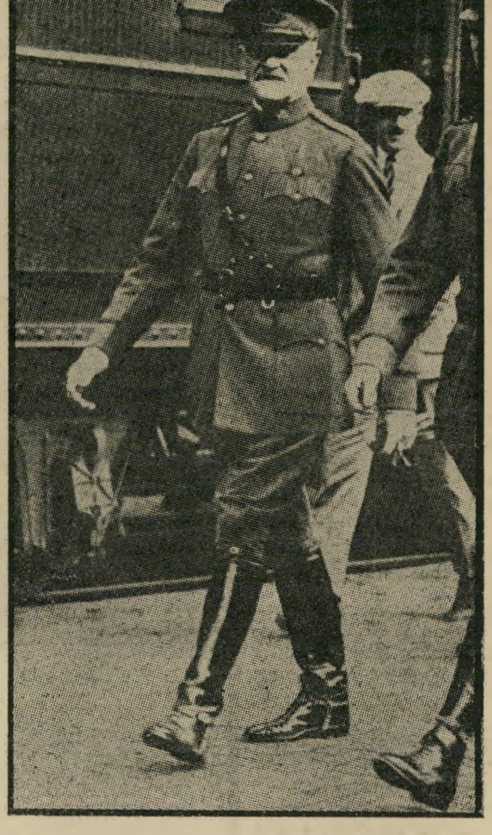

חפרשינג המקורי: בלי הברקות

סבונות רבה בכפי מדינה קטנה, התובעת לעצמה את הזכות החד־צדדית לאיים על שכנותיה בהשמדה גרעינית. לגבי הקורא האמריקאי הספיר, זוחי משמעות ההזמנה הישראלית.

■ ■ ■

ואם משום כך, אין כל סיכוי שממשלת ארצות־הברית תענה לבקשתו של שימעון פרס. ותספק לו טילי פרשינג בעתיד הנראה לעין.

הסיכוי הזה לא היה קיים מלכתחילה. טילי הפרשינג הם מרכיב חשוב ביותר במערך הצבאי האמריקאי. כל טיל שיושלם בבית־החרושת דרוש לצבא הדוד סאם. ובעניינים אלה, יש לגורמים הצבאיים בוושינגטון השפעה הרבה יותר גדולה מאשר למוסדות המדיניים.

מצטיירת, על כן, התמונה הבאה:

ישראל הגישה בקשה, שהיכתה את הציבור האמריקאי בתדהמה, ושגרמה נזק ללא־תקנה למערכת המדינית וההסברתית של ישראל.

מלכתחילה לא היה סיכוי שהבקשה תיענה. רוב מהומה על לא מאומה.

כמו בבדיחה היהודית: אכלנו את הדגים המצחינים, וגם ספגנו את המלקות.

ונותרה רק שאלה אחת קטנה:

מי החליט עלי כך?

■ ■ ■

מדינה מסודרת, מסתדרים העניינים כך: המוסדות הצבאיים המתאימים מציעים להצטייד במערכת־נשק, שתחולל מהפכה בהיערכות האיסטראטגית. נערך דיון מוקדם. הדבר נחקר עד הומו. נשקלות כל ההשלכות החיוביות והשליליות. מכינים ניירות־עבודה, תזכירים, חוות־דעת, תחקירים.

כמה זה עולה? מה הן האלטרנטיבות? האם זוהי ההשקעה הכדאית ביותר של משאבים המצויים בצימצום? מה תהיה תגובת היריב הפוטנציאלי? מהי התמונה הגלובלית? איך משתלב הדבר בתפיסה האיסטראטגית הקיימת? אם אינו משתלב, מה תהיה הדוקטרינה החדשה, מה יהיו השלכותיה המדיניות והכלכליות?

וכן הלאה וכן הלאה, עשרות שאלות ענייניות.

רק אחרי ליבונן, מובא הדבר אל הפורום הקובע במטכ"ל. נערך דיון מכריע. קרוב לוודאי כי נציגי תחלות האחרים ינסו להסריך את ההצעה, ויטענו כי חשקעת המשאבים בצורה אחרת תביא תועלת ביטחונית רבה יותר.

בתום הוויכוח המסודר והמאורגן, יכריע האיש האחד המוסמך לקבל החלטה גורלית כזאת בדרג המקצועי: הרמטכ"ל.

החלטת הרמטכ"ל תובא בפני שר־הביטחון, כחוות־הדעת המיקצועית חקובעת של הצבא. שר־הביטחון יצטרך לשקול את כל העניין מחדש, על פי שיקולים מדיניים וכלכליים, שאינם שייכים לתחום־האחריות של הדרג הצבאי. במישרדו ייערך סיבוב נוסף של ויכוחים, תחמודדנה שוב דיעות שונות. אחרי שעמד על כל ההיבטים, לחיוב ולשלילה, ושמע את כל הדיעות הסותרות, יחליט שר־הביטחון על מדיניות מישרדו.

עניין כה חשוב, לא יסתיים בכך, יגיע לממשלה.

רק אחרי שהפורום העליון יקבל את החלטתו, תוך ידיעת כל המימצאים והבנת כל ההשלכות הפוטנציאליות, יינתן האור הירוק לביצוע המדיניות. כיומר במיקרה זה: החזמנה.

■ ■ ■

וכך זה נעשה אצל הגויים המטומטמים. לא אצלנו. המוח היהודי אינו זקוק לכך. הוא יכול להבריק.

הדיני קובע בזה, בצורה האחראית ביותר:

ראשית: מעולם לא הוחלט בשום פורום מיקצועי שהמדינה מעוניינת בטילי פרשינג.

פשוט לא נערך מעולם דיון צבאי מיקצועי על הכדאיות של כלי זה, הכרוך בשינוי יסודי של התפיסה.

לא במטכ"ל הנוכחי, לא במטכ"ל הקודם.

שנית: לא נערך שום דיון רציני בצמרת מישרד־הביטחון על נושא זה.

איני יודע אם פלוני החליף אי־פעם כמה מילים חטופות על כך עם אלמוני. אבל אני קובע כי דיון מסודר, ברמה מינימלית של רציונות מיקצועית, לא נערך מעולם בצמרת מערכת־הביטחון — לא בימי השר הנוכחי, לא בימי השר הקודם.

■ ■ ■

אם כן, איך נולדה פרשה אומללה זו?

שימעון פרס טען, אחרי שכבר אירעה המפולת בארצות־הברית, שלא הוא המציא את הזמנת־חטיל. זאת לא היתה ההברקה שלו. כאשר ערך את נסיעת־יחסי־הציבור שלו בארצות־הברית, פשוט עיין ברשימות ישנות, וגילה כי בעבר ביקשו דיין וגולדה טילים כאלה.

על סמך הברקת זו של המחדלטור חגדול, חלא־יוצלח הצבאי המונומנטלי, החליט שימעון פרס להזמין את חטיל.

נראה כי השיג לכך אישור כלשהו בדרג הממשלתי. יתכן מאד שראש־הממשלה נתן את ידו לכך מפני שהיה בטוח שהאמריקאים לא יאשרו את הבקשה ממילא. הוא לא נתן את דעתו לחשלכות התעמולתיות הקטלניות.

■ ■ ■

ספרי מספר חסגן הייכל איך שיגעו המצרים את הסובייטים. כל כמה חודשים היה המטכ"ל בקאהיר משנה את תוכנית ההתקפה שלו. כל תוכנית חדשה היתה מחייבת מערכות־נשק אחרות. בכל פעם היתה נשלחת למוסקבה רשימה חדשה של הנשק הדרוש. השונה מקודמתה. בסופו של דבר התייחסו הסובייטים לרשימות אלה בזילזול, ולא מיהרו לספק את הסחורה המוזמנת. הישראלים צחקו למיקרא תיאור זה. עתה ניתן לאמר: „טול טיל מבין עיניך..."

השיטה הישראלית גרועה עוד יותר.

המצרים פעלו, לפחות, על פי תוכניות כלשהן, שהסתנו עיתים לבקרים. ואילו שר־הביטחון הישראלי פועל בלא כל תוכנית שהיא. הוא דומה לילד הנכנס לחנות ממתקים, ושעיניו יוצאות למראה הסחורה המגרה. מכיוון שאינו יכול להחליט, הוא רוצה בכל.

הוא עלול לקלקל את קיבתנו.

העם הפאשיסט האחרון

ידידו ובן־חסותו של אדולף היטלר משמש עתה דוגמה לישראלים רבים

כל ישראלי מתחת לגיל 36 לא היה עדיין בחיים כאשר נסתיימה מלחמת־האזרחים בספרד.

לישראלים אלה, נתנה השבוע הטלוויזיה הישראלית שיעור בסיסי על ה־גנרליסימו פראנציסקו פראנקו, מלחמתו ומישטרו.

נאמר כי בספרד שררה אנארכיה, והרמטכ"ל פראנקו החליט לעשות סדר. הוא קיבל עזרה ממוסוליני האיטלקי. ב־הקשר זה, לא הוזכר פרט קטן אחר: שהעזרה העיקרית באה מידי אדולף היט־לר והצבא הנאצי („אוגדת קונדור").

המלחמה היתה אכזרית. במהלכה נהר־גו שני הצדדים בשבויים. אלא שבעוד שהרפובליקנים הוציאו להורג מאות בודדות של שבויים, הרי הפאשיסטים הוציאו להורג עשרות אלפים.

סה גם תעיר גרניקה. לא הוזכר פרט קטן: שהעיר הספרדית הזאת הופצצה על־ידי חיל־האוויר הנאצי, ושמעשה זה — האקט הראשון בדראמה של הריסת הערים במיל־חמת־העולם השנייה — זיעזע את העולם כולו. בין השאר הוליד ציור־מחאה גאוני של הציר הספרדי פאבלו פיקאסו.

פראנקו ניצח והקים מישטר חדש. הוא הציל יהודים במלחמת־העולם. הוא הביא לעמו שלווה ושיגשוג.

המסקנה שנתבקשה מן השידור: פראנ־קו אולי אינו הדמוקרט הכי גדול, אבל הוא טוב ליהודים וטוב לעולם. ואולי יש מה ללמוד ממנו.

„דרוש דיקטטור." ישראלים רבים אינם זקוקים לשיעור זה מן הטלוויזיה. הם כבר הגיעו ללקח זה בכוחות עצמם.

בשיחות־חולין ברחבי ישראל נשמעת עתה לעיתים קרובות הדיעה שישראל זקוקה ל„דיקטטור" נוסח פראנקו, שספרד היא דוגמה טובה למדינה שבה אין שבי־תות פראיות ופועלים חצופים, שהכל מת־נהל בה בסדר מופתי.

תיירים ישראליים הביאו הביתה תיאו־רים נלהבים על הפגנת מיליון האזרחים במאדריד, שהצדיעו לפראנקו לפני שלו־שה שבועות במועל־יד. הם גם סיפרו שהאזרחים ברחוב מחבקים את השוטרים הפאשיסטיים באהבה, אחרי ההתנקשויות באנשי המישטרה. ובכלל, פראנקו יודע לטפל בטרוריסטים. בניגוד לממשלת יש־ראל הרכרוכית, הוא מוציא אותם להורג.

אין ספק: מישטר מעין זה קוסם עתה לישראלים רבים.

כדרך לאושוויץ. לישראלים מעל ל־גיל 50, קשה להבין את החיבה המוזרה לרודן הספרדי.

הם זוכרים את מילחמת־האזרחים באור אחר לגמרי: כהתעוררות האנושות כולה, והתגייסות מיטב בעלי המצפון בעולם, נגד רודן קטן ומגוחך, שהכריז מילחמה על הממשלה הדמוקרטית החוקית של אר־צו, וכבש אותה בעזרת שכירי־חרב כו־שיים וקלגסים נאציים. במילחמה נוראה זו נהרגו כמיליון איש, מהם רבים לפני כיתות־הירי של פראנקו. מילחמה זו היתה פתיחת מילחמת־העולם השנייה — שדחה־הניסוי של הנשק הנאצי, וחלק מן האיס־טראטגיה של אדולף היטלר לכבוש את העולם ולהשמיד את העם היהודי. היה זה צעד ראשון בדרך לאושוויץ.

פראנקו אמנם מנע את כניסת ספרד למילחמה לצד היטלר ומוסוליני, בתחבר־לות שונות. אולם הוא לא עשה זאת מתוך התנגדות לרוצחי־העם הנאציים.

פרנקו והיטלר
לזכור או לשכוח?

אלא מפני שלא היה בטוח כי הנאצים ינצ־חו במילחמה. הוא הפגין בכל הזדמנות את אהדתו להיטלר, פטרונו, ואף שיגר כוח סימלי („האוגדה הכחולה") למילחמה בחזית רוסיה.

אחרי נפילת מוסוליני והיטלר, נשאר פראנקו על כנו, אחרון הרודנים הפא־שיסטיים. מישטרו מבוסס עדיין על עק־רונות מרין קאמפף, מועל־היד הנאצי שו־לט בספרד יחד עם מיפקני־הראווה ה־„ספונטאניים" נוסח גבלס. מתחת למעטה הסדר רוחש ובוחש העם הספרדי, וממ־תין לרגע של התקוממות כללית, כדי להח־זיר את הדמוקרטיה לארץ זו.

רק בישראל. כאשר נלחם השבוע פראנציסקו פראנקו עם המוות, היו מעט מאוד אנשים בעולם שאיחלו לו חיים ארוכים יותר. אף בספרד עצמה קיוו הכל למותו, כדי לעשות ניסיון לשנות את ה־מישטר בדרכי־שלום, מבלי שיהיה צורך במילחמת־אזרחים נוספת.

כלי־התיקשורת בעולם המערבי — מגרמניה ועד ארצות־הברית, ומבריטניה עד איטליה — סוקרים את ההתפתחות בספרד בנימה של שינאה לפראנקו ול־מישטרו, ותוך שאיפה לכינון מישטר חום־שי חדש בספרד.

ורק במדינת־ישראל שוררת בכלי־התק־

(המשך בעמוד 21)

סוכן־נשק ארגון מילצ'ין ורע"יתו

כום שך? 300 אלף דולר (2.1 מיליון ל"י לפי השער הרשמי) ממתין למי־שהו, רצוי סוכן־נשק ישראלי, שיבוא ויטול אותו.

הסכום מצוי בקופתה של מידלסקס, חברת־בת של רייתואון, היצרנית האמ־ריקאית של טילי קרקע־אוויר מסוג הוק ועוד ציוד מילחמה מתוחכם אחר. החב־רה לא רק מוכנה, היא אינה רוצה לוותר על מה שהיא רואה כחובתה: לשלם את הסכום הזה כדמי־עמלה על עיסקת־הרכש האחרונה של טילי הוק לישראל.

אבל לפתע פתאום אין איש רוצה לגעת בכסף זה.

למרות שחברת רייתואון האמריקאית מוכנה להתמודד בנושא זה עם מישרד־ההגנה האמריקאי ולשלם את עמלת־הסו־כן על העיסקה על אף התנגדותם המפו־רשת של נציגי הפנטאגון, איש אינו מעוניין במלוא החופן של דולרים אלה.

משלחת הקניות של מישרד־הביטחון ב־ארצות־הברית הודיעה כי אינה יודעת על מה מדובר ביכלל.

סוכנה הישראלי של רייתואון, ארגון מילצ'ין, הצהיר כי הודיע מראש למישרד־הביטחון שהוא מוותר על העמלה שלו בעיסקה זו.

ואילו שר־הביטחון שמעון פרס טען רשמית, כי כל עניין העמלה ירד ביכלל מעל הפרק, שכן הוסכם בין ממשלות יש־ראל וארצות־הברית כי לא תשולם כל עמלה בגין עיסקה זו.

רק בעלי חברת רייתואון מתעקשים ועומדים על שלהם. הם רוצים לשלם 300 אלף דולר דמי עמלה. רק שיקום מישהו ויהיה מוכן לקחתם.

שוחד במסווה עמלה

פרשה המוזרה התעוררה בדרך מיקרה.

אחת מוועדות הקונגרס האמריקאי, בו־דקת זה מיספר חודשים האשמות כי חב־רות־נשק אמריקאיות שילמו תשלומי שו־חד גבוהים לפקידים בכירים ולאנשי שררה במדינות רבות בעולם, כדי שיעדיפו את מוצרי חברותיהם על פני מוצרי־התחרות של חברות־נשק אחרות.

בכמה מהופעותיהם בפני ועדת־החקירה הזו של הקונגרס, טענו נציגי יצרני־הנשק, כי תשלומי השוחד הם חלק לגיטימי מ־עיסקות־הנשק הנערכות ברחבי העולם, וכי הם דרושים לחברות מבחינה עיסקית.

תשלומי השוחד במדינות כמו סעודיה או נסיכויות המיפרץ־הפרסי לא היו מעניינים כל כך את אנשי הקונגרס האמ־ריקאי, לולא היתה כלולה בהם הונאה הפנטאגון. שכן, כל עיסקת־נשק בין יצ־רן אמריקאי לסוכן זר חייבת לעבור דרך מישרד־ההגנה האמריקאי ולקבל את אי־שורו. יצרניות הנשק בארצות־הברית מצ־או דרך איך להכליל את תשלומי השוחד בתמחיר שהגישו למישרד־ההגנה האמרי־קאי לאישור. הן ציינו את סכומי השוחד כ„עמלות לסוכנים" ובכך קיבלו כביכול היתר רשמי לתשלומים שנוספו למחירי הנשק שהיו הממשלות משלמות.

כלומר, תשלומי השוחד לא היו משו־למים למעשה על־ידי החברות מתקציביהן והכנסותיהן. הם היו משולמים בפועל על־ידי הממשלות שרכשו את הנשק. אם, למשל, החליטה ממשלת סעודיה לרכוש מטוס שמחירו 20 מיליון דולר, והחברה המייצרת היתה צריכה לשלם שוחד לאיזה שר סעודי בסך של מיליון דולר לכל מטוס, היה מחיר המטוס עולה לממשלה הסעודית 21 מיליון דולר.

אל תוך הפרשה המסריחה הזו השתר־בב לפתע גם שמה של ישראל. היה זה כאשר ציר הקונגרס האמריקאי לס אס־פין, הפעיל בוועדה החוקרת את תשלומי השוחד לרוכשי הנשק, גילה באחד המיס־מכים של הפנטאגון משהו מוזר הקשור בישראל. בתחשיב שהגישה חברת רייתואון לפנטאגון של מחיר טילי ההוק שנמכרו לישראל בעיסקה האחרונה, הופיע סכום של 300 אלף דולר כדמי־עמלה לחברה אלמונית ובלתי ידועה.

אספין חשד מייד כי גם במיקרה זה אין מדובר בעמלה חוקית, אלא בכיסוי רשמי לתשלום שוחד. חשדו זה התבסס על העובדה כי ממשלת־ישראל הודיעה בעבר פומבית ורשמית, כי היא אינה מתירה עוד תשלומי עמלות לסוכני חב־רות־נשק זרות בישראל. אם כך, סבר אספין, סעיף העמלה הוא כנראה כיסוי לתשלום אחר. הוא תבע לבדוק מה מס־תתר מאחורי סעיף זה.

חברת רייתואון רצתה להגן על שמה הטוב. משום כך יצאה בפומבי בהצהרה שהסכום של 300 אלף דולר מיועד לעמ־לת־סוכן בלבד. החברה רצתה לטהר את שמה כמשלמת שוחד, אבל מצד שני סיב־כה, שלא במיתכוון, את מערכת־הביטחון הישראלית.

אין זה משנה כרגע אם החברה האמ־ריקאית אומנם שילמה את הסכום לסוכנה הישראלי, או רק התכוונה לשלם אותו. מה שהתרחש בעיקבות חשיפת הפרשה, הוליד שרשרת של תגובות שרק סיבכה אותה עוד יותר והצביעה על כך שמשהו חמור ביותר מסתתר מאחורי כל זה.

הפלייבוי שהפך סוכן

חברה האמריקאית ניסתה תחי־לה להסתיר את זהותו של סוכנה הישראלי. אולם בהדרגה הודלף שמו. תחילה הוא הוצג כעזריקם מילצ'ין, אחד מראשי התאחדות הכדורגל הישראלית, ואיש מכבי רחובות. אחר־כך הסתבר כי אין זה אלא בן־אחיו של עזריקם, ארנון מילצ'ין, המנהל את חברת האחים מילצ'ין בע"מ שהוא למעשה בעל המניות הבל־עדי שלה.

בעבר התפרסם ארנון מילצ'ין בן ה־32 לא דווקא כסוכן־נשק, אלא כנער־שע־שועים, ששמו התנוסס בקביעות במדורי הרכילות והרומנים שלו היו לשיחות היום במועדוני החברה התל־אביבית. אבל לפני כעשר שנים, בעת שלמד מינהל־עסקים בז'נבה, נפטר לפתע אביו, דב מילצ'ין, ועל כתפיו של ארנון הוטלה מעמסה אדירה: לנהל מיספעל ענק שכבר אז הס־תכם מחזורו במיליוני ל"י רבים לשנה.

את שושלת המילצ'ינים בישראל ייסד חיים אליעזר מילצ'ין, שבעיירתו בפולין נחשב כ„גיבור", שהיה מכה גויים. כשהיה בן 14, והוא תלמיד ישיבה, ניסה לעלות לארץ. הוא הגיע עד חוף יפו, אך התור־כים סירבו להתיר לו לעלות לחוף. רק כאשר עמדו להחזירו לאודיסה השתדלו עבורו יהודי יפו והוא הובהר לחוף על־ידי ראש ספני נמל־יפו הערבים, בפרשה

פרשת הקומיסיון על טילי ה„הוק" שנמכרו לישראל - חושפת מחדש את אחת השערוריות המוסריות האפלות ביותר בתולדות המדינה

החיים על הנצים

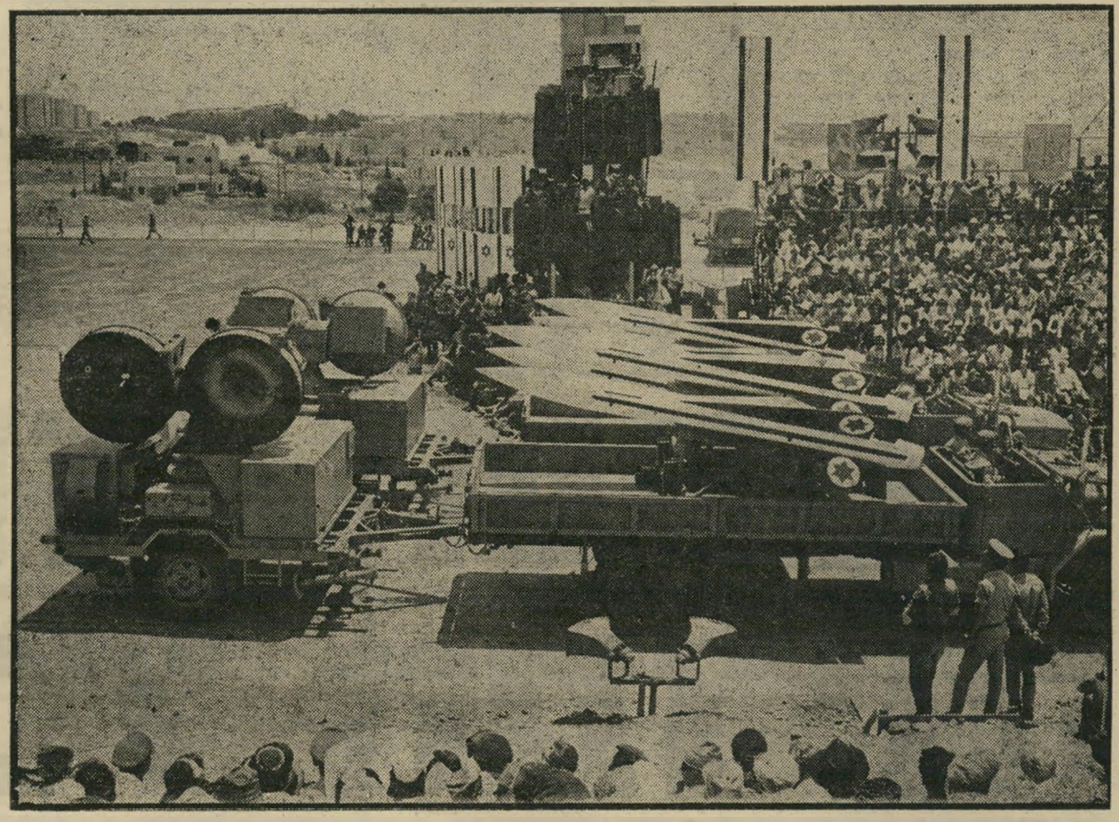

סוללת טילי „הוק" במיצעד יום־העצמאות 1973

שהפכה לאחת מאגדות ארץ־ישראל.

את תחילת דרכו בארץ עשה כפועל בכרמי נס־ציונה, חלה בקדחת ורופאיו גזרו עליו לחזור לחו"ל כדי להציל את חייו. רק אחרי ארבע שנים חזר חיים מילצ'ן שנית לארץ והפעם התיישב ב־רחובות. הוא פיתח כרמים ומטעי שקדים והפך אחד מעשיריי המושבה ונכבדיה.

היו לו לחיים מילצ'ן חמישה בנים ובת אחת. כדי להבטיח להם פרנסה על עם חדר ביליארד מיוחד.

לפני שמונה שנים הביא לארץ דוג־מנית צרפתיה יפהפיה בשם ברינ'יט, ש־היא דודניתו של פייר מנדס־פראנס, מי שהיה ראש־ממשלה יהודי בצרפת. ברי־ג'יט, בעלת השיער הלבן, ילדה לארנון שלושה בנים. כל אחד מבני הזוג הח־זיק במכונית שהיתה מושכת תשומת־לב כללית בחולפה ברחוב. היו אלה מכוניות ספורט יקרות, בסיגנון עתיק, שמחיר כל אחת מהן היה פי שלושה ממחיר המכו־נית היקרה ביותר בשוק.

אל עסקי־הנשק הגיע ארנון מיל־צ'ן במיקרה. כבעל חברת הכימיקלים, ש־החלה לייצר מילבד חומרי־הדברה גם תרופות וחומרי־גלם לתעשייה־הפלאסטית, סבב ארנון ברחבי העולם. הוא הפך אחד מאנשי דור הסילון, המנהלים את עסקי־הם בטיסות תכופות מבירה לבירה. הוא קשר קשרים עם חברות ואנשי־עסקים ב־תחומים שונים. בין השאר קיבל גם הצ־עות שחברתו תשמש כסוכן בישראל לחב־רות אמריקאיות, שלרובן לא היו עדיין קשרי מיסחר עם ישראל. חלק מחברות אלה החלו מאוחר יותר לספק מערכות־נשק למערכת־הביטחון הישראלית. אר־נון, כמו כל סוכני־הנשק בישראל, נחנה מתשלומי העמלה הגבוהים ששילמו ח־חברות האמריקאיות עבור כל עיסקה שעשו עם צה"ל או מישרד־הביטחון. כל תשלו־מי העמלות האלה באו למעשה מכיסו של משלם־המיסים הישראלי, כיוון שהם נוס־פו במקור למחיר שצה"ל היה משלם עבור הנשק.

לפני כשנה, כאשר חשף העולם הזה לראשונה את שערורייה סוכני־הנשק ב־ישראל, הגובים עמלות בשיעור של מיל־יוני דולרים מכל פריט־נשק המסופק ל־צה"ל, התעוררה סערה ציבורית. כדי להשתיק את השערורייה ולמנוע חקירה רבתי במה שהתרחש בתחום זה בעבר, הודיעה הממשלה כי היא תשנה את מדיניותה בתחום תשלום העמלות לסוכ־ני־הנשק הישראלים. הממשלה החליטה כי לא יותר עוד לסוכנים ישראלים לקבל עמלות עבור מערכות־נשק המסופקות ל־צה"ל. הוחלט גם להקים ועדה מיוחדת שתפסוק בכל מיקרה שחברה זרה תרצה לשלם עמלה לסוכנה בישראל עבור עיס־קת נשק שנעשתה עם צה"ל.

החלטה זו היתה בבחינת אחיזת־עי־ניים, שכן, עד עצם היום הזה טרם הוע־בר בכנסת החוק האוסר קבלת עמלות. מאמציה של מישלחת הרכש של מישרד־הביטחון למנוע מיצרניות־נשק אמריקאיות לשלם עמלות לסוכניהם בישראל, נתקלו בהרבה מיקרים בהתנגדות של היצרנים.

אלה חששו מיצירת תקדים מסוכן לגבי־הם. שכן אם הם חייבים לגבות את סכו־מי העמלה לסוכנים ממחיר כלי־הנשק שהם מספקים לישראל ולהוזיל את מחירם באחוז מסויים, עלולה להיות לכך הש־לכה גם על הסכמים וחוזים עם מדינות אח־רות, שם אין איסור על תשלום עמלות לסוכנים. החברות חששו כי לחבא יצ־טרכו לשלם את התשלומים לסוכנים מ־מחיר הנטו של כלי־הנשק.

מהבחינה הישראלית היו לפרשת העמ־לות על טילי ההוק השלכות הרבה יותר חמורות. שכן השאלה הראשונה המת־בקשת מפיצוץ הפרשה היא: לאן הלכו תשלומי העמלות בעבר?

עיסקת רכישת טילי ההוק („נץ" בעב־רית) עבורה רוצה חברת רייתאון לשלם עמלה בסך 300 אלף דולר, אינה עיסקת רכישת הטילים הראשונה. תשלום זה נר־גע רק לגבי כמות מסויימת של טילים שנרכשה לאחרונה.

אולם טילי הוק מסופקים לישראל מאז החליט הנשיא ג'ון קנדי לספקם, בשנת 1962. ב־13 השנים שחלפו מאז, נערכו ודאי כמה וכמה עיסקות של רכש טי־לים אלה. אין להניח שרק לאחרונה החלה חברת רייתאון לשלם עמלות עבור עיס־קות אלה עם ישראל.

כלומר, עתה מתברר שבכל לירה שהו־ציא מישרד־הביטחון על רכישת טילי הוק לצה"ל, היה כלול גם סכום מסויים כרווח פרטי של סוכן־נשק בישראל.

השאלות התובעות תשובה עתה הן:

- כמה שילמו יצרני ההוקים בעבר כדמי־עמלה לסוכניהם בישראל?
- לאן הלך כסף זה, המסתכם במיל־יונים רבים של דולרים?
- כמה עשרות או מאות מיליוני דו־לרים שולמו באופן סודי עבור עיסקות שלא נתגלו מעולם — ולאן הלך הכסף?

תגובות סותרות

תגובותיהם של כל הקשורים ב־פרשה האחרונה של העמלה על טילי ההוק, סתרו זו את זו ובמקום לפזר את הערפל רק עשו אותו סמיך יותר.

● **טען פוכן־הנשק ארנון מיל־צ'ן:** „לפני שלושה חודשים פגשתי ב־סגן נשיא חברת רייתאון, שאמר לי, כי נקבל עמלה על מאמצינו. ביקשתי ממנו לפנות לראש־מישלחת הקניות בניו־יורק, יוסף צ'חנובר, ולהודיע לו שכל עמלה שתגיע לי תועבר לרשות מישרד־הבי־טחון. אני פניתי לצבי איילון במישרד־הביטחון ואמרתי לו: ‚אני מעביר לכם את כל העמלה. ביקשתי רק לכסות את הוצאותי'."

● **טען צבי איילון,** ראש מינהל־ההרכשה במישרד־הביטחון: „ארנון מיל־צ'ן הוזמן אלי לשיחה. הוא הבהיר לנו כי לא קיבל כל עמלה מהחברה האמרי־קאית. הוא הסכים כי אם יקבל עמלה, יותר עליה וימסור אותה למישרד."

● **דובר חברת „רייתאון"** טען כי הודיע לפני כמה חודשים למיש־לחת הקניות בניו־יורק על כוונת החברה לשלם עמלה לחברת האחים מילצ'ן ומיש־רד־הביטחון לא הביע כל התנגדות לכך.

● **שר־הביטחון שמעון פרס** טען כי מישרד־הביטחון פנה בעניין זה למישרד ההגנה האמריקאי. בתשובה ש־התקבלה, טען פרס, נאמר כי ממשלת־ארה"ב לא שילמה עמלה לחברה האמרי־קאית בקשר לרכישות אלה מטעם מיש־רד־הביטחון.

● **ראש משיחת־הרכש של מישרד־הביטחון** בניו־יורק, יוסף צ'ח־נובר, הודיע כי פנה לפנטאגון ומסר כי מדיניות ממשלת־ישראל היא שלא לשלם עמלה לסוכנים.

מסתבר כי חוסר התיאום במערכת־הביטחון גדול עד כדי כך שאיש אינו יודע מה עשה חברו בנושא, או שמישהו מהדוברים משקר, כדי למנוע כל חיטוט נוסף בפרשה. הוסיפה לתיסבוכת גם הו־דעת חברת האחים מילצ'ן, כי לה נקבע רק סכום של 175 אלף דולר כדמי־עמלה. רייתאון התעקשה לשלם 300 אלף דולר, טענה כי 175 אלף הדולרים הם רק חלקם של האחים מילצ'ן בעיסקה. למי, איפוא, נועדו 125 אלף הדולרים הנותרים?

פרשת עמלת־הטילים שנחשפה השבוע, רק הבהירה את מימדי השערורייה. היא היתה קצה חוט בילבד העלול להוביל לסקעת שלמה של תשלומי־עמלות ואולי גם תשלומי־שוחד לאישים בכירים ביותר, המכוסים עד היום בערפל כבד של סודיות.

דיוקנו של השופט לובנברג, האיש שהפך את כס השופט מוקד להכרעות ציבוריות ופוליטיות

ע ? **דת** אולם־הישיבות של כבוד השופט ד"ר שלמה הלמוט לובנברג אין שום ציון, מילבד המיספר 711. יתכן שהיה צריך להיות רשום על הדלת: „מנכ"ל המדינה".

כי יותר ויותר מופיע השופט המשופם ונמוך־הקומה בחדשות מסעירות, כמי ש־קובע עניינים שברומו של עולם, פוסק הלכה ציבורית ופוליטית, נוזף באישים ובמוסדות, מביע דעתו על הא ועל דא.

הוא אסר קיום מישחקי הליגה הלאומית בכדורגל, ולמחרת היום ביטל בית־המישפט העליון את החלטתו. הוא אסר את פיטוריו של ראש־האופוזיציה בוועד־העובדים של התעשייה האווירית. הוא הקים בלישכתו את ההנהלה החדשה של הקואופרטיב אגד. הוא דן בשביתה של רופאי קופת־חולים. הוא התערב בפרשת שירין המקומות למנהיגים הוותיקים בוועידת מיפלגת־העבודה.

כמה מהחלטותיו נתקבלו בציבור בשבי־עות־רצון, אחרות עוררו התנגדות חריפה.

כבוד השופט לובנברג נולד ביוני 1919 בגרמניה. הוא עלה ארצה ב־1935. מקץ שלוש שנים נסע ללונדון ושם, במשך ארבע שנים, רכש את השכלתו המישפטית.

עם שובו, השתמש בהשכלתו החדשה לתפקיד ציבורי, שאולי עזר לעצב את דיעותיו החברתיות והפוליטיות. הוא כיהן כמזכיר התאחדות התעשיינים בראשון־לציון, שהיתה אז מרכז תעשייתי חשוב. בתפקיד זה ייצג את יצרני הבירה, הנע־ליים וסכיני־הגילוח בסיכסוכי־עבודה, מול פני ועדי־העובדים וההסתדרות.

עם קום המדינה נתמנה כשופט־שלום בתל־אביב, ומקץ ארבע שנים בלבד נתמנה כשופט מחוזי. היה זה קידום מהיר בתפקיד, הוכחה שאכן נחשב לשופט כישרוני.

בבית־המשפט המחוזי נתמחה לובנברג בשמיעת עירעורי מס־הכנסה ובשטח זה רכש נסיון כלכלי רב.

בתוקף תפקידו כשופט שלום, ולאחר־מכן כשופט מחוזי, חל על לובנברג עקרון הרוטציה. הוא ישב בדין בתפקידים שונים, הן בשטח האזרחי, הן בשטח הפלילי.

אולם החל ב־1969, מאז מונה לתפקיד שופט הדן יחיד בנושאים בהם דרוש סעד מהיר, הפסיק עיקרון הרוטציה לחול עליו. מאז ועד היום הוא השופט המוציא צווי־מניעה זמניים וממנה כונסי נכסים זמניים.

הוא מונה לתפקידו אחרי שהשופט ד"ר יוסף מיכאל לם, נשיא־תורן של בית־המישפט המחוזי, פרש באמצע שנת 1969 לגימלאות. קשת תפקידיו של ד"ר לם היתה יותר רחבה. הוא הרבה לדון גם במישפטים אזרחיים רגילים. אך בתחום הענקת סעד מהיר, דן השופט לם בנושאים בעלי עניין ציבורי רב.

כך היה בשטח הספורט, בעיקר בתום כל עונת ליגה. אומר לם: „ראשי ההת־אחדות באו אלי ואמרו לי — בסוף כל עונה רצות אליך קבוצות־הכדורגל, כדי שתוציא צווי־מניעה. אז במקום שנבוא אליך, בוא אתה אלינו, תהיה נשיא ההת־אחדות. ניתן לך סמכות מלאה כדי שתוכל להחליט בכל נושא בשטח הספורט, ואנו נפעל לפי קביעתך. ואומנם, נתמנתי כנשיא התאחדות לכדורגל."

כבוד השופט, מנכ"ל המדינה

אך תמיד עמד כבוד השופט במרכז ה־חדשות.

כאשר חבע אזרח לאסור על ההסתדרות לממן את הוצאות־העירעור של יהושע פרץ, פנה כבוד השופט מעל הדוכן אל יהושע פרץ, שכלל לא היה צד לדיון, והשיא לו עצה: שלא להגיש את העירעור כלל. אם ילך פרץ לבית־הסוהר בשקט, במקום להגיש עירעור, ייראגו הרוחות, לדעת השופט.

לפחות תיאורטית יכולים היו דברים אלה להשפיע על מהלך העירעור — שלא השופט לובנברג יישב בו.

את כל זה עושה השופט לובנברג בתוקף היותו השופט היחידי במחוז המרכז במדי־נה הדן בהוצאת צווי־מניעה זמניים — תפקיד שבו הוא משרת מאז 1969, ללא הפסק וללא תחלופה.

דן־יחיד, כל־יכול

ב חיכך המישפט בתל־אביב קבועים כסאות השופטים על במה מוגבהת. המתדיינים במישפט ונציגיהם, חייבים לי־הגביה מבטם לעבר כס השופט.

החלונות, המחדירים אור לאולמות ה־מישפטים, קבועים בקירות מאחרי כס־המישפט. פיתרון ארכיטקטוני זה יצר מעין הילת־זוהר, האופפת את דמות השופט, כאשר כל המבטים מופנים לעבר מושבו הרם.

הילה זו מיושמת בחיי היום־יום של עבודת בית־המישפט. שופט היושב בדין נהנה מיחס של כבוד, ומתחרשת עוצמה שאינה ניתנת במדינה דמוקרטית לכל אדם אחר, בכל מיקצוע אחר.

מדרך היחידה הפתוחה בפני המתדיינים, כדי לחלוק על החלטת השופט, היא להגיש עירעור על פסק־הדין בפני ערכאה גבוהה יותר. עד הישמע העירעור, העלול להתעכב ביגלל הסחבת הנהוגה בבתי־המישפט, עלול המערער לסבול נזקים שאינם ניתנים לתיקון.

שופט היושב בדין חייב להיות בעל איזון פנימי מושלם, כדי שלא יסתחרר מהרגשת העוצמה המופקדת בידיו, לא יעשה בה שימוש חפוז ולא יפתח יתר־סמכות, מזו המוענקת לו על־ידי החוק. אין זו התאפקות קלה, לכל אדם.

היא בוודאי קשה שבעתיים לד"ר לובנ־ברג, המרכז בידיו, בתוקף תפקידו, עוצמה אדירה — פוליטית, ציבורית וכלכלית.

קיים פסק דב אם המחוקק אכן התכוון שבידי שופט אחד, דן־יחיד, יתרכז תפקיד כה רב־עוצמה, ובמשך זמן כה רב.

ד"ר לובנברג מעניק צווי־מניעה זמניים, ממנה מפרקים לחברות בפירוק, ממנה כונסי נכסים זמניים לחברות.

הסעד של מתן צו־מניעה זמני, מעצם טיבו, עלול להכריע סיכסוך שלם, לפעמים בסדר גודל של מיליוני לירות. לדוגמה, אם חברה מתחילה לייצר מוצרים תחת שם של חברה אחרת, תבקש החברה השניה להפסיק זאת מיד. אם תפנה לבית־המישפט, בתביעה רגילה, יתברר העניין בעוד שנים אחדות, ובינתיים תסבול החברה נזקים העלולים לגרום להתמוטטותה. לכן תבקש צו־מניעה זמני, דחוף, לפעולה מיידית.

בנושא מינוי כונסי־נכסים ומפרקים זמ־ניים, יזכו עורכי־הדין שהשופט לובנברג יטיל עליהם תפקיד זה (כמו במיקרה של בנק ארץ־ישראל בריטניה) בשכר־טירחה בסדר־גודל של מאות אלפי לירות. שכר־טירחה ענק זה, עבור פעולות שלפעמים אינן דורשות עבודה רבה מצד עורך־הדין, עשוי לבסס את מעמדו הכלכלי של עורך־דין לשנים רבות.

ואולם, עיקר פירסומו של השופט בא לו בשל צווי־המניעה שהוא מוציא בעניינים בעלי חשיבות ציבורית, בנושאים העומדים במרכז ההתעניינות הציבורית.

היכן גרה גולדה?

ד "ר לובנברג הוא אדם מבריק, נעים־שיחה מחוץ לכותלי בית־המיש־פט. הוא ידוע כאחד השופטים חיעילים, בעל תפיסה מהירה ואינטואיציה מרובה. הוא יודע לסיים שמיעת תיקים במהירות, בלא ליצור סחבת.

השופט לם הוציא את צו־המניעה המפור־סם, האוסר בחירות לוועידת ההסתדרות, באם לא יקבע שכל חבר בעל זכות־בחירה יוכל גם להיבחר למוסדות ההסתדרות. בצורה זו מנע מראשי ההסתדרות לחפלות את אנשי חרות, שהצטרפו אז להסתדרות.

במיקרה אחר דחה את בקשת מיפלגת הציונים־הכלליים לאסור על גולדה מאיר, אז שרת־העבודה, להציג מועמדותה בבחי־רות לראשות עיריית תל־אביב, כיוון שב־תוקף תפקידה הממשלתי היא מתגוררת בירושלים, למרות שהיא בעלת דירה בתל־אביב, ולפני כניסתה לתפקיד זה התגוררה דרך־קבע בתל־אביב.

הדיונים המישפטיים התנהלו לפני השו־פט לם ברוח טובה. עורכי־הדין שטענו לפניו מעולם לא בוזו. השופט, שהיה עסקן ציבורי וחבר־כנסת לשעבר (מפא"י), ניחן בחוש־חומור נדיר, שפירק לא־פעם א־המתח הרב שעמד בבית־המישפט בשעת שמיעת מישפטים גדולים. והחשוב מכל — מבחינה סטאטיסטית, אחוז העירעורים בבית־המישפט העליון על החלטות השופט לם היו מעטות. רק במיקרים בודדים קיבל בית־המישפט העליון את טענות המערערים וביטל את החלטת השופט.

„שם עצמו מוכיח בשער"

ב שטח זה, כבשטחים אחרים, המצב אצל ד"ר לובנברג שונה בתכלית.

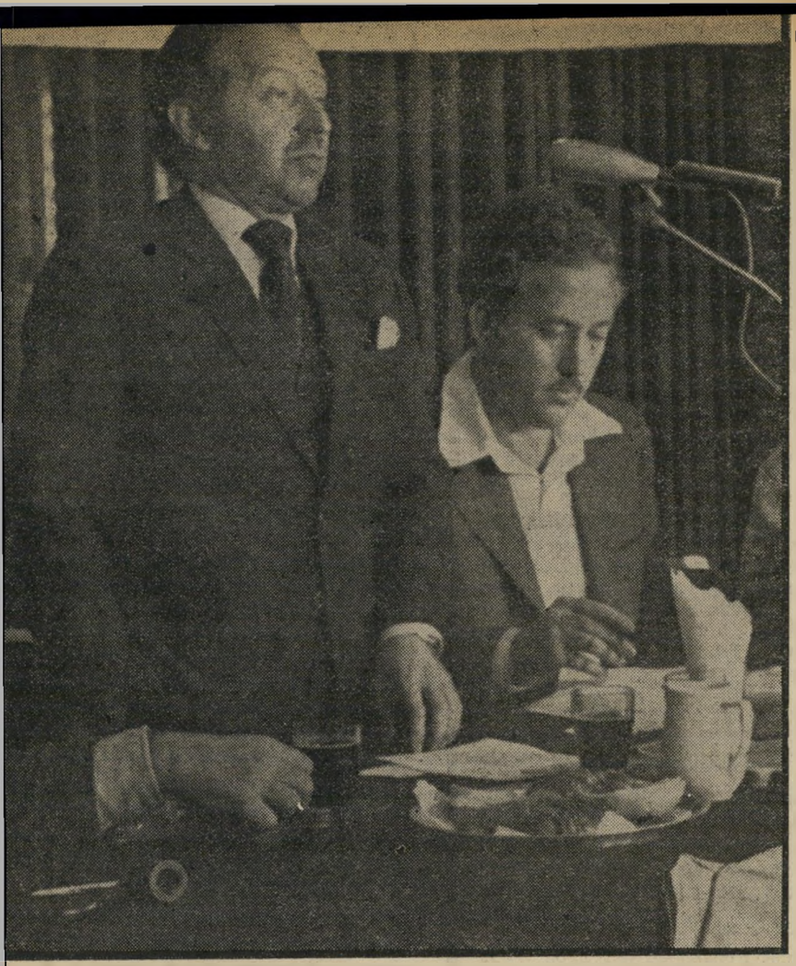

אחוז המערערים על החלטותיו גדול יותר, ומיספר הפעמים בהן קיבל בית־המישפט העליון את טענות המערערים וביטל את פסק־דינו של השופט המחוזי, רב יותר.

לובנברג אינו מסתפק רק בתפקידו כשופט. הוא חש עצמו כשליח־ציבור, החייב להביע דעתו בנושאים השנויים במחלוקת, ולא פעם אין הוא תוחם קו בין תפקידו כשופט לבין שאיפתו כאיש־ציבור.

על רקע זה נזף בו שופט בית־המישפט העליון משה לנדוי, בצורה חסרת תקדים, כאשר דן בבקשה לעיכוב ביצוע החלטה של השופט לובנברג, שאסר קיום מישחקי חליגת.

קבע השופט לנדוי, ב־10 באפריל 1975: „על חצד המישפטי עבר השופט המלומד בשתיקה, ותחת זאת דיבר בתור שופט ואיש־ציבור. אם זיכרוני אינו מטעה אותי, כבר העיר בית־מישפט זה, בעירעור על פסק־דין של אותו שופט מלומד, שנגע למישפט החברים באגד, שאין לשופט ל־ערבב את התחומים בין תפקידיו וסמכותו כשופט, ובין השקפותיו ותחושותיו כאיש־ציבור, ואל־לו לשופט לשים עצמו מוכיח בשעה, כי לא על דרך זו תחית תיפארתם של בתי־המישפט.

„אך השופט המלומד בשלו, ואפעם הגדיל לעשות, כי בהחלטתו שם עצמו מפקח כללי על ספורט תכדורגל בארץ, וככל הנראה הוא מתכוון לקיים פיקוח שוטף על הנעשה במיגרשי־הכדורגל, כל עוד תהיה תלוייה התביעה בפניו.

„התערבותו תנמחרת של השופט המלומד עלולה לגרום נזק כבד לאגודות הספורט.“

עורכי־הדין למדו להכיר את נקודת התורפה הזאת של השופט, ולא פעם הם פונים אליו בבקשה לקבל צו־מניעה בשטחים שאין הוא מוסמך לדון בהם. לא ברור, למשל, אם טיפולו בסיכסוך־העבודה בתעשייה האווירית היה בתחום סמכותו, או היה חייב להישמע בפני בית־הדין לעבודה.

אילו היה העותר, בפרשת מימון עירעורו של יהושע פרץ, סונה לוועדת־הביקורת של ההסתדרות, היה לתביעתו אותו אפקט מישפטי, אבל לא היו לו אותן כותרות־ענק בכלי־התיקשורת.

זו הסיבה שעורכי־דין מנסים לא־פעם את מזלם כדי לזכות בצו־מניעה המבוקש ובמה שלא פחות חשוב — בכותרת שמנה למחרת היום, בכל העיתונים.

כאיש־ציבור, לובנברג עצמו מודע לכך. הוא אינו יכול להסתיר את התרגשותו כאשר עיתונאים ושדרנים ממלאים את אולם־המישפט. הוא השופט היחידי שהטלוויזיה צילמה אותו, לא מחוץ לכותלי בית־המישפט, אלא תוך כדי ישיבה בדין.

באחד המיקרים פנה אליו עורך־דין בשעת דיון שהתנהל לפניו: „מדוע אדוני כה ממהר לתת את הצו? האם זה כדי לא לאחר את חדשות השעה שתיים?“

אישפוז לפקידה, מכות לצלמת

חשת הכוח העצום המרוכז בידיו, והעובדה שעיקרון הרוטציה אינו חל עליו, גורמת לד"ר לובנברג לבזות לא־פעם עורכי־דין, לאיים עליהם כי יזרקם מהאולם. מיספר פעמים גרם לכך שעורך־הדין איבד עולמו בעיני הלקוחות שלו. היחסים בינו לבין עורכי־דין רבים מתוחים. ישנה קבוצה לא מצומצמת של עורכי־דין, שאינה מוכנה להופיע לפניו.

בעייה אחרת היוצרת מתיחות בין השופט ובין עורכי־דין רבים נוגעת למינוי כונסים ומפרקי־חברות. לישכת עורכי־הדין ניסתה להעמיד לרשותו רשימות של עורכי־דין, משום שסברה שכמה עורכי־דין נעשו כאילו בעלי־חזקה במינויים. אך השופט ממשיך להחליט, על דעת עצמו, בידי מי להפקיד עבודות שלעיתים יש בהם רווחים מהירים, בסדר־גודל של מאות אלפי לירות.

כאשר דן לובנברג בפירוק בנק ארץ־ישראל בריטניה ובפירוק עשרות חברות־בת בשווי מיליוני לירות, באו אליו עו"ד הלישכה יצחק טוניק, עו"ד ועד־המחוז אריה פינצוק, כדי לברר כיצד מתכוון השופט למנות את המפרקים. לובנברג לא הסכים לקבלם.

גם מחוץ לכתלי בית־המישפט, עורר לובנברג לא פעם תמיהות מסויימות.

ב־1966 נחשד השופט לובנברג בכך שעזר לאשפז את אחת מפקידות בית־המישפט המחוזי בתל־אביב, אסתר כהן, בבית־החולים הממשלתי לחולי־נפש בבת־ים. הפקידה טענה שהיא יודעת עליו פרטים המוזרים. הפרשה הסעירה את עובדי בימ"ש, ואחרי סניית פרקליטה, עורך־הדין אמנון זכרוני, לבג"צ, היא שוחררה מבית־החולים. הפקידה ביקשה לחזור לעבודה, אך היא שוכנעה לפרוש בתנאי סניסה טובים, למרות גילה הצעיר.

בחודש יוני 1974 שוב שורבב שמו של השופט בפרשה לא־סימפאטית. הוא תקף את צלמת העולם הזה וחנק אותה. כאשר צילמה אותו בשטח ציבורי, בלא שתעבור על חוק. הוא ציווה לעצור, ללא הצדקה חוקית, את הכתב שנלווה אליה.

במיקרה זה הוגשו תלונות למישטרה ולשר־המישפטים.

ביום המיקרה פנה כתב עתי"ם בתל־אביב, חיים נוי, אל השופט לובנברג וביקש ממנו להגיב על התלונה. השופט לא ענה. מאוחר יותר גילה כתב על־המישמר, מרדכי גילת, כי השופט צילצל למערכת עתי"ם, שוחח עם אחד העורכים, דרש ממנו לא לתת לתלונה הזאת פירסום, משום שזה יהיה בגדר „ביזיון בית־המישפט“.

העורך התעלם מהטענה, שלא היתה רצינית, אבל עצם ניסיונו של השופט ל־השפיע על סוכנות עתי"ם, בשעה שהוא צד בעניין, היה חמור ביותר.

לפחות חמש תלונות נוספות נגד השופט לובנברג הוגשו על־ידי עורכי־דין שונים, ביניהם מהמפורסמים ביותר, לשר־המישפטים.

„אני לא חייב“

זק השופטים הנוכחי אין לו כימעט שיניים. בית־הדין המישמעתי של השופטים רשאי להטיל עונש אחד בילבד — פיטורין, או, כפי שהוא מנוסח בחוק: העברת שופט מכהונתו.

אם חומרת התלונות אינה מצדיקה פיטורין, הן מסתיימות בלא כלום.

לישכת עורכי־הדין נלחמת מזה שנים למען סולם עניש מדורג, כמו אזהרה, נזיפה וכדומה, ולא להסתפק בסנקציה אחת בילבד. אך בינתיים נשאר המצב ללא שינוי.

כך אירע שכל התלונות שהוגשו נגד השופט לובנברג לא הגיעו לכלל מימוש, משום שלא היו חמורות דיין כדי לגרום לפיטורין ובידי בית־הדין אין כל סנקציה אחרת.*

רוני בודנקין, דובר מישרד־המישפטים, הסביר מדוע אין עיקרון הרוטציה חל על השופט לובנברג: „סעיף 16 ב' לחוק בתי־המישפט קובע: השופט או השופטים, אשר ידונו בעניין פלוני, ייקבעו על־ידי נשיאו, או הנשיא התורן, של בית־המישפט.“

כלומר, האדם המוסמך להחליט על הקצאת השופט לובנברג, במיקרה זה, הוא השופט זאב צלטנר, נשיא בית־המישפט המחוזי בתל־אביב.

כשנשאל צלטנר על כך השיב: „נשיא בית־המישפט המחוזי מתמנה לתפקיד זה על־ידי שר־המישפטים, ולו אני חייב לתת הסברים. במידה והשר יפנה אלי בנידון, אעשה כן, והשר ישתמש בהם לפי שיקול־דעתו.“

באשר לשאלה מה הן המסקנות הממשיות המתבקשות מאותן החלטות בית־המישפט העליון, בהן בוטלו החלטות השופט לובנברג והוא ננזף בפסקי־הדין, הגיב הדובר: „החלטת בית־המישפט העליון היא החלטה שיפוטית. היא אינה מטילה חובת על כל גורם מינהלי לדון בה. החלטה זו מובאת לשיקולו של השופט, להסקת מסקנותיו. כמובן שכל שופט יכול להסיק מסקנות בהתאם למיזגו.“

מדוע בכל זאת אין הרוטציה חלה על השופט לובנברג?

הסברה הנפוצה בין עורכי־הדין היא פשוטה: שום שופט אחר אינו שש לתפקיד זה, החשוף לביקורת ציבורית, המחייב מהירות־מחשבה והנכונות לקבל הכרעות. מתפקיד זה יכול ליהנות רק אדם תקיף, בעל ביטחון עצמי רב, שיש לו יומרה ציבורית, והנהנה מן העוצמה הרבה המסורה בידו.

כבוד השופט לובנברג הוא איש כזה. אין ספק שהוא נהנה מתפקידו. ולכן, למרות הביקורת התכופה בבית־המישפט העליון, התגובות הציבוריות והשיחות בין המישפטנים, הוא יישאר, כפי הנראה, מנכ"ל המדינה.

---

* לצורך הכנת כתבה זו ביקש העולם הזה לקבל תגובות ומידע מפי השופט לובנברג. השופט לא נענתר לבקשה, בטענה שתקנות בית־המישפט אוסרות על שופטים להתראיין אצל עיתונאים.

כבוד היו"ד

בין השאר מכהן השופט לובנברג מזה שנים רבות, וגם שם בלי רוטציה, כיושב־ראש ההנהלה הארצית של המועצה הלאומית למגיעת תאונות. בחוגי התחבורה, נמתחת ביקורת קשה על מחדליה של מועצה זו. בתמונה: עם שר־התחבורה, גד יעקובי, בכנס של המועצה למניעת תאונות.

רגע לפני

כאשר הבחין השופט שלמה לובנברג, הצועד בראש, שצלמת העולם הזה מצלמת אותו, התנפל עליה וחנק אותה. תפקיד הצלמת באותו יום, ביוני 1974, היה לצלם את השופטים בבוקר, בשעת בואם לעבודה.

אנטי־שמי? אנטי־ציוני? חוזה עתיד המדינה? מי היה טוינבי

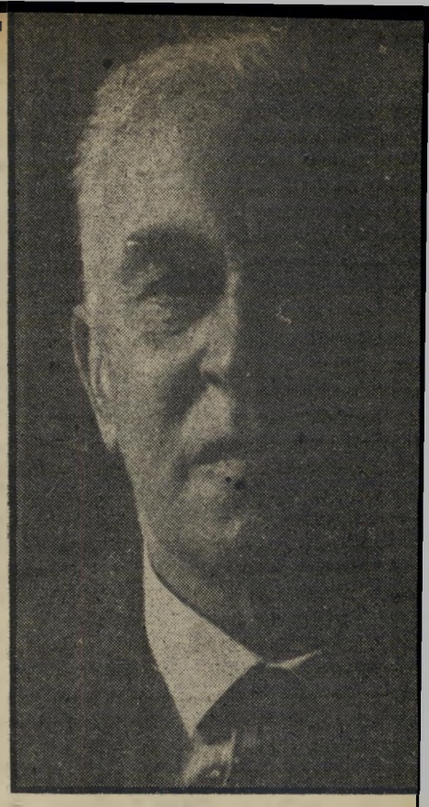

ד"ר עוזים עקב בדריכות אחר כל פעי־לותיו של פראנציסקו פראנקו, הרודן הספרדי, וכימעט שלא שם לב לכך ש־באותה שעה ממש חדל מלפעום ליבו של זקן אחר, בבריטניה הרחוקה. אולם פראנקו שווה בקושי כמה שורות בספריו של ה־היסטוריון ארנולד טוינבי, שמת השבוע בגיל 86.

ביצירתו בת 12 הכרכים ו־3.5 מיליון המלים, עיון בהיסטוריה, יצר טוינבי פאנו־ראמה אדירה של ההיסטוריה האנושית, בכל התקופות ובכל חלקי־תבל. רודד־גרוש כמי פראנקו מתגמד בנוף עצום זה. תופעה כמו הציונות עניינה את ה־היסטוריון הרבה יותר — והוא אמר עליה דברים, שהשפיעו על דור שלם של אנשי־רוח במערב, ואולי נראים כיום אקטואליים יותר מאשר כאשר הגה בהם לפני 20 שנה ומעלה.

אתגר וחשובה

כמי שנקרוזה רבים, שמוחות רדו־דים מתקשים להבין את יצירתם, נפל גם טוינבי קורבן לסיסמה שטבע במי־עטו. כאשר מוזכר שמו, נזכרים מייד בסיסמה „אתגר ותשובה", כאילו היא ממצה את מיפעל חייו. אולם היא רחוקה מן העיקר. זוהי רק שיטה.

כשם שהפילוסוף הגרמני גיאורג וילהלם פרידריך הגל, אביו הרוחני של קארל מארכס, יצר את השיטה של „תיזה, אנטי־תיזה וסינתיזה", עיצב טוינבי שיטה של „אתגר ותשובה". כלומר: כאשר קיים את־גר, מצליח מי שמוצא את התשובה ה־נכונה עליו. אולם אותה תשובה כבר גו־שאת בחובה את האתגר הבא.

(למשל: ההתפתחות החברתית, הכלכלית והצבאית חייבה באירופה, בתקופה מסו־ימת, את איחודן של אחוזות פיאודליות במיסגרת של אומות גדולות. אולם תשו־בה נכונה זו לאתגר הזמן יצרה אתגר חדש: המילחמות בין האומות מאיימת עתה על קיום האנושות. יש צורך בתשובה חדשה, במקום ההתארגנות הלאומית.)

זוהי שיטת ניתוח יעילה ומעוררת למח־שבה. אולם זוהי רק שיטה — ולא תוכן. התוכן האמיתי של יצירת טוינבי הוא תהליך עלייתן ומותן של תרבויות.

הרומאים החדשים

טוינבי לא היה הראשון שגילה כי ההיסטוריה של המין האנושי מתחלקת לתרבויות הנולדות, צומחות ומתות. קדם לו הגרמני הקודר, אוסוואלד שפנגלר.

עד אז דגלו ההיסטוריונים בחלוקה פשו־טה: התקופה העתיקה, ימי־הביניים, העת החדשה. על־פי חלוקה זו, התרבות האנו־שית כולה התמצתה באירופה ובשכנותיה. התרבויות של אסיה ואמריקה לא היו אלא קוריוזים מישניים.

שפנגלר הרס תמונה זו. בעבודת־יחיד כבירה, שקיעת המערב, שפורסמה במחלך ראיון זה, הנקרא כאילו ניתן אתמול ומתייחס לבעיות האקטואליות ביותר, ניתן בשנת 1955, לפני עשרים שנה, על־ידי ארנולד טוינבי לכתב העולם הזה דאז, עמוס קינן. הוא פורסם בגיליון העולם הזה 911, ומופיע כאן כלשונו:

● פרופיסור טוינבי, מהי מטרתו של „חעיון בהיסטוריה"?

זהו ניסיון להכניס את ההיסטוריה של כל חלקי האנו־שות במיסגרת אחת. מה שקראנו במערב בשם „מדע ההיס־טוריה" התייחס, בעצם, רק לתולדות המערב.

נדמה היה לי שהלקח ההיסטורי החשוב של תרבויות כמו תרבויות המיזרח הרחוק ואמריקה לא השפיע במידה המספקת על המחשבה המודרנית. אמנם אנו חיים עדיין בתקופה לאומנית, אך אמונתי העמוקה היא שאנו צועדים לקראת עולם אחד.

● מר טוינבי, כיצד אתה מסביר את נפי־לתן של שתי המלכויות היהודיות שהתקיימו בארץ ישראל ואת עובדת הקיום היהודי בגולה במשך אלפיים שנה?

את הנפילה והחורבן לא קשה להסביר, כי בהתנגשות בין המיזרח הקדמון ובין האימפריה הרומית גברה האימפריה.

הפלא הוא כיצד הצליחה להשתמר ולהיווצר התרבות היהודית. אני סבור כי התרבות היהודית הגה תרבות מייו־חדת במינה, בלתי־לאומית ובלתי־ארצית, שנוצרה והתאימה למיסגרת חיי היהודים בגולה.

תנאי הכרחי לשמירת היהדות היה ההתבדלות, ולו גם במחיר הקיום המדיני. המקורות ההיסטוריים יודעים לספר לנו על המחלוקת בין הפרושים והצדוקים — הצדוקים ששאפו להשתלב במיסגרת המדינית, התרבותית והכלכלית של המיז־רח התיכון, והפרושים שהתנגדו לכך והעדיפו את קיומה של היהדות כתרבות.

מחלוקת זו אפשר למצוא גם בספרי הנביאים, וירמיהו הוא הדוגמה הבולטת ביותר לכך.

● מהו התחליף שיצרה היחידות לקיום מדי־ני, לדעתך?

לדעתי, התחליף הוא חמשיחיות, הגעגועים למשיח והאמו־נה במשיח, שתפסו בפסיכולוגיה היהודית את מקום החיים המדיניים שאינם. זוהי גם הסיבה לרדיפות שנרדפו כל אלה שנקראו לאחר מכן בשם „משיחי שקר", אותם שרצו להג־שים בפועל את המאויים הללו.

● מר טוינבי, כיצד אתה מגדיר את היהדות?

קשה מאד להכניס את היהדות להגדרה המערבית המו־דרנית של אומה.

אומה היא מכלול מושלם של נתונים, כולל ארץ, שפה ועבר משותף. אי־אפשר לאומה להתקיים ללא אחד מהנתו־נים הללו. כמובן שכיום בישראל המצב שונה, ולדעתי עתידה לקום שם ביום מן הימים אומה ישראלית חדשה, אך זהו תהליך הדורש גיבוש.

את הקיום היהודי בגולה אפשר להשוות, במידה שניתן להשוות בכלל, לקיומם של שרידי הפרסים הקדמונים בהודו*, אותו מיעוט שנמלט לשם בעיקבות כיבושי האיסלאם והממ־שיך לחיות את תרבותו הפרסית העתיקה; ואולי גם לאר־מנים. אולם בימינו קשה מאד להמשיך קיום כזה, כי, כפי שאמרתי, אנו חיים בתקופה לאומנית.

בימי האימפריה העותמאנית נסבלו כל המיעוטים הלאו־מיים והדתיים. אולם אם תראה את תורכיה של היום, הרי יחסה למיעוטים נשתנה בתכלית. אפילו מצבם של היהודים שם אינו נעים ביותר. ותורכיה אינה היחידה, כי בכל מקום עלולה לצוץ ביום מן הימים בעיית הנאמנות הכפולה.

● מהם, לדעתך, התנאים הדרושים ליצירת אומה ישראלית חדשה?

קודם כל, השתלבות במרחב הסהרון הפורה** והזדהות נפשית, כלכלית ופוליטית עם הארץ שבה אתם חיים.

בידכם הברירה להיות כמו הפלשתים, שהתיישבו על חוף הים והתקיימו קיום של זרות עויינת ועמידה על המשמר, עד שנעלמו מעל בימת ההיסטוריה, או לנסות את האס־טרות האחרת.

אולי יעניין אותך לדעת שגם אצל הצלבנים קרה אותו מיקרה. אמנם גם בין הצלבנים היה מיעוט שניסה ללמוד ערבית ולגשר על התהום שבין יוצאי אירופה ובין שוכני המיזרח, ומעניין שמיעוט זה היה מורכב דווקא מהדור השני של הצלבנים, ילידי־הארץ. אולם כידוע לך נשאר מיעוט זה בגדר מיעוט, והצלבנים לא הצליחו להתערות בארץ. הם נעלמו.

● כיצד אתה רואה אפשרות לא לחזור על שגיאה זו מצידנו?

יחסי ישראל עם הערבים מקיפים שלושה גורמים: הער־בים החיים בארץ, הפליטים ותושבי שאר מדינות־ערב. לדעתי, מהווים שלושת הגורמים ביחד גורם אחד, המחייב גישה אחידה. הפליטים הם כמובן רעל, ורעל זה עלול להתפשט ולהרעיל את כל האווירה. צריך להתחיל מהער־בים החיים בישראל, להפוך אותם לא רק לאזרחים שווי מעמד וזכויות, אלא לשותפים בפועל ליצירת מדינה חדשה ותרבות חדשה. אין לכם מה להפסיד, ואפשר להרוויח הרבה. בכך אני רואה אפשרות יחידה ליצירת גשר ביניכם ובין הפליטים ובין העולם הערבי בכלל.

● כיצד יכול הדבר להתבטא מבחינה פו־ליטית?

קח לדוגמה את מצריים. אני משוכנע שהמפלה המבישה שנחלו 35 מיליון ערבים מידי קומץ ישראלים הציתה בהם גאווה רדומה ועוררה בהם רגשות לאומיים שלא היו קודם. הלאומיות הערבית היא מוצר חדש מאד, ולציונות יש חלק לא קטן ביצירתו. המהפכה במצריים* פרצה ללא ספק בחשראת התבוסה בנגב. עליכם להוכיח לערבים שסניכם אינו לקולוניאליזם, אלא לאחווה, למשל, היה עליכם לתמוך בדרישתה של מצריים לפינוי הסואץ**.

● האם אינך סבור שתמיכה מעין זו חיתה מחדישה את ביטחוננו?

אולי בחשבון קצר, אך לא בחשבון ארוך. ביטחונכם אינו תלוי בעזרה מבחוץ, אלא בהבנה מבפנים. העזרה מבחוץ תחדל להגיע ביום מן הימים, ואז אתם עלולים לעמוד בו־דדים, ללא סיכוי, כמו הצלבנים.

● האם באמרך „השתלבות" אתה מתכוון גם ל„השתלבות תרבותית"? האם אתה מציע שנחי־פוך למוסלמים, למשל?

בהחלט לא. העולם אינו מאורגן כיום על יסודות דתיים. אני חושב שהדרך היא יצירת תרבות חילונית מודרנית, במשותף.

אל תשכח שארצכם היתה תמיד חלק מאחדות הומוגנית אחת, ותרבותכם העתיקה היתה קשורה במישרים לתרבות הגדולה של המיזרח הקדמון. יכול להיות שכתוצאה מהש־תלבות זאת תחדלו להיות „יהודים" במובן המקובל היום, אך יש לכם בסיס משותף עם שכניכם.

ההישענות על הרובה והכידון לא תיטע בכם לעולם את הביטחון שאמנם ארצכם שייכת לכם. רק הזדהות נפשית עמוקה עם הארץ, עם עברה ועם עתידה, תביא את הבי־טחון. עליכם להבין שכל דבר הקשור בארצכם, אפילו אם אינו מתייחס על היהדות, קשור בכם במישרים. עליכם ללמוד את תולדות־הארץ ואפילו את תולדות־הצלבנים, למשל, כי זה שייך לכם.

● מדוע?

ייתכן והדבר הוא אי־רציונלי, אך אנשים אינם יכולים לחיות ללא עבר. ועבר קשור תמיד במקום, כמו זיכרונות ילדות.

● מדוע חאשמת את הציונות בקוזוניאליזם?

האשמתי במידה שווה את הציונות ואת מעצמות המערב. מעצמות המערב לא פתחו את שעריהן בפני יהודי אירופה הנרדפים, ובעקיפין גרמו לגירושם של מאות אלפי פליטים. אני מתנגד לגירוש הפליטים לא רק בהיותו מעשה בלתי־הומני, שלא נאה לעם נרדף לעשותו. אני מתנגד לו גם בהיותו סכנה לשלום.

הציונות בתור שכזאת היתה חייבת לגרום לתופעה של פליטים. אין להחזיר את הגלגל אחורנית, אך עליכם לשנות בתכלית את גישתכם, את רצונכם בשלום ובקיום.

---

* באנגלית: Parsees.

** „הסהרון הפורה": תגדרה מקובלת של האזור הכולל את עיראק, סוריה, לבנון, ירדן וישראל.

---

* הכוונה למהפכת יולי 1952, שהעלתה לשילטון את גמאל עבד־אל־נאצר.

** הכוונה לבסיסים הבריטיים באיזור התעלה, שפונו בעיקבות הסכם שנחתם בקיץ 1954, למרות התנגדותה הנמ־רצת של ממשלת ישראל, בהשראת משה שרת ופינחס לבון, על רקע זה צמח עסק־חביש המפורסם.

דברי טוינבי בראיון מיוחד ל השולם הזה:

אל תסמכו על הרובה והכידון!

במדינה

(המשך מעמוד 16)

שורת — וגם בחלק מן הרחוב — אחדה לאחד השרידים העלובים האחרונים של תקופת הפאשיזם.

עסקים

לגור בתוך פארק

סיגנון דיור חדש בשכונת ענק הניבנית ברמת־גן

בעיצומה של מדיניות המיתון הכלכלית, כשמשבר מאיים על ענף הבנייה במשק, ואלפי דירות מוכנות מוצעות בשוק ללא קופצים, עומדים להתחיל ברמת־גן בבנייתו של אחד הפרוייקטים הגדולים ביותר שהוקמו במדינה: הפרוייקט של פרדס מרגושס.

במשך עשרות שנים ניצב פרדס מרגושס בלב ליבה של רמת־גן, כשמסביבו צומחת עיר של בטון, מבלי שניתן יהיה לגגוס באי ירוק זה.

כאשר נמכר השטח לבסוף למשקיעים מהחוץ, הותרה בו הבנייה על סמך תוכנית שתשאיר את השטח כריאת אוויר וירק בליבה של רמת־גן. היה זה האדריכל יעקב רכטר, שתיכנן במקום שכונת מגורים בסיגנון מהפכני במדינה: רובע הבנוי כולו מסביב לפארק, המהווה חלק מהפארק.

ב־20 מגדלי הבניינים בני ה־18 ו־22 הקומות שיקיפו את הפארק יהיו 1050 דירות מגורים, 17 אלף מטר של מישרדים ו־30 אלף מטר של מרכז מיסחרי, בריכות־שחייה, מגרשי ספורט ומשטחי החלקה של קרח, עשויים להפוך את השכונה לשכונה אכסקלוסיבית.

דירה תמורת דירה. מה שמציין את סיגנון הפרוייקט הוא סיגנון הבנייה המדורגת, המבוסס על העיקרון של הענקת פרטיות לכל דירה. הכוונה היא שכל דירה תהיה נשקפת אל הפארק, כשגג כל דירה מהווה את המירפסת של הדירה שמעליה.

בהקמת הפרוייקט הענק, בו יושקעו מאות מיליוני ל"י, שותפים כמה גורמים, כמו חברות־הבנייה של סולל־בונה, יוד־סין, פילץ ורוזוב. אולם הדמות המרכזית והרוח החיה בו הוא שמואל שרון, הלא הוא סמי פלאטו, איש־העסקים היהודי מצרפת שהשתקע בישראל.

למרות ההשקעה העצומה הכרוכה בפרוייקט, שבבנייתו יוחל בעוד ארבעה חודשים, אין המשקיעים דואגים למכירת הדירות בו. אופיו המיוחד של המקום עשוי למשוך אליו תושבים שירצו לשפר את רמת הדיור שלהם ותנאי סביבתם.

ליתר ביטחון, על מנת להבטיח את המכירות מראש, החליטו מבצעי הפרוייקט על שיטת מכירות חסרת־תקדים: בעלי דירות יוכלו לרכוש דירות בשכונה החדשה, ששמה יקרא ככל הנראה עירגן, תוך מסירת דירתם הישנה לחברה הבונה.

ההכחשה אותה קיווה למצוא לא חורפיעה. הסביר כתב מעריב באילת, יצחק בן־חורין, ובקש לדעת מאיין שאב את הידיעה המוזרה. „ראש־העיר סיפר לי זאת בכבודו ובעצמו," טען העיתונאי. מזרחי סבר כי זכרונו בגד בו. הוא טילפן למנהל־חשבונות המלון, ביקש לוודא אם אומנם שולמו המיסים לעיריה כפי שזכר. הוא קיבל את האישור מייד. הזמין אליו מזרחי את העיתונאי, הראה לו את הקבלות על תשלום המיסים מראש, ביקש ממנו שיתקן את הידיעה.

למחרת פתח מזרחי שוב את העיתון.

אילת

מה יודע ראש־העיר?

איך ניצל ראש־העיר מתביעת־דיבה

ראש עיריית אילת, גדי כץ, ישב באכסדרת מלון גני־שולמית בעירו וסיפר לעיתונאים על בעיות תקציב עיריית אילת. „איך אתם רוצים שלעיריה יהיה כסף," שאל, „אם מלון גדול כמו זה, לא משלם את המיסים שלו לעיריה?"

למחרת פתח בצלאל מזרחי, בעל רשת מלונות גני־שולמית, את הצהרון מעריב ונדהם לקרוא בו ידיעה לפיה לא שילם בית־מלונו באילת את מיסוי לעיריה ב־שנה הראשונה. הידיעה הפליאה אותו במיקצת. שכן הוא זכר במיקרה, שדווקא בית־המלון שלו באילת אינו חייב אגורה לעיריה עד לסוף שנת הכספים במרס 76'.

טילפן מזרחי לכתב מעריב באילת, יצחק בן־חורין, וביקש לדעת מאיין שאב את הידיעה המוזרה. „ראש־העיר סיפר לי זאת בכבודו ובעצמו," טען העיתונאי.

מזרחי סבר כי זכרונו בגד בו. הוא טילפן למנהל־חשבונות המלון, ביקש לוודא אם אומנם שולמו המיסים לעיריה כפי שזכר. הוא קיבל את האישור מייד. הזמין אליו מזרחי את העיתונאי, הראה לו את הקבלות על תשלום המיסים מראש, ביקש ממנו שיתקן את הידיעה.

למחרת פתח מזרחי שוב את העיתון.

פרוייקט המגורים של סמי פראטו ברמת־גן
איכות־דיור חדשה

ארנולד טוינבי, ענק־הרוח שנפטר השבוע

מילחמת־העולם הראשונה, ושהטביעה את חותמה על המחשבה העולמית, טען כי כל „תרבות" דומה לבן־האדם. היא נולדת, מתבגרת, מזדקנת ומתה מוות טיבעי.

בחייה של כל תרבות יש תופעות קבועות, כמו בחיי־אדם. כך, למשל, השלב הסופי הוא אימפריה המאחדת את כל המרחב התרבותי שלה — כמו האימפריה הרומאית, שסיימה את תרבות יוון. כאשר מגיעה התרבות לשיאה, מנבא הדבר את סופה הקרוב.

את היהדות שייך שפנגלר לתרבות המיזרח־תיכונית שראשיתה בימי נביאי התנ"ך, עזרה ונחמיה, וסופה ביצירת האימפריה של האיסלאם. מאז נותרו היהודים כמאובן היסטורי, שריד של עבר.

אורך־החיים של כל תרבות הוא כאלף שנים. תרבות המערב נולדה לפני השנה אלף, בתקופת הקיסר קארל הגדול, והיא מגיעה לסיומה לקראת השנה 2000. עד אז תקום אימפריה עולמית, שאותה ייעד שפנגלר לגרמנים (אך אפשר לייחסה, עתה, לאמריקאים). ולאחר־מכן תקום תרבות חדשה — הרוסית, לדעת שפנגלר.

המאובן היהודי

ט וינבי הלך בעיקבות שפנגלר, אם כי נדמה שמעולם לא הודה בכך. הוא עצמו סיפר כי הרעיון ליצירתו בא לו במקרה, ב־1921, שעה שנסע באוריינט אכספרס האגדתית מקושטא מערבה, ועבר את נופי תראקיה הפראיים. הוא הירהר בעבר המפואר של נוף זה, ורשם כמה מחשבות על דף־נייר. בערב נוכח לדעת כי כתב את ראשי־הפרקים של יצירה היסטורית חדשה, אשר לה הקדיש את 40 השנים הבאות.

השוני בין שפנגלר וזבין טוינבי הוא כשוני בין פילוסוף גרמני סכמטי, בודד וקודר, הרחוק מכל עשייה מעשית, לבין דיפלומט בריטי פרגמאטי, אופטימי ועתיר ניסיון מעשי בעשיית ההיסטוריה היומיומית. כי טוינבי הצעיר כבר הספיק, עד אז, לא רק להרצות על היסטוריה באוכספורד, אלא גם לשרת במחלקת־המודיעין של מישרד־החוץ ולכהן באגף המיזרח־התיכון במישלחת הבריטית לוועידת־השלום בפאריס, בתום מילחמת־העולם הראשונה. הוא דיבר חמש שפות, ועלה על שפנגלר לאין־שיעור בהכרת העולם.

לעומת קומץ התרבויות של שפנגלר, חילק טוינבי את ההיסטוריה העולמית כולה ל־26 תרבויות, שביניהן הוא נע בחופשיות כדי לגלות חוקים וכללים משותפים. מסקנתו: תרבויות־העבר לא מתו מוות טיבעי, מרוב זיקנה, כדעת שפנגלר, אלא „התאבדו" ביגעל שגיאותיהן. כמו ריפא ביקש טוינבי לגלות את השגיאות, כדי לדלות את הלקחים שימנעו את מות התרבויות בהווה ובעתיד.

כמו שפנגלר, ראה גם טוינבי ביהדות שריד מן העבר. הוא לא ראה בסוגרה היהודית משהו ייחודי, אלא תופעה שהיתה רגילה בתרבות מסויימת, שמתה בינתיים. כלומר: היהדות משמרת דפוסים של תרבות שהיתה, ואינה שייכת בעצם לנוף התרבותי העכשווי.

משום כך לא תפס טוינבי בנקל את תופעת הציונות, לא האמין בה מלכתחילה — אף שקל היה להסבירה דווקא על־פי תורתו — כהצטרפות היהודים לתרבות המערבית הלאומנית. ביקורתו עוררה רוגז עצום אצל הציונים, שראו בו אנטי־שמי ואנטי־ציוני.

אולם טוינבי היה לא זה ולא זה. כפי שהסביר לעמוס קינן, שבא אליו בשם העולם הזה במארס 1955, טוינבי קיבל אותו ברצון, בחדר־הקבלה של צ'טהם האוס, בית קטן ונצוע בכיכר סיינט־ג'יימס בלונדון, בבית זה שכן המכון המלכותי לעניינים בינלאומיים, מוסד בעל השפעה עצומה, שטוינבי היה הרוח החיה שלו.

בשיחה זו (ראה מיסגרת) הסביר טוינבי את השקפתו, שעליה חזר בהרחבה לאחר־מכן בוויכוח פומבי עם יעקוב הרצוג הימנוה, או שגייר ישראל בקנדה, אחיו התכם של חיים הרצוג.

בקשת סליחה

מ אחר שסבר כי המשך החלוקה הלאומית יביא כלייה על העולם, במילחמת־עולם אחרונה, דגל טוינבי בהתארגנות חדשה, על בסיס רוחני־מוסרי. היהדות ניראתה לו כדוגמה טובה להתארגנות רוחנית בינלאומית כזאת. על כן שייך אותה לא רק לעבר, אלא גם לעתיד.

כאשר השלים עם תופעת הציונות, ראה בה פשוט תהליך של יצירת עוד לאום אירופי קטן אחד, ואילו התצטער על כך. אולם במבט של נשר החג במרומים, מעל למאורעות, הבחין כבר לפני שנים רבות בנקודת־התורפה של הניסיון הישראלי, אשר מנהיגי־ישראל מתקשים להבינה גם כיום: אי־פיתרון הבעייה הפלסטינית.

מתוך ראייה זו, חיבר טוינבי מיסמך מרתק, שלא זכה בתשומת־לב בעולם ובארץ. בספר שיצא בשנת 1970 בארצות־הברית, ושכלל קובץ מאמרים של אישים שונים* על „משבר המיזרח התיכון", כתב טוינבי מאמר קצר ומבריק. הוא טען כי אין פיתרון זולת התפייסות בין ישראל והפלסטינים. מאחר שהצינונות גרמה עוול לפלסטינים, ולא להיפך, סבר כי על ישראל לעשות את הצעד הראשון להתפייסות.

מה יהיה צעד זה? כאיש־מעשה טרח טוינבי, אז בן 81, לנסח טיוטה של פנייה ישראלית אל הפלסטינים.

וזהו נוסח הפנייה המוצעת:

ערבים פלסטיניים, אנחנו מרגיש שעשינו לכם עוול עצום.

נעשה עכשיו כמיטב יכולתנו — תוך התייעצות עימכם, אם תדברו איתנו בחסות מתווכים נייטרליים — לתקן את העוול שעשינו לכם.

קודם־כל נגנסה להסביר לכם מה גרם לנו לעשות לכם עוול זה. הסיבה המקורית וההבסיסית נעוצה באמונתנו שארץ־ישראל ניתנה לנו, היהודים, מידי אלוהים, אותו אלוהים שגם אתם הערבים, כנוצרים וכמוסלמים, אימצתם אותו לעצמכם. אנו מאמינים שזוהי ארץ־ישראל, על־פי צו אלוהי.

אולם ברור לנו שאין ביכולתנו להוכיח לכם את צידקת אמונתנו זו, שאנו דוגלים בה בכל לב, ושבעינינו אינה ניתנת לערעור.

אם אתם, מצידכם, מאמינים שאין זה אלא מיתוס יהודי אשר אין לו בסיס בעובדות, אין אנו יכולים להפריך את האמונה הנגדית־הזאת שלכם. מאחר שאינכם מאמינים בזכותנו הקדושה על הארץ הזאת, אין אמונתנו־שלנו מצדיקה, בעיניכם, את העוול שעשינו לכם.

אולם המיתוס שלנו אינו הסיבה היחידה לכך שלקחנו לעצמנו בכוח חלק מארצכם. היתה גם סיבה שנייה — סיבה מעשית ודחופה, שבניגוד למיתוס היא מושתתת על עובדה בת־זמננו שאין עליה ויכוח. כאשר שלטו הנאצים בגרמניה, ולאחר־מכן במרבית יבשת אירופה, הם ביצעו רצח־עם ביהודים. על פי החישובים שלנו, הרגו הנאצים בדם קר כשישה מיליון יהודים אירופיים. שאירית הפליטה של יהדות אירופה היתה אחוזת־ייאוש. בריטניה ו־ארצות־הברית, שיכלו לתת מיקלט לכולנו, אילו רצו בכך, לא פתחו את שעריהן לרווחה. אך גם אילו נתנו לנו להיכנס, היינו מעדיפים לפתוח בכוח את שערי ארץ־ישראל, וזאת, למעשה, מה שעשינו. ביגלל המיתוס שלנו, בחרנו בארץ־ישראל כבעיר־המיקלט שלנו.

ברם, עתה לימד אותנו הניסיון כי לא נמצא מנוחה וביטחון בארץ זו, שהיא בעינינו ארץ־ישראל, כל עוד אנו נמצאים כאן במחיר עוול שלא בא על תיקונו, על חשבון הערבים הפלסטינים שמולדתם היא פלסטין, לא במיתוס אלא במציאות.

אנו מבקשים מכם לבדוק יחד עימנו את כל הדרכים האפשריים שבהם נוכל לתקן את העוול שעשינו לכם. יש לנו רק סייג אחד: השלימו עם נוכחותנו בארץ, לצידכם. אל תדרשו מאיתנו לצאת מארץ אשר אתם יכולים לטעון בצדק ש־היא שלכם. נוכחותנו בארץ היא עתה עובדה מוגמרת, ואין לנו מקום אחר ללכת אליו.

ההתפייסות

ע ד כאן הטיוטה של טוינבי. היא בוודאי צורמת את האוזן הישראלית מכמה בחינות. אך היא שמה את הדגש על כמה מסקנות של טוינבי, הנראות ביום מותו אקטואליות יותר מתמיד.

כאשר באים דברים אלה מפי גדול ההיסטוריונים של המאה ה־20, הם משכנעים יותר מכל כיתבי גולדה מאיר.

אורי אבנרי

---

* מן הצד הישראלי השתתפו בקובץ זה הפרופסור יהושע בר־הילל המנוח ואורי אבנרי, ומן הצד הפלסטיני סאמיר עבד־תאוי ועבדאללה לארוי.

„פדית' אותה מבעלה הראשון במ
טוען המיליונר היהודי־גרמני זיגפריד

גירו
בשלושה ו

המיליונר היהודי מהעיר הגרמנית קרלסרוהה, זיג־פריד לרר, כפי שצולם בשבוע שעבר בתל־אביב, כשהגיע על מנת להסדיר את ענייני הגירושין עם אשתו הישראלית, נעמי לרר. „התכוונתי להיפרד מאשתי עוד לפני זמן רב," טען, „אבל העניינים שהיו לה עם המישטרה, כאשר זו תפסה את התכשיטים שלה, גרמו לי לדחות זאת".

סעודה לאשה נעמי וזיגפריד שאהבתם עדיי זיגפריד לאחרונה. „אבל הסתבר לי שהיא אוהבת

שושנה לאהובה זיגפריד מוש אותה הביא חיין, לאחר שבילה אתה באילת ועימה הוא מתכוו

א רבעה חודשים כימעט נאלצה נעמי לרר להסתדר ללא תכשיטי היהלומים שלה. זה היה נורא.

כי נעמי לרר היא מה שמכונה בז'רגון הדיזנגופי „אשת־חברה." זוהי הגדרה ל־נשים שקצת קשה להגדיר אותן. הן לא עושות הרבה, אבל נראות מאוד. הן נמצאות כימעט בכל אירוע חברתי של החוג־הנוצץ בחברת־השפע הישראלית. הן מקשטות מסיבות, פתיחות תגיגיות וגיעילות עצובות. הן נמצאות בבתי־הקפה שבאופנה, ולפעמים גם מזמינות את בתי־הקפה אליהן הביתה.

אשת חברה כזו היא סמל של מעמד בחברה הישראלית. היא אחת שהגיעה — לאיזה מיליונר קשיש, שהצמיד לה טבעת וחשבון הוצאות פתוח, המאפשר לה לחיות בישראל של המשברים הכלכליים והפער החברתי, כמו סינדרלה באגדה הוליוודית שיגרתית.

עבור אשת־חברה מעין זו, תכשיטי־יהלומים הם אביזר חיוני, בילעדיהם לא תעז כימעט להראות פניה בחברה. על פי בוהקם, ניצנוצם, ברקם וכמותם נקבע דירוגה בסולם הערכים וההישגים של ה־אנשים־היפים של החברה הישראלית.

נעמי לרר לא ניצבה בפיסגת הסולם. שווי אוסף תכשיטי היהלומים שלה היה בסך הכל כמיליון לירות ישראליות, לפני הפיחות האחרון. במדינה בה נשדדו כבר תכשיטי יהלומים, מאשת־חברה אחרת, ב־שווי של עשרה או עשרים מיליון ל"י, תכשיטים של מיליון כבר לא מסנוורים עיניים. אבל הם גם לא הולכים בהגל.

ונעמי לרר האומללה נאלצה להסתדר כימעט ארבעה חודשים בילעדיהם.

היה זה אחרי שחוקרי מישטרת תל־אביב חשדו, משום מה, כי חלק מתכשיטי היה־לומים שלה לא נרכשו בצורה חוקית אצל תכשיטנים מוכרים. תחילה סברו החוקרים בטעות, כי בין תכשיטיה מצויים כמה מתכ־שיטי היהלומים שנשדדו בשעתו מאשת־חברה אחרת, גילה בוכמן־לוי. אבל כשגילה

„נעמי היא אשה נהדרת - אבל רק לראווה!"

לא זיהתה אף אחד מתכשיטיה בין אלה של חברתה הטובה. החלו תשוטרים חושדים שמא יש קשר בין תכשיטיה של נעמי לרר לשורת מעשי־שוד של תכשיטים שנערכו לאחרונה באירופה.

התכשיטים הוחרמו וחוחזקו בכספת ה־מישטרה. גם כאשר הגיע בעלה של נעמי, איש־העסקים היהודי־גרמני זיגפריד לרר, לארץ כדי לזהות את תכשיטי אשתו בעזרת תעודות־קניה ואישורי־ביטוח, לא מיהרה המישטרת להחזירם (העולם הזה 1985).

בשבוע שעבר יכלה נעמי לרר לנשום סוף־סוף לרווחה. קצין־מישטרה התדפק על דלת דירתה שברחוב שרת, בצפון תל־אביב. הוא התנצל בפני נעמי וביקש את סליחתה בשם מישטרת־ישראל, על

„אשת־החברה" נעמי לרר עטופה בפרווה, בפוזה אופיינית בה ניתן היה לראות אותה בלילות החברה חתל־אביבית חנוצצת. בשנים האחרונות היתה מרבה לצאת לבילויים בגפה, כשבעלה שהה בגרמניה.

ה אלף דולארו!"
ר, העומד בפני

עשין
מיליון לירות

ת סעודה משותפת במלון **פאל** בתל־אביב, בעת הטה ופרחה. „חשבתי שאני אוהב אותה," התוודה את הכסף שלי. מאז אנחנו חיים כחתול ועכבר."

ם שושנה לבת־לווייתו החדשה, גרטרוד הגלר, רמו לארץ בביקורו האחרון, ואותה הציג כאהבת־ להתחתן אחרי שיקבל את הגט מאשתו הנוכחית.

האשה החוקית

נעמי לרר מדגימה חלק מאוסף היהלומים שלה, שהוחזר על־ידי המישטרה, אחרי שהוחזק בידיה לצורכי חקירה במשך כארבעה חודשים. לסענת בעלה של נעמי, שוויים של התכשיטים מגיע כיום למיליון וחצי ל"י.

התחליף

ידידתו החדשה של זיגפריד לרר. אשתו לא התרגשה כל־כך מנו־ כחותה של היפהפיה הגרמנית לצד בעלה. גם בבי־ קוריו הקודמים, נהג זיגפריד להביא עימו יפהפיות.

הטירדה ואי־הנעימות שנגרמו לה. הוא החזיר לידיה את כל תכשיטי היהלומים הנוצצים, שהוחרמו זמנית על־ידי המישטרה.

אבל באותו יום ממש בו הכניסה נעמי לרר את יהלומי המיליון שלה לכספת, בבנק התל־אביבי בו היא נוהגת להחזיקם, היא איבדה את בעלה המיליונר.

זיגפריד לרר הודיע לנעמי אשתו, במיכ־ תב ששיגר לה מגרמניה, על כוונתו לשים קץ לקשרי־הנשואין ביניהם, ולהתגרש.

■ ■ ■

זיגפריד ונעמי לרר נישאו לראשונה לפני תשע שנים, בנשואין אזרחיים שנערכו בגרמניה. כעבור שלוש שנים נישׂ־ או בשנית, הפעם במישׂרדי הרבנות בתל־ אביב. לנעמי, שהיתה אז באמצע שנות העשרים הטובות שלה, לא היו אלה הנישׂר־ אין הראשונים.

ב־1960 הכירה הצעירה התל־אביבית את אהרון רובין, איש־עסקים יהודי ממינכן, שהתעסק בענף הטכסטיל. הוא הגיע לארץ כתייר, הוצג בפני נעמי כמיליונר, והיא התאהבה בו מייד ונענתה להצעת־הנשואין שלו. כמתנת־נשואין היא קיבלה ממנו את תכשיטי היהלומים שהניחו את היסוד לאיסוף היהלומים שלה, שגדל מאז בהדרגה מדי שנה.

נשואין אלה, שבמהלכם ילדה נעמי ל־ אהרון רובין בן זכר, לא החזיקו מעמד יותר מאשר חמש שנים. באחד מביקוריה בגרמניה עם בעלה, פגשה נעמי את זיג־

„גרטרוד היא לוהטת, סכסית ועדינה!"

פריד, המבוגר ממנה בכחמש־עשרה שנה. זיגפריד, בניגוד לבעלה, היה מיליונר אמיתי. הגבר בעל החזות אדומת־הלחיים הטיפוסית של עם שותי־הבירה, גולד ל־ מישפחה יהודית בעיר קרלסרוהה, שכל בניה כימעט הושמדו במחנה־הריכוז דאכאו. לאביו של זיגפריד היו מיספר חנויות בעיר קרלסרוהה. כאשר שוחרר ממחנה דאכאו, הוא חזר לעיר הולדתו, קיבל חזרה את רכושו של אביו ופתח רשת חנויות למימכר תכשיטים יקרים בעירו ובמינכן.

כעבור כמה שנים מכר את בניין המישׂ־ רדים שלו במינכן לחברת אל־על, נכנס לעסקי השקעות, בנקאות ופיננסים ועשה

(המשך בעמוד 24)

הבלונדית הלוהטת

כך מגדיר המיליונר היהודי־גרמני את אהבתו החדשה, הנוהגת במכונית פורשה במהירות של 240 קמ"ש. „לה יש לב בריא וחזק, ולי יש לב טוב. נוכל להסתדר ביחד."

(המשך מעמוד 23)

חיל בעסקים. שמו הלך לפניו כמי שהצליח לצבור רכוש של מיליונים.

כאשר נפגשו זיגפריד ונעמי במינכן, הם התאהבו, כמובן, מייד. זיגפריד הציע לנעמי נישואין. אבל היא היתה כבר נשואה. אלא שהבעל לא היווה מיכשול. „הצעתי לו 100 אלף דולר כדי שיתן גט לאשתו," סיפר זיגפריד. ונעמי קיבלה את הגט כדי שתוכל להינשא מייד מחדש.

הסיפור על המיליונר היהודי מגרמניה שפדה את אהובתו מידי בעלה בסכום של מאה אלף דולר, הפך אגדה. נעמי הפכה גיבורת החוג־הנוצץ, שאף אחת מבנותיו לא יכלה להתפאר בסיפור־אהבה דומה.

גם חייה של נעמי הפכו אגדה. היא התחילה לחיות בדיוק כמו שכתוב בספרים מסויימים: את בגדיה קנתה ב„בתים" של פאריס ואת נעליה רק בלונדון. היא היתה יכולה להתעורר לארוחת־בוקר במינכן, ו־לקפוץ למסיבה שנערכה בערב בתל־אביב. תקופה מסויימת שימשה מוקד לקינאת נשות החברה התל־אביבית, שראו אותה כסיפור־הצלחה אמיתי, וכמי שהצליחה ל־הגשים בחייה את כל חלומותיהן.

אבל בשנים האחרונות השתבש משהו בחיי־הנשואין המאושרים של זיגפריד ו־נעמי לרר. היא התגוררה בדירתה התל־אביבית עם היהלומים. הוא שהה במרבית זמנו בגרמניה, עם העסקים.

■ ■ ■

ב שבוע שעבר החליט זיגפריד להסיר את הלוט מעל חיי־נשואין עם נעמי. היה זה אחרי שקיבלה מידי המישטרה את אוסף התכשיטים שלה, ובין בני־הזוג נתגלו חילוקי־דיעות היכן בדיוק להמשיך ולאכסן את היהלומים.

טען זיגפריד, באוזני כתב העולם הזה: „החיים שלי עם נעמי היו למעשה שקר. במשך ארבע השנים האחרונות לא חיינו אפילו כמו בעל ואשה. אני גרתי בגרמניה, והיא המשיכה לגור בתל־אביב. נעמי היא אשה נהדרת כדי להציג אותה לראווה, אבל לא אשה בשביל להתחתן איתה.

„אני אדם חולה. לפעמים אין מי שיגיש לי אפילו כוס מים. אם אני רוצה לאכול — היא סוחבת אותי למיסעדה של מלון הילטון. היא מתעוררת ב־11 בבוקר וחולכת לים. אחר־כך היא יוצאת עם החבורה שלה, שאני לא יכול לסבול. אז זהו. החלטתי לשים סוף למישחק הזה."

כדי להוכיח עד כמה רצינית כוונתו הגיע זיגפריד לארץ, כשהוא מלווה ב־יפהפיה גרמנית חדשה. היתה זו גרטרוד הגלר בת ה־34, בלונדית ובעלת עיניים כחולות, אותה הכיר זיגפריד לאחרונה, בעת שבילה חופשה לבדו בעיר־נופש ב־אוסטריה. „זוהי אשה!" התלהב ממנה, אחרי שבילה עימה מיספר ימים בכפר האפריקאי של רפי נלסון באילת. „היא לו־הטת, סבסית, נעימה ועדינה!"

אלא שתוך זמן קצר הסתבר לזיגפריד שלא יהיה זה פשוט כל־כך לקבל גט מנעמי. לא רק שכרגע אין בנמצא מישהו שיסכים לשלם לו תמורתה סכום של מאה אלף דולאר, אלא שהוא עוד יצטרך לשלם הרבה־הרבה מכספו כדי לזכות בגט.

„כיום אני נותן לה למחייה סכום של 12 אלף ל"י בחודש," טען זיגפריד. „אבל כשהצעתי לה להתגרש, היא הסכימה לעשות זאת רק אם אתן לה מיליון וחצי לירות במזומן, ועוד את כל התכשיטים, ששווים כיום מיליון וחצי, בתוספת מזונות בסכום של 15 אלף לירות לחודש. זה לא מוגזם? יש היום משבר כלכלי בעולם! אבל אותה זה לא מעניין!"

זיגפריד, שהגיש, לדבריו, כבר בקשה לגירושין אזרחיים בגרמניה, טוען כי הוא מוכן לתת לנעמי, תמורת הגט, את דירתם בתל־אביב, את התכשיטים, ואוסף ציורים ששווי 600 אלף ל"י. „רק הפרוות והביגוד שקניתי לה במשך השנים שווים 700 אלף לירות. אני מוכן לתת לה 6000 ל"י לחודש למשך שלוש שנים, אבל לא יותר מזה."

נראה שהצעה זו לא סיפקה את נעמי. איך יכולה היום אשת־חברה תל־אביבית להסתדר עם הסכום העלוב של שש אלפים ל"י בחודש ארוך כל־כך?

כאשר נתבקשה נעמי לרר להגיב על טענותיו של בעלה, הצהירה החלטית: „אנחנו לא מתגרשים! בסך הכל רבנו על התכשיטים שהוחזרו לנו על־ידי המישטרה, וזה הכל."

אחרי שדיברה גם עם בעלה, מיתר זה להתקשר בשיחה טלפונית ישירה מגרמניה ולהרגיע את הרוחות הסוערות: „בשלב זה, החלטתי לדחות את הבקשה שלי ל־גירושין מגעמי."

מוסר־השכל: כסף זה לא הכל בחיים. גם ליהלומים יש עוד משהו לחגיד.

22 שנים חלבו כמה מראשי התעשייה האווירית את תקציב הביטחון לחועלתם הפרטית - ועתה הם מנסים לצאת מהסבך על־ידי פיטורי אלפים מעובדיהם

התעשייה האווירית

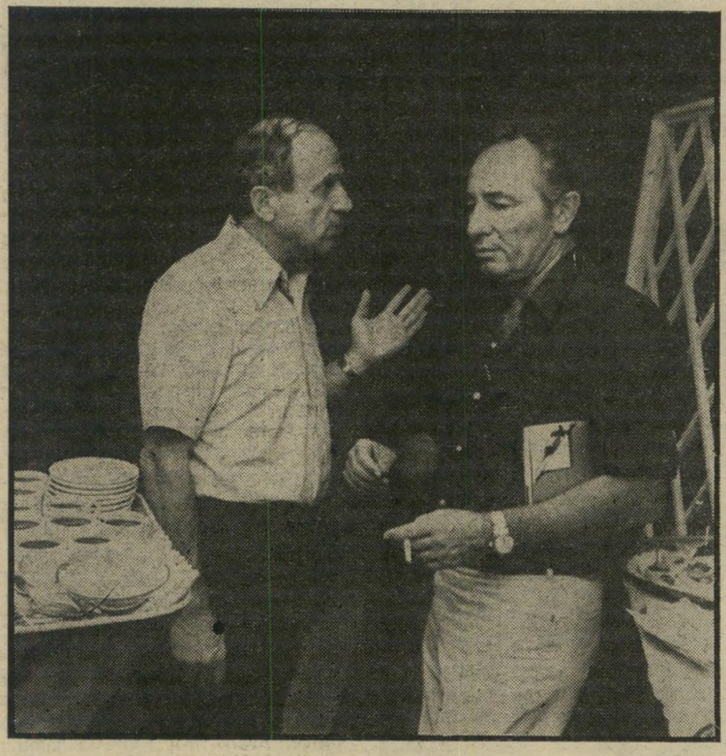

אל שוימר המנהל הכללי של התעשייה־האווירית מזה 22 שנים, לא היסס לספק לעצמו מוצרי־מותרות על חשבון המיפעל, ולהיכנס לעיסקי־קרקעות פרטית עם השותף לעסקיים של התעשייה־האווירית שאול אייזנברג. ליד שוימר שר־הביטחון שמעון פרס, שהיה לו חלק מרכזי בהקמת התעשייה־האווירית.

מאת יגאל לביב

ב סוף שנת 1971 ביקשה הנהלת התעשייה־האווירית מוועדת השרים הכלכליים לאשר לה עיסקה שלפיה תקנה מחברת טי־וון־איי 13 מטוסי בואינג 707. שהחברה הוציאה מכלל שימוש. בתזכיר נאה טענה התעשייה־האווירית, כי אחרי שתשפץ את המטוסים תמכור אותם ברווח נאה יותר.

הסיכון של התעשייה־האווירית עצמה, לדבריה, יהיה קטן, שכן בידיה יהיו רק 25% בעיסקה, והיתר בידי קבוצת משקיעים של המולטי־מיליונר שדרך ב־ישראל, מן המיזרח הרחוק, שאול אייזנברג.

כאשר הבחינו השרים כי למעשה הם מתבקשים לחתום על עיסקה גמורה, קמה, סערה ציבורית, והשרים מינו ועדה בין ראשות שר־התחבורה גד יעקובי, לבדיקת הנושא.

הוועדה גילתה חישקל, כי למעשה ישקיעו אייזנברג וקבוצתו רק 25% בעיסקה, וכל היתר יהיה באחריות התעשייה־האוויר, מאחר שהמטוסים כבר ניקנו ואין מנוס עוד ממתן האישור לעיסקה בדיעבד, וכי יש חשש שיהיה לתעשייה־האווירית הפסד מעיסקה זו.

העיסקה עצמה היתה, כמובן, עיסקה־כשל גדולה. נמכרו חמישה מטוסים בילי־בד, והשאר עמדו בלוד עד מילחמת יום־הכיפורים. כשפרצה המילחמה, והיה צורך להטיס חיילים רבים לסיני וחזרה, ביקש תחילה מישרד־הביטחון לגייס לשם כך מטוסי אל־על, שעמדו במילא מקורקעים ברובם.

אך קבוצת־הלחץ של התעשייה־האווירית מיהרה אל עזור שר־הביטחון, צבי („צ'רה") צור, שיכנעה אותו להורות לצה"ל לקחת את הבואינגים הלא־מכורים. כך הורעמסו הוצאות הבואינגים על הוצאות המילחמה, המשולמות בסופו של חשבון על־ידי מש־לם־המיסים האמריקאי והישראלי. אילמלא המילחמה, היו המטוסים מטילים צל ב־מיגרשי התעשייה־האווירית עד עצם היום הזה.

אולם השאלה שאיש לא שאל היא, מדוע בחרה התעשייה־האווירית דווקא בשאול אייזנברג כשותף לעיסקה. בשעתו טענה התעשייה־האווירית כי אייזנברג טוב בגלל קישרי־המכר שלו ברחבי העולם, בעיקר במיזרח־הרחוק וברומניה. ואכן, השיטות המיוחדות הנהוגות במיזרח־הרחוק, לעידוד מכירות, הפכו בשנים האח־רונות אבן־יסוד למכירות המטוסים של התעשייה־האווירית.

ייתכן כי בשל סיבה זו בחרה התעשייה־האווירית דווקא באייזנברג, וייתכן גם מפני שהוא ואל שוויימר שכנים. אייזנברג מתגורר ברחוב הגדרות 10־12 בסביון, ו־אילו שוויימר גר במיספר 16, ורק שכן אחד מפריד ביניהם.

ביתו של שוויימר משתרע על מיגרש בן חמישה דונם, בגוש 6723 חלקה 101. זוהי יחידה שאינה ניתנת לחלוקה במצבה, ואין להקים עליה עוד מיבנה נוסף. שוויימר עצמו חכר את השטח בשנת 1962 ממינהל מקרקעי ישראל.

והנה, באחד באפריל 1967 העביר שוויימר זכויות במיגרשו. ליתר דיוק, הוא קיבל

בן־יוסף המישנה למנכ"ל התע־שייה־האווירית, שהפכה מיבצר רפ"י בעת הפילוג במפא"י, מעניק לבני־משפחתו טובות־הנאה על חשבונה.

מאייזנברג 28 אלף לירות, נתן לו תמורת זאת את כל זכויותיו על שטח של 2050 מ"ר מתוך 5000 המטר שחכר.

לכאורה, עיסקת־מכר פשוטה. אך למ־עשה, לא כך הדבר. שכן אייזנברג לא רכש דבר, מאחר שקנה חלק ממיגרש שאין לחלקו, ואין לבנות עליו, ושאינו גובל כלל עם מיגרשו של אייזנברג עצמו. למעשה, כפי שמסבירים עורכי־דין מעולים בנושאים אלה, היתה זו מתנה כספית המסווית בעיסקת קרקעות. אייזנברג לא יכל לע־שות דבר בהתחייבות שקיבל, אלא למנוע משוויימר למכור את כל 5000 המטרים שלו לאחר. מבחינתו של איש־עסקים ממולח

זה, העיסקה כמוה כמתן 28 אלף לירות מתנה.

עם אותו אייזנברג עצמו עשה שוויימר את עיסקת הבואינגים, תוך הונאת הממשלה והעמדתה בפני עובדות. עד היום, אגב, לא בדק איש אם שילמה ט"ון־איי עמלה על מכירת הבואינגים. ואם כן — מי קיבל את הקומיסיון על מכירת המישה הבואינגים שהצליחו למכור?

שאלה אחרת: כיצד חילקו, בסופו של דבר, שוויימר ואייזנברג את ההוצאות וההכנסות של כל העיסקה, והאם הושפעו יחסי התעשייה־האווירית ואייזנברג מעיסקת־הרכש הפרטית של שוויימר ואייזנברג.

כאשר הופנו שאלות אלה — ואחרות — אל דובר התעשייה־האווירית דורון סופליק, הוא העדיף שלא להשיב עליהן.

מי שסבור כי ליבו הייהודי הרחום של אייזנברג (שניאות לעלות ארצה רק אחרי שכנסת־ישראל חוקקה חוק מיוחד שיפטרנו לנצח מתשלומי מס־הכנסה) דאג לשוויימר בילבד, טועה טעות מרה. האיש מיספר שניים בתעשייה־האווירית הוא אשר בן־יוסף, נאמנו ואיש־סודו של שר־הביטחון כיום, שמעון פרס, שהפך את התעשייה־האווירית למעוז רפ"י בשעתו.

לבן־יוסף בת חמודה בשם צביה, שהתחתנה בשעה טובה עם מהנדס בשם עמוס גינור. אב טוב צריך, כידוע, לדאוג לפרנסת לבתו. כאשר הוקמה השותפות בין התעשייה־האווירית לאייזנברג, היא נרשמה בשם אטסקו. גינור התמנה כמנהל בחברה החדשה, ומייצג את התעשייה־האווירית כנגד השותף השני. כיצד עשה זאת — למבקר־המדינה (המסיים את הדיון־וחשבון שלו על התעשייה־האווירית ויפרסמו כנראה בעוד חודשיים, אם ועדת־הכספים, כהרגלה, לא תמנע את הפירסום) — סתרונים.

אולם נראה כי הצליח במעשיו, שכן עתה היא משמש כמנהל באותה חברת עצמה, מטעמו של אייזנברג. זה, אגב, פגם אסתטי כלשהו. האם רצוי כי עובדי חברות ממשלתיות יעברו לעבוד אצל הצד השני שעימו הם במגע מטעם הממשלה?

התעשייה והמקורבים

לְיבו הרחום של אייזנברג לא נוצל — ככל הידוע — לטובת בני־משפחה אחרים של שוויימר ובן־יוסף. אבל תקציב התעשייה־האווירית — ללא הגבלה.

אותה בת חמודה, צביה, אוהבת לכתוב תסריטים. מי יודע כמה מכיר את נבכי התעשייה הצבאית? האם לא ברור כי כאשר הוחלט לצלם סיריטי־הסברה לתעשייה־האווירית, עסקה צביה בתסריטים, וכל זאת במיקרה, וללא כל קשר לעובדה שאביה הוא השליט של התעשייה־האווירית?

אולם אשר בן־יוסף, שתוארו הרישמי הוא מישנה־למנכ"ל התעשייה־האווירית, דואג גם לאשתו. האישה, ברכה שמה, התחליטה להיות סוכנת־ביטוח, פתחה סוכנות ברמת־גן־גיבעתיים יחד עם סוכן־הביטוח הוותיק אריה שפאק. שם הסוכנות שפאק־בן־יוסף, ועיקר עיסוקיה ביטוחים עבור התעשייה־האווירית ומוסדותיה. בן־יוסף היה גם אחראי על ועד־העובדים, ואך טיבעי היה כי כל עיסקי הוועד יבוטחו באמצעות אשתו. אחד העסקים הללו, מנות המכירות שירות־לעובד, זכה לאחרונה בביקורת קטלנית של מבקר־ההסתדרות — שלא גילה את עיסקי הביטוח.

ומי שסבר כי אשר בן־יוסף דואג רק לבני־משפחתו הקרובים, טעה גם הוא. איש רחב־אופקים כמותו, שהתקדם בתפקידו תודות לכישוריו האינטלקטואליים, זוכר לטוב גם את אחיו, עצמו־ובשרו. ואחיו הלא הוא אברהם בן־יוסף, סגן־מנהל־כללי במישרד־הביטחון, וגם חבר במועצת־המנהלים של התעשייה־האווירית.

עכשיו, נא לשים לב: לתעשייה־האווירית יש דובר בשם דורון סופליק. אבל יש גם אלקנה גלי. גלי היה בשעתו עוזרו של דויד בן־גוריון, הפך אחד מראשי רפ"י ודוברה הראשי. בשנות השישים התמנה כדובר ואחראי להסברה של התעשייה־האווירית ברחבי העולם, בחוזה שעבר כבר אז את ה־100 אלף לירות לשנה.

איש מחוץ לצמרת התעשייה־האווירית אינו יודע כמה מקבל גלי ותמורת מה. אחרי הכל, ההסברה הטובה ביותר לתעשייה־האווירית היא מטוסי צה"ל. לערבה לא יעזור גם גאון הדוברים.

והנה, אשתו של גלי, אראלה, הקימה לה בשקט עסק הנקרא תיקשורת־מידע מירחת־תיכונית. פורמלית, אין לאלקנה כל חלק בעסק, אך למעשה, הוא הרוח החיה בו ודואג להשגת עבודות הסברה והפצה לעסק הפרטי של אשתו, שלצד העסק הממלכתי.

ומיהי ידיימינה של אראלה גלי? ורדה בן־יוסף, אשתו של אברהם בן־יוסף, חבר מועצת־המנהלים של התעשייה־האווירית וממאשרי התקציבים לעיסקי אלקנה גלי! מרתק? אבל זה עוד לא הכל.

כולם בסירה אחת

אם אפשר לסבר עבודות למקורבים, למה לא לקבל גם מתנות? למשל, המנכ"ל אל שוויימר. הוא ובן־יוסף מכהנים בתפקידם ללא שינוי מאז שנת 1953. בבקשה: שוויימר ובן־יוסף, ראשי התנועה שקראה לריענון ולשינוי הנהגת המדינה הזקנה, יושבים על כיסאותיהם מבלי לזוז כבר 22 שנים רצופות!

ובכן, אחרי ישיבה כזאת, הבן־אדם זקוק לקצת ספורט, לא? ובכן, שוויימר קנה לו סירת־ספורט חמודה. הלך לו קלף, והוא שילם עבורה רק 500 לירות, כיוון שהסירה היתה זקוקה לשיפוץ. וחוץ מזה, הקונה הכיר אותו. מה זאת אומרת הכיר אותו? הסירה היא מתוצרת מיפעל בשם אורלייט, השייך במחציתו לחברה בשם קונסולידייטד אנטרפרייז קומפני, ובמחציתו לתעשייה־האווירית. כאשר שוויימר עצמו הוא בעל־הבית, לא ייפלא ששילם רק 500 לירות.

הסירה עברה שיפוצים בתעשייה־האווירית עצמה, והרשקעו בה 80 שעות־עבודה בחודש מארס 1974. כן, כן, מייד אחרי המילחמה, כאשר כל מברג וסטיק בתעשייה־האווירית היו עסוקים לכאורה בשיפוץ מטוסי חיל־האוויר, הורה שוויימר לעובדיו לשפץ את סירת־המירוץ החשובה שלו.

החשבון של השיפוצים שולם על־ידי שוויימר רק בספטמבר 1975, שנה וחצי אחרי ביצוע העבודות (יש להניח כי הנהלת־החשבונות התקשתה לאתר את כתובתו של אדולף וויליאם שוויימר). החודש בו שולם החשבון היה, במיקרה, גם החודש שבו החלו מודדי ועד־העובדים של התעשייה־האווירית, בראשות אליהו בן־שמואל, במסע גילויי־השחיתות נגד ההנהלה.

ומדוע הסכים בעל המחצית־השנייה ב־מיפעל, שבנה את הסירה, למכור אותה כל־כך בזול? שאלה טובה. בעלי־המניות של קונסולידייטד אנטרפרייז קומפני הם קבוצת חברות ואדוציות. מנהלי החברה הם רם יעקובסון, בנו של יוסף יעקובסון, מראשי רפ"י ומנהל קרן־הנגב כיום, ו־עורך־הדין יהודה קרני ממישרד עורך־הדין מיכאל פירון, שהוא יושב־ראש מועצת־המנהלים של התעשייה־האווירית. פירון עצמו חובב־גולף נודע, ולמה יתנגד ל־שיפור בריאותו של המנכ"ל שלו?

כאשר החל אלי בן־שמואל במסעו נגד ההנהלה, נעלמה לפתע סירת־המירוץ, ש־שכנה דרך־קבע ובגלוי בתחום התעשייה־האווירית. אחרי חקירה התברר כי היא הוסתרה באחד ממחסני הבדק, ליד הקרון־הגרור של שוויימר.

השנה צפוי, לראשונה מאז קום המדינה, דין־וחשבון מקיף של מבקר־המדינה על התעשייה־האווירית. עד כה פורסמו פעמיים ביקורות חלקיות, על עיסקות הערבה וה־קומודור, ועל שיפוץ מנועים לחיל־האוויר. כן התפרסם דין־וחשבון חלקי על חברת־הבת, אלתא. ועדת־הכספים של הכנסת, ובעיקר שימחה ארליך, היושב בראשה, חיפו ומחפים, כל השנים, על מעשי־השחיתות בתעשייה־האווירית.

לבד מן העיתונות, שעותקיה נקנים, פשוטו כמשמעו, על־ידי התעשייה־האווירית (שהפסיקה לחלק לעובדיה את הארץ ביגלל התקפותיו עליה, ושולחת להם במקומו את דבר), יכולה רק המישטרה לטהר את

(המשך בעמוד 28)

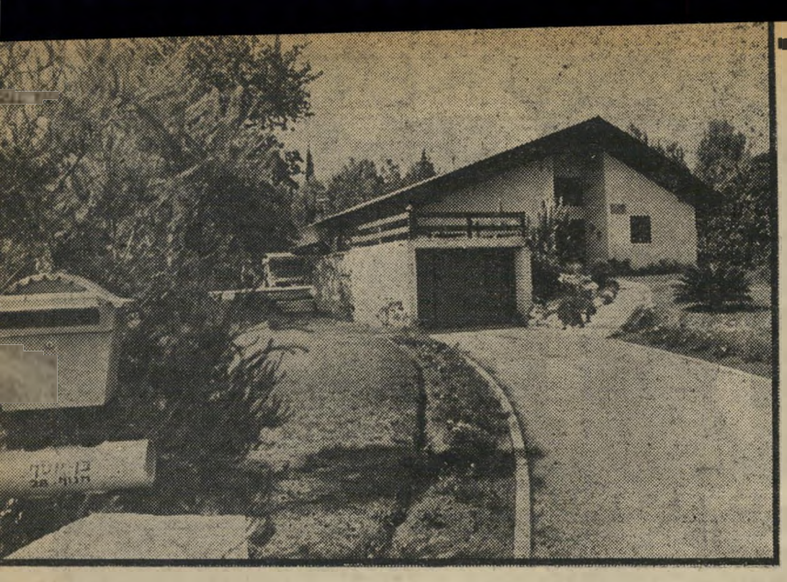

הבית של בן־יוסף

זוהי הווילה המהודרת של אשר בן־יוסף, שפוקדי התעשייה־האווירית עסקו בשיפוצה. בן־יוסף טוען כי הדבר מוצדק, שכן כל זמנו קודש למיפעל ואין לו זמן לעסוק בענייניו.

הפרדס של שוויימר

זהו צידה האחורי של הווילה של אל שוויימר בסביון, אשר נמכר לשאול אייזנברג בעיסקה תמוהה. לאחר־מכן הכניס שוויימר את אייזנברג כשותף לתעשייה־האווירית.

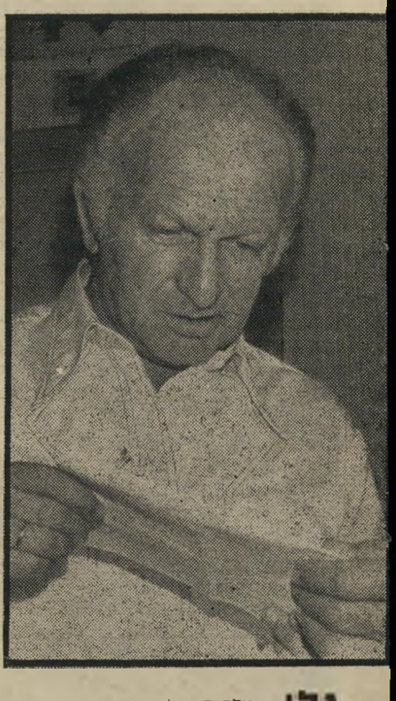

גלי אלקנה גלי, הדובר והאחראי להסברה של התעשייה־האווירית. חברת פירסום והסברה הקשורה באשתו מעסיקה את אשת סמנכ"ל המישרד.

האחראים

בהתאם לחוקי מדינת־ישראל אחראים חברי מועצת־המנהלים של כל חברה, על מת. שקורה בה. חברי מועצת־המנהלים של התעשייה־האווירית־לישראל, הם הנושאים באחריות ישירה ואישית לכל המתואר בסידרה זו. חברי מועצת־המנהלים הנוכחית, אשר מונו על־ידי שר־הביטחון שמעון פרס, הם:

- **מיכאל פירון, יושב־ראש.**
- **יצחק שפירא, לשעבר ראש מישלחת־חביטחון בארה"ב.**
- **אדולף שוויימר, מנהל כללי.**
- **יהודה רבין, נציג מישרד־התחבורה.**
- **יעקב מאמט, נציג „בנק לאומי לישראל".**
- **חיים יסקוב, נציג קבילות החייליים.**
- **דויד כוכב, יועץ כלכלי לשר־הביטחון.**
- **אשר ידלין, יושב־ראש קופת־חולים.**
- **צבי זמיר, מנכ"ל „סולל־בונה".**
- **חיים הרצוג, שגריר ישראל באו"ם.**
- **מרדכי חוד, לשעבר מפקד חיל־האוויר.**
- **אוריאל גורני, יועץ־מישפטי לשר־הביטחון.**
- **אברהם אשרי, נציג מישרד־התעשייה.**
- **שאול שאלתיאל, נציג מישרד־האוצר.**
- **פרופ' יאיר אהרוני, ראש החוג למינהל־עסקים באוניברסיטת תל־אביב.**
- **אברהם בן־יוסף, סגן מנכ"ל מישרד־הביטחון.**
- **בנימין סדה, מפקד חיל־האוויר.**

לה ולי

הסבון לאוהבים להיות יחד

LOVELY

לה ולי — יחד — אהבה אחת.
לה ולי — יחד — סוד אחד.
לה ולי — סבון אחד.
לה ולי — הסבון לאוהבים להיות יחד.

ב - 3 צבעים ובניחוח מיוחד שתמיד יזכירו לי אותה, ולה — אותי.
לה ולי — הסבון לאוהבים להיות יחד. תמיד.

חדש מעץ הזית

מאהבה של הליידי בת ה־80

ערב מותה שינתה אדלהייד יוקל את צוואתה – ובמקום אוניברסיטת תל־אביב הפכה את בית־החולים יורש רכוש של מיליון ל"י

גבר כן 53 קיים קשרים מיניים עם זקנה בת 80 תוך ניצול חולשתה הייחודית בבעיות מיניות, מה שאיפשר לו, בין היתר, להפעיל עליה השפעה בלתי־חוגנת.

טענה זו מופיעה במיסמך רשמי של אוניברסיטת תל־אביב. אין זו טענה מדעית. היא אינה תוצאת מחקר פסיכולוגי על התנהגותם המינית של גברים ונשים בישראל, וגם לא תוצאת עבודת דוקטוראט על הנושא: חיי המין אחרי גיל 80. זהי טענה מישפטית שנטענה, יחד עם טענות אחרות, לא לצרכי המדע הטהור אלא לצרכים המרוזאים של המוסד האקדמי של העיר תל־אביב.

אם יקבל בית־המישפט המחוזי בתל־אביב טענה זו של אוניברסיטת תל־אביב, יחד עם טענות אחרות, עשוי הדבר ל־הכניס לקופתה הדלילה של האוניברסיטה סכום של יותר ממיליון לירות ישראליות. העיזבון נאמד בסכום בין מיליון ל־2.5 מיליון ל"י.

זהו הסכום שהותירה אחריה במותה הגברת אדלהיד יוקל, במניות, במטבע־חוץ, בחשבונות־בנקים ובחשבונות־חיסכון. הגברת יוקל נפטרה ב־28 בינואר 1973 בבית־החולים הפרטי דניציגר ברח' גרזונברג בתל־אביב. היא מתה בשיבה טובה, כשהיא בת 83.

כשלוש שנים לפני מותה, חזתה הליידי יוקל כי מותה ממשמש ובא, ורשמה צוואה. בהיותה חשוכת־בנים ואלמנה, הורישה ב־צוואתה את מרבית רכושה לאוניברסיטת תל־אביב. בשנת 1972 הכינה הליידי יוקל תוספת לצוואתה. גם על פי התיקון לצוואה, צריכה היתה אוניברסיטת תל־אביב להיות את מנוחלות רכושה של אדלהיד יוקל.

אחרי שנודע כי הליידי יוקל הלכה ל־עולמה, הגישו המוציאים־לפועל של צוואתה בקשה לבית־המישפט לקיום הצוואה ולמינוי מנהל־עיזבון. אולם להפתעתם של מוציאי הצוואה לפועל ושל נציגי אוניברסיטת תל־אביב, הסתבר לפתע כי קיים עוד יורש לרכוש שהותירה אחריה הגברת יוקל. היה זה יורש ששמו לא אוזכר כלל בצוואה שבידיהם.

אלברט סמו בן ה־55, מרחוב כפר גלעדי 45 בתל־אביב, הגיש בבית־המישפט התנגדות לקיום הצוואה של הליידי יוקל, כש־הוא מצרף לבקשת ההתנגדות שלו צוואה אחרת שלה. היתה זו צוואה שנשאה עליה את תאריך 1.1.73, 27 ימים לפני שהלכה אדלהיד יוקל לעולמה. נאמר בה כי כל צוואותיה הקודמות מתבטלות, ורק לצוואה זו, האחרונה, יש תוקף.

בצוואה זו הורישה הליידי יוקל חמשת אלפים לירות „לעוזרת שלי, לאה." 5000 ל"י הותירה לגברת הלה שוורץ, מחולון. אלפיים לירות השאירה לאחיין בעלה המנוח, „למרות שבזמן האחרון איכזב אותי קשות," כפי שנכתב בצוואה. סכום של עשרת אלפים ל"י השאירה „למוסד ציבורי למטרות צדקה או למטרות ציבור, כפי שמוציאי צוואתי לפועל ימצאו לנכון."

את כל שאר נכסיה, שכללו מניות ב־חברת פיילוט הישראלית, חלק מחברת יוקל להשקעות בע"מ, מטבע־חוץ מבישאה פנסית ומזומנים בחשבונות־בנקים, וכן את רכושה ונכסי דלא־ניידי שלה, השאירה לידידי יוקל לאלברט סמו, אח בבית־החולים דניציגר בתל־אביב.

לאוניברסיטת תל־אביב לא הותירה אדל־היד יוקל בצוואתה האחרונה אפילו פרוטה שחוקה אחת.

התשה באמצעות סמים

פיתרון התעלומה, כיצד הגיע האח האלמוני אל צוואת הליידי יוקל, מצוי אולי בכתב־ההתנגדות שהגישו פרקליטיה של אוניברסיטת תל־אביב, עורכי־הדין מי־כאל כספי ואמנון גולן, למניעת מימוש הצוואה האחרונה.

טענה אוניברסיטת תל־אביב:

● „אלברט סמו שימש כמטפל וכאח בבית־החולים, בו היתה המנוחה מאושפזת, והוא זמם וביצע הכנת המיסמך המתיימר להיות צוואה, והחתמת המנוחה עליו, ב־תחבולות עורמה ומזימה, ומבלי שהמנוחה היתה מסוגלת לשלוט ברצונה החופשי."

● „אלברט סמו ידע כי המנוחה ערכה צוואה לטובת אוניברסיטת תל־אביב והוא הפעיל עליה השפעה בלתי־חוגנת, בהיות המנוחה במצב גופני ונפשי מעורער. ב־תאריך המתיימר להיות תאריך חתימת הצוואה הנ"ל, היתה המנוחה בלתי־שפויה בדעתה, בין היתר עקב כך שאלברט סמו החליש אותה ויתיש אותה באמצעות סמים ותרופות, אותם הכין הוא עצמו, על־פי מידע שהיה לו, ובדרך בה כבר נקט ב־עבר."

● „אלברט סמו קיים עם המנוחה קשרים מיניים, תוך ניצול חולשתה המיוחדת ב־בעיות מיניות, מה שאיפשר לו, בין היתר, להפעיל עליה השפעה בלתי־חוגנת."

השבוע, עמד אלברט סמו בבית־המישפט בתל־אביב על דוכן העדים. לפני תשופט המחוזי יצחק שילה הוא החל מספר את גירסתו שלו לפרשה.

סיפר אלברט סמו בבית־המישפט:

אני בערך 30 שנה בארץ. באתי ארצה אחרי סיום בית־הספר בבולגריה. שם לא

בבית המישפט: אלברט סמו לפני עדותו המאראתונית

(המשך מעמוד 27)

קיבלתי הכשרה להיות אח. בארץ קיבלתי הכשרה כזאת במישרד־הבריאות. הייתי 18 שנה בערך בשירות המדינה. הושעיתי מ־שירות המדינה, ובפברואר 1972 נתקבלתי לעבודה בבית־החולים דנציגר בתל־אביב זה היה בהמלצת רופא בית־הסוהר, כש־נותרו לי עוד שישה חודשי־מאסר, מהעונש שהוטל עלי לרצות בכלא.

במהלך עבודתי בבית־החולים דנציגר, טיפלתי בגברת יוקל ובחולים אחרים. אני מטפל בכל חולה. אצלי החולה תמיד צודק. אם יש צורך לעזור למישהו, אני יוזם. בטיפולי בגברת יוקל לא יזמתי דבר.

גברת יוקל שכבה יחידה בחדר. זה היה חדר קטן, 2.60 מטר על 3.20. בחדר היו מיטה, כורסה, ארון ונוחיות. הייתי מחלק לה תרופות, מסדר את המיטה, דואג ל־רחיצה ומביא לה את האוכל. אני גם משוחח עם החולה, אם יש צורך לשוחח. כל אחד מהסגל עושה פעולות אלה. כל החולים היו מודים לי על הטיפול המסור.

כשאני הייתי בתורנות, הייתי רוחץ את הגברת יוקל. כשהייתי רוחץ אותה, היא היתה ללא בגדים. לפעמים הייתי גם משו־חח עימה. אבל לא עשיתי לה מסג'. אף פעם לא עשיתי לה עיסוי. אף פעם גם לא רחצתי אותה לבד.

נכון שהייתי לוקח את החולה לטיולים. מר דנציגר ביקש ממני לעשות זאת. הלכתי

נושא המאבק: מיפעל „פיירוט"
סיוע לשיחרור במירמה

וביקשתי רשות לכך, וד"ר אלפרד לוין מבית־החולים אמר לי: „למה לא?" התי־חלתי לצאת איתה לטיולים חודשיים־שלושה אחרי שהיא באה.

הייתי מטייל איתה לאיפה שהיתה אומרת לי. פעם היא היתה אומרת: „תיקח אותי לבית־קפה." פעם הייתי לוקח אותה לעורך־הדין שלה. הייתי אצלה בבית הרבה פע־מים. חמש־שש פעמים. היינו ביחד בבית מכסימום שעה. הדבר הראשון שהיא היתה עושה, כשהיינו מגיעים אליה הביתה, היא היתה נשכבת על הספה ונחה עשר דקות. אחר־כך היתה נגשת לארון ומחליפה בג־דים. היא תמיד רצתה מישהו שילווה אותה הביתה, כדי לקחת תמרוקים וגר־ביים. רק ביגלל זה הצטרפתי אליה. מ־בחינה בריאותית, היא היתה יכולה ללכת לבד.

עד כאן.

„כשאסגור את עיני..."

חמשך עדותו השיב העד לשאלות עורך־דין ישראל קנטור, ממישרד עורכי־הדין כספי ושות'.

השיב סמו:

פעם שלחה אותי חברת יוקל לרואה־החשבון סמואל, עם חבילת ניירות. אינני זוכר מה זה היה. נכנסתי אליו. הוא לקח את המיסמכים, אמר תודה. לא הזכרתי אותו. יצא לי להיפגש איתו עוד מיספר פעמים.

באחד הימים ביקשה ממני הגברת יוקל לקחת אותה אליו. הסכמתי ולקחתי אותה. חיכיתי לה בחוץ. אחרי חצי שעה היא יצאה משם. לא התעניינתי במעשיה אצלו. כשהיא יצאה משם, היא אמרה לי: „כש־אסגור את עיני, אתה תקבל מה שרשמתי בנקודה זו נקטעה עדותו המארתונית של אלברט סמו, שתימשך במהלך המיש־פט. אולם בכתב־התביעה של אוניברסיטת תל־אביב מופיעים עוד כמה פרטים, ה־עשויים להאיר את הפרשה באור שונה, לא כל־כך רומנטי כפי שהשתקף מסיפורו של סמו.

„הימום כדי לעשות פשע"

ט ענה אוניברסיטת תל־אביב:

● החלק המכריע אודות רכושה של המנוחה היה בידי רואה־החשבון סמואל, אשר העביר אותו לאלברט סמו מבלי לקבל את הסכמת המנוחה.

● אלברט סמו, בשיתוף עם רואה־החשבון סמואל, הוא שערך את הצוואה האחרונה, והוא שעסק בעריכתה ובביצועה, כולל השגת תירגומה לגרמנית, עובדה, הפוסלת אותו מלהיות זוכה.

● התיק הרפואי שנמצא בבית־החולים דנציגר אחרי פטירת המנוחה הוא תיק בדוי, אשר הוכן בזמן אחד ובחופזה, ו־הכולל בתוכו נתונים רפואיים וטיפול רפו־אי בדויים לחלוטין. כן הוא מכיל נתונים מלאכותיים, שניכר בהם כי הוכנו למטרת כיסוי המזימה של הכנת הצוואה.

● באופן בלתי־ברור לא התקשר איש מטעם בית־החולים עם המקורבים למנוחה, והמנוחה הובאה לקבורה מבלי שניתן ל־איש ממקורביה להיות בקשר איתה, או עם גופתה, החל מהשלב שבו אובדה את הכרתה ועד שהובאה לקבורה.

● אלברט סמו סיפק למנוחה ונתן לה, סמים ומיני תרופות שהתישו אותה פיסית ורוחנית.

כדי להסביר האשמה חמורה זו בכתב־התביעה, מצאו לנכון פרקליטי אוניברסיטת תל־אביב לציין בפני השופט את עברו של אלברט סמו. עבר זה מכיל הרשעה בתיק של פשע חמור, בו הואשם אלברט ב־עבירות של „הימום כדי לעשות פשע או עוון, סיוע לשיחרור במירמה, תיווך ב־שוחד, קבלת דבר במירמה בנסיבות מח־מירות, עיסוק ברפואה על־ידי אדם בלתי־מורשה וסיוע לקבלת פטור משירות־בי־טחון." על חלק מעבירות אלה הוא הורשע בשנת 1969, ונידון לתקופת־מאסר של חמש שנים.

באותה תקופה עבד אלברט סמו כאח בבית־החולים רמת־מרפא ברמת־גן. הוא עשה או מה שהוגדר על־ידי בית־המישפט המחוזי כ„שיטה להדיח חיילים, הרוצים להשתחרר מצה"ל, לביים התאבדות, ובעד הצצה והתדרכה הוא היה מקבל סכומי־כסף. לכל אחד מהחיילים היה מסביר כי מיקצת מהסכומים הוא חייב לתת לרופ־אים ולאחרים כשוחד. לכל אחד היה ממציא אבקה, אשר בבליעתה נרדם האיש והוא מוצא את עצמו — לאור מיכתב־ההתאבדות אשר השאיר — בבית־חולים, ושם עליו לשחק תפקיד של בלתי־שפוי, וכך הוא משיג שינוי בכושרו לשרת ב־צבא ושיחרור משירות סדיר."

בגדים מגואלים בדם

א חד המיקרים שבגינם הורשע אל־ברט סמו, היה מיקרהו של החייל שלום גרבי.

לגרבי נודע, כחודשיים אחרי חילו, כי אלברט סמו יכול לסדר שיחרורים מצה"ל. הוא פנה אל סמו, שילם לו סכום של 2500 ל"י. סמו טען בפניו כי מרבית הסכום מיועד לשיחוד רופאי הוועדה הרפואית של צה"ל, המעניקה שיחרורים.

אחר־כך אמר סמו לגרבי לשכור חדר ללינת־לילה במלון עדן ברמת־גן, והכתיב לו שני מיכתבי־התאבדות, שלפיהם החליט גרבי, כביכול, לשים קץ לחייו בבליעת 35 כדורי־שינה, ומבקש להחזיר את צידוי הצבאי ליחידתו. סמו נתן לגרבי לבלוע אבקה, שלדבריו שחן אותה מכדורי־שינה. הוא הודיע לו שיתעורר רק בבית־החולים. וכך גם אירע.

למחרת בשעות הבוקר ניסה בעל המלון להעיר את גרבי. כשלא הצליח בכך, נתקל במיכתב־ההתאבדות והזעיק מגן־דויד. גרבי התעורר בבית־החולים. הוא נבדק שוב בידי ועדה רפואית צבאית שהחליטה, עקב ניס־יון־ההתאבדות שלו, להוריד את סוג ה־בריאות שלו. הוא שוחרר מצה"ל חודשיים וחצי אחרי שגוייס.

במיקרהו של החייל יעבד סבח היה העסק מסובך יותר, שכן סבח לא יכול לכתוב מיכתבי־התאבדות. הוא לא ידע לכתוב. תמורת 3000 ל"י, הדריך אותו אלברט סמו לגדל זקן, לקנות בגדים מגו־אלים בדם מחנות של שוחט־עופות, וכיצד לשחק איש מטורף.

באחד הערבים נטל אותו לצומת בילו, שם זיהם את פניו של סבח, שם לז ב־כיסיו פקקים וקליפות, והלבישו את ה־בגדים המגואלים בדם. אחרי שהורה לו לשחק תפקיד של משוגע, נתן לו לבלוע שתי כפיות אבקה שהרדימתהו. סמו אמר לסבח שיירדם ל־24 שעות, אבל זה התעורר רק אחרי שלושה ימים בבית־החולים. גם הוא שוחרר מצה"ל, אחרי שנקבע „חשש של סכיזופרניה עם התקפים אפיליפטיים."

סמו נפל לבסוף בפח, כאשר המישטרה הציבה לו מארב. היא שלחה אליו חייל כדי שיבקש ממנו לשחרר, ובשעה שסמו מנה את הכסף שהביא לו החייל תמורת משיחרור, הוא נתפס בידי השוטרים, הוד־מד לדין והורשע.

אחרי שלוש שנות מאסר שוחרר אלברט סמו מהכלא וחזר לשמש כאח רחמן בבית־חולים. הוא התקבל לעבודה בבית־החולים הפרטי דנציגר בתל־אביב, שם פגש את אדלהיד יוקל, בת ה־80.

האם אומנם התאהבה בו הישישה עד טירוף, ומשום כך החליטה להוריש לו את מרבית רכושה?

האם לא יכלה לעמוד בפני תאוותיה המיניות, כפי שטוענת אוניברסיטת תל־אביב, והיתה מוכנה להוריש לאלברט סמו את רכושה, כדי שיספק אותה מבחינה מינית?

או שמא היתה כאן מזימה, וליידי יוקל הישישה כתבה את צוואתה האחרונה כש־היא מסוממת?

זאת יצטרך לקבוע בית־המישפט המחוזי, הממשיך עדיין לדון בפרשה ולשמוע את פרטיה.

מעשייה אזורית

(המשך מעמוד 25)

המתרחש שם. אליהו בן־שמואל וחבריו מסרו למישטרה תלונות מפורטות, וניצב־מישנה בנימין זיגל הורה לחקור. למרות שיחה טלפונית אליו מאת שר־הביטחון עצמו, שמעון פרס. גם ראש אגף־החקירות במישטרת ישראל, ניצב יעקב קדמי, אישר במיכתב לאליהו בן־שמואל, כי המישטרה החלה חוקרת בתלונות.

הדג מסריח מהראש

ד תלונות שהוגשו למישטרה מתיי־חסות לפרשת זיוף הבחירות למועצת־העובדים של התעשייה־האווירית, הנש־לטת משך כל השנים על־יד נאמנו של בן־יוסף, שמואל קישלס. הן מתארות את פרשת המלאי של צרכנייית־העובדים ש־נעלם; התלונות מספרות על שיחות־טלפון ללא הגבלה לעובדים בדרגות הגבוהות; על חלוקת־דלק חופשית הגורמת למיסחר בתלושי־הדלק; על בונוסים בסכומים אג־דתיים (57 מיליון לירות בשנתיים האחרו־נות) שחולקו לעובדים שונים, להשתקתם.

לדיבריהם, משכורת ממוצעת של בעל דרגה 4 ומעלה היא למעלה מ־6000 לירות לחודש. קיימת קנונית מאורגנת לתשלום עבור שעות נוספות פיקטיביות, בשבתות או במישמרות. כך, למשל, בתקופת המיל־חמה רשמו לכל העובדים עבודה של 24 שעות רצופות. על השעות הנוספות ה־פיקטיביות נמסרו מיסמכים למישטרה. אגב, ההנהלה ניסתה למנוע את התלונות בטענה כי „כולנו בסירה אחת".

העובדים מנוצלים למתן שירותים לנשי־המנהלים וסגניהם. לכל מנהל מחדשים את הרכב מדי שנתיים.

לכל סמנכ"ל יש נהג פרטי. לבן־יוסף, אגב, שלוש מכוניות צמודות: שתי וולוו, ואימפאלה. במישרדי־המנהלים יש משרתים פרטיים להגשת כיבודים.

ויש גם סתם דברים לא־ברורים. מדוע משופץ מרבית הרכב הסגוד של המיפעל דווקא במוסך אחד ביפו? מדוע עוברים עיניני התרבות והאמרגנות, ברובם, דרך מישרד־אמרגנות אחד?

כימעט בכל בית של עובד התעשייה־האווירית מצוי רכוש של המיפעל בשווי של כמה עשרות לירות. כל אחד לוקח אליו צורכי־מישרד, או חלקים. אם להכפיל זאת ב־18 אלף עובדים, מתקבלים מייד מיספרים גדולים מאד. כל עובד עושה זאת, כיוון שהוא רואה כי מנהליו וראשיו מנצלים את התעשייה־האווירית לתועלתם הפרטית וערשים בה כבתוך שלהם, כשהם מחווים דוגמה.

כאשר אשר בן־יוסף בנה לעצמו וילה מהודרת בסביון, ברחוב הגוף 28, לא היסס לרגע לקחת לעבודות־הבנייה עובדים של התעשייה־האווירית. פורמלית, בוודאי יח־ייב את חשבונו בהוצאות, כשם ששוימר שילם את תיקוני הסירה אחרי שנה וחצי. כמה היתה עולה הבנייה לבן־יוסף, אילו לקח עובדים רגילים, בחוץ?

כאשר נשאל מדוע עשה זאת, השיב כי למנהלים הבכירים של התעשייה־האווי־רית אין זמן לדאוג לענייניים הפרטיים שלהם. כל זמנם קודש למיפעל, ולכן מוצדק שיעסיק בכך את עובדי המיפעל שהוא מנהל. אם מישהו זקוק לדוגמה של הסתאבות אמיתית — כאן היא.

הדג מסריח מן הראש. אשתו של בן־יוסף אינה יכולה לדאוג לבית, כיוון שעליה לבסח את עובדי המיפעל (לשובתם, כמובן). בתו והתנו עסוקים בענייני התעשייה־האווירית.

ולא די בכך שהוא וכל מישפחתו חיים היטב על חשבון המיפעל, הצורך מדי־שנה 1.3 מיליארד לירות מתקציב מישרד־הביטחון, אלא שהוא מצו להעסיק עובדיך של המיפעל, האמורים לייצר את הכסף, בתיקוני קירות הווילה שלו.

וכל הוזמנה הזאת מתרחשת מזה 22 שנים, בריש־גלי! קבוצה של אנשים השתלטה על מיפעל ביטחוני, מוצצת את תקציבי הביטחון, תוך ניהול כושל ה־גורם להפסדי־עתק ולהשחתת המידות בכל המערכת של התעשייה־האווירית כולה.

ועתה, כאשר מנסה ראש־הממשלה לקצץ בתקציב־הביטחון, מפטר בן־יוסף את עובדי הכפיר במקום את שמשיו ומשרתיו ה־אישיים. פעם אמר הפילוסוף שימואל קאנט, כי הרצון החפשי הוא הדבר היחידי הבלתי־מוגבל בעולם. התעשייה־האווירית הישראלית הוכיחה, שגם לחוצפה אין גבול.

(בשבוע הבא: כך חובל ייצור ה„כפיר")

כדורגל

דו־שער

בקרסול מרוסק

עוד לפני כחודש וחצי התהלך יצחק זלצר, כדורגלנית של קבוצת מכבי פתח־תיקווה, על קביים, כולם הספידוהו: „אתה גמרת עם הכדורגל. עצמות הקרסול שלך מרוסקות לחלוטין. אם תמשיך לשחק כדורגל," הוסיפו להפחידו, „תהלך כל חייך על קביים." יצחק זלצר לעג לכולם.

בעלות המסך על מישחקי הליגה־הלאומית בשבת האחרונה, הוא כבש דו־שער, בעזרת אותה רגל מרוסקת עצמה, לזכות קבוצתו במישחק מול בית"ר תל־אביב שנסתיים בתוצאה של 0:2 לפתח־תיקוואים.

כדורגלן יצחק זלצר
הבקעה בלי קביים

תעתועי הגורל של הליגה הלאומית בכדורגל. נפתחו ברגל ימין, בעונה החדשה. לאחר המחזור הראשון בליגה מתנוסס שמה של קבוצת מכבי פתח־תיקווה בראש טבלת הליגה אחרי שאשתקד, בתום העונה, סגרה הקבוצה את הליגה כשלזכותה שלושים־עשרה נקודות בילבד. אנשי מכבי פתח־תקיווה השלימו כבר באמצע העונה שעברה שהשנה ישחקו בליגה א'. אבל אז באו שני הח"כים, אהוד אולמרט ויוסי שריד, אשר החליטו אחרת: אין יריד. הליגה הלאומית, עם 18 קבוצות.

ההחלטה שלפיה אין יורדים, הפיחה רוח־חיים מחודשת בקבוצה המלבסית. את שער־ביט־האימון נטל בידו זאב זלצר (אחיו של יצחק זלצר), אשר השתדל לייצב את השורות על־ידי שחקני־נוער של האגודה.

סיפתח למלב. גיבור השבת של הליגה הלאומית, יצחק זלצר, שרוי בהלם. „לכבוש שני שערים בפתיחתה של עונה, לאחר שכולם הצביעו עלי כגמור, מה עוד צריך הבנאדם?!" הוא שואל, כשחיוך רחב נסוך על פניו. שני השערים, שהיו יקרים מפז, טרם נמוגו מזיכרונו.

„השער הראשון נכבש בדקה ה־12," הוא מספר. „מירצ'נסקי פרץ באגף ימין, הרים את הכדור לרוחב השער, לא לפני שהצליח להתל בשני מגינים בית"רים. הכדור שהוגבה בחצי־גובה, מצא את ראשי — ממרחק של חמישה מטר נגחתי בחוזקה ובזינוק את הכדור לרשת הבית"רית.

„לא חלפו אלא חמש דקות, והוספתי לזאזי שער נוסף. קפטן הקבוצת, דורון רוזנטל, פרץ באגף ימין, גילגל את הכדור לרוחב רחבת ה־16. אני, שהתמקמתי באותה עת על קו 16 המטרים, פתחתי במאמץ קצר. רגלי, שרק לפני כחודש וחצי היתה מרוסקת, לא בגדה לי ומשישה־עשר מטר שיגרתי כדור־יעף אדיר לרישתו של שמואל דוד, שוער הקבוצה הבית"רית. הכדור הורשת, והושכן דרך חיבורי הקורות, כשהשוער כלל לא הצליח לעקוב אחר מעופו."

היה זה, לכל הדיעות, סיפתח מעודד לעונה החדשה לקבוצה המלבסית.

מישפחתו של יצחק זלצר, האב והאחים רוני וזאב, הם למעשה מעצבי אופיית הסימפטי והשלו של הקבוצה הפתח־תיקואית. זוהי אחת הקבוצות הבודדות שלא הורשעה מזה שנים בגין התפרעות אוהדיה. „אנחנו יותר מדי שחקנים ואוהדים הוגנים, בהשוואה לאופי הכדורגל הישראלי," אומר יצחק זלצר. „שאר הקבוצות, ובמייוחד אוהדיהן, הן יותר ברוטאליות. אנחנו יותר מדי טובים; בכדורגל שלנו, בארץ, אסור להיות יותר מדי טוב. בעונה הקודמת, עונה שהיתה זרועה שחיתויות ואלימות, היינו במידת־מה קורבן, אם־כי לפי התוצאות על כר־הדשא היה מגיע לנו לרדת לליגה א'."

חובבן מתוך הכרה. הגבס הוא אורח עתיק־יומין על רגליו חרוטות הצלקות של יצחק זלצר: „חמש פעמים גובסו רגלי. יש שחקנים יריבים, המחפשים כבר מתחילת המישחק את הרגליים. במקום לחפש לך את הכדור, הם מוצאים לך את הרגל." ואומנם, גופו ורגליו שזורים צלקות. „הפציעות והפגיעות לא מפחידות אותי," הוא מדגיש. „מהכדורגל אני לא חי. אני אוהב כדורגל. למרבה הפלא, נשארו עוד כדורגלנים חובבנים בכדורגל הישראלי."

יצחק זלצר הוא אחד הכדורגלנים ההוגנים בליגה הלאומית בכדורגל, על רקע קשת רחבה ומוגזמת של כדורגלנים מפירי־מישמעת. „מעולם לא הייתי בעימות עם שופטים. מעולם לא קיבלתי אזהרה של כרטיס צהוב, או אדום שהוראתו — הוחצה! אותי אף פעם לא ניסו לקנות." הוא ממשיך בסיפוק. „אלה שבאים לקנות מישחקים וכדורגלנים, יודעים אל מי לפנות."

כיום הוא בן 29, ומספר: „אני משחק כדורגל מגיל 10. בגיל 17 היתה הפרמיירה שלי בקבוצה הבוגרת." גיכר בו שהוא מכיר היטב את רזיו האפלים של הכדורגל הישראלי, מאחרי־הקלעים. לגבי סיכויי הקבוצה בליגה, הוא אינו נשמע אופטימי ביותר: „האלימות תימשך. אסור לנו לשכוח שבתום העונה יירדו ארבע קבוצות. לקראת סוף העונה המתח ייל ויעלה." הוא פוסק חד־משמעית.

כדורסל

גויים של יום חול

תנועת הספורט הדתית אליצור, לא היתה מעולם גורם של ממש בספורט הישראלי. העובדה שרוב התמודדויות הספורט בענפי הספורט המרכזיים בארץ נערכים בלילות שבת ובשבתות, הוציאה את הספורטאים הדתיים אל מחוץ למחנה. דתיים שהעדיפו ספורט על שמירת מיצוות, עברו לשחק בקבוצות אחרות.

השנה, לראשונה בתולדות הספורט הישראלי, עשוייה אליצור להופיע בו כגורם של ממש. קבוצת הכדורסל של אליצור תל־אביב, שעלתה לפני שנה ללילגה הלאומית, עומדת ככל הנראה להתמודד על אחד ממקומות הצמרת בליגה.

אחרי ארבעה מחזורים ניצבת אליצור במקום הרביעי בטבלה, עם שלושה ניצחונות מתוך ארבעה מישחקים. כאשר גברה השבוע אליצור על קבוצת הצמרת מכבי רמת־גן בתוצאה 79:75, היה זה סימן מעודד לגבי יכולתה העונה.

את אליצור מאמן כיום יהושע רוזין, מאמן מכבי תל־אביב והנבחרת הלאומית בעבר, והיא מתבססת על מישחקו של כוכב העבר של הכדורסל הישראלי — תנחום כהן־מינץ.

לא רוזין ולא כהן־מינץ אינם דתיים. גם ארבעת שחקניה המרכזיים של אליצור הם שחקני־רכש אמריקאיים, שהחלו לחבוש כיפות רק אחרי שצורפו לקבוצה.

אולם העובדה שאליצור בנוייה על „גויים של חול" — אינה משנה. שיתופה של הקבוצה הדתית בליגה הלאומית, גרם לכך שכל מישחקי הליגה נערכים השנה רק בימי חול.

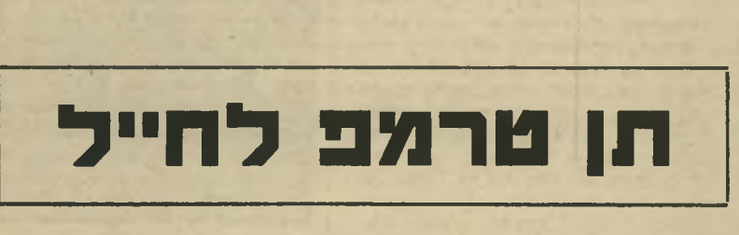

במדינה

היסטוריה

פרשת בילעם.

אבל הפוך

הביוגראפיה של מר קופת־חולים

חושפת בין השיטין אמת מרה

עדית זרטל השתוקקה בכל מאודה לפאר זיכרו ומעשיו של משה סורוקה המנוח, בסיפרה ימים ומעשים (הוצאת מחברות־הסיפרות), המתאר את סיפור־חייו של משה סורוקה.

סורוקה היה מראשי מפא"י, ואיש שלט בקופת־החולים הכללית של ההסתדרות. העיתונאית זרטל הקדישה מאמצים רבים לאיתור מירב העובדות על חייו של

מנכ"ל סורוקה
הארכיטקט למד לבנות

סורוקה, ובעיקר אודות נעוריו כפועל בארץ־ישראל המנדאטורית. אולם, קריאה מעמיקה בספר מגלה, כי קרה לה לזרטל מה שקרה לבילעם, אבל במהופך.

בילעם, כידוע, יצא לקלל את בני ישראל וסופו שנמצא מברכם. זרטל, מצידה, חשה תדלה לקשור כתרים רבים לראשו של סורוקה, אולם סופה שהעלתה תמונה של ביצועיסט עלוב, בזבזן של כספי־הציבור, שמרן שהתעקש על עקרונות שאבד עליהם הכלח, ושהצדק היה עימו במערכה ציבורית אחת בלבד: המאבק נגד חיסול קופת־חולים על־ידי דויד בן־גוריון וד"ר חיים שיבא, והמערכה נגד שיבא, שחתנגד למיבנים גדולים ומפוארים לבתי־חולים.

שמרן ויעיקש. סורוקה הקפיד תמיד למסור את כל עבודות־התיכנון של בתי־החולים שלו לארכיטקטים ספורים, כיעקב רכטר ואריה שרון. הוא סירב בכל תוקף למסור תיכנון גם לאחרים. כאשר נאלץ, לבסוף, למסור את הקמת בית־החולים בּ־אילת לידי הארכיטקט הצעיר אברהם יסקי, היה תחילה עויין כלפיו, אבל לבסוף למד לחבבו, ומאז מסר גם לו עבודות־תיכנון.

לא שההקפדה על שני ארכיטקטים בילבד באה מטעמי חיסכון ויעילות. הספר מספר כיצד לא היסס סורוקה לחרוס מיבנה גמור, אחרי שהתברר שהקימו בית־חולים ובו חדרי־ניתוח קטנים מדי.

אחד הקטעים הפיקנטיים מספר, כיצד החליט סורוקה, שידע רק עברית, לנסוע ללמוד אנגלית באנגליה. הוא שהה שם שלושה חודשים, חזר מבלי לדעת מילה אנגלית, בפעם אחרת נסע עם קבוצה של ארכיטקטים למסע לימודי בבתי־חולים בחו"ל. זרטל מספרת כיצד הורה, לפני הנסיעה, לתכננה בקפדנות כדי לנצל כל רגע, שכן הנסיעה היתה על חשבון כספי־ציבור. כאשר מתארת זרטל את הנסיעה עצמה, מתברר, כי הקבוצה היתה מסיירת מדי בוקר שעות אחדות. אחרי הצהריים היה סורוקה נח, ואז היו השאר חופשיים לנפשם. בערב היו כולם יוצאים לבלות. פרט לסורוקה, שהקפיד לא לבלות על חשבון כספי־ציבור. אבל לגרור מישלחת שלמה ולנצלה רק שלוש שעות מדי

תשבץ העולם הזה 1991

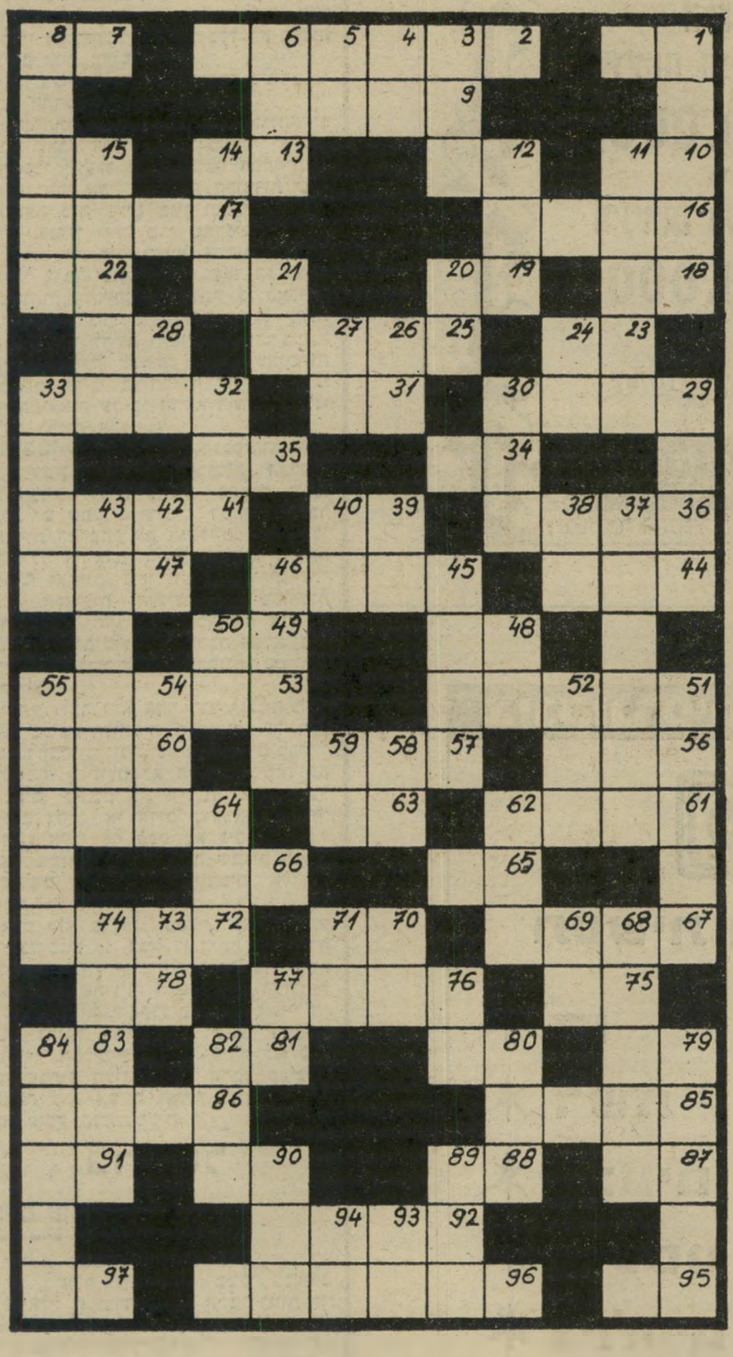

מאוזן:

1. כינוי; 2. מלך־השדים; 7. ישן; 9. שיח־נוי נשיר ממישפחת הזיתיים; 10. מנועל פטנטי; 12. טלף; 13. בשבילי; 15. הדרך הקצרה ביותר בין שתי נקודות; 16. תנור ערבי; 17. אתר; 18. קריאת־הפתעה; 19. מכלי חשחשמת; 21. רך בצאן; 22. מחלקי הראש; 23. בן־אדם; 25. כלי־קיבול גדול; 28. מילת־הפצרה; 29. אור גדול; 31. מזמר; 32. האם היא קדמה לתרנגולת?; 34. הווה; 35. לא חם; 36. שטף־דיבור נאה; 38. מכניס בבריתו של אברהם; 41. שטיח; 44. רחמנא־ליצלן (ר"ת); 45. דרך סלולה; 47. אסון, צרה; 48. רוב בלי סוף; 49. פעוט; 51. פעולת המשאבה; 53. ציפור־שיר; 56. חיכוכים קולניים; 57. בלתי־יציב; 60. פואמה; 61. מין תנור; 63. מתווי־הנגינה; 64. הבעייה שלי; 65. פרוסה; 66. מילת־זירוז; 67. אי־תשלום שכר במועד; 70. מילת־שלילה; 72. מכלי־הנשק; 75. מציבת־זיכרון; 76. מחלקי הרכבת; 78. מאור קטן; 79. איבר־תנועה; 80. נע ממקומו; 81. נועם, רוך; 83. תבלין לקפה; 85. רמאי; 86. היסוד הכימי הקל ביותר; 87. סוף בלי התחלה; 88. בסיס; 90. בעירה; 91. שקט!; 92. רכון; 95. גוף שלישי רבות; 96. שפת־הטלפון; 97. מתנה.

מאונך:

1. חתך; 3. נשאר אחרי הקציר; 4. מילת־שאלה לזיהוי; 5. עני; 6. סעד; 8. כלום; 11. מין קטורת; 12. מנגני התיזמורת; 14. מיקווה־מים בינוני; 15. סכין־קצבים; 20. נקי, טהור; 21. אחוריים; 24. זיזר; 26. תבואה; 27. מטבע יפני; 28. בתוכי; 29. מנהיג מצרי בעת החדשה; 30. ראש־ממשלת בריטניה לשעבר (ש"מ); 32. אולם; 33. בראון!; 37. תושבי העיר חלם; 38. פקודה (הפוך); 39. ז"ל; 31. בשבילי; 42. משמש בּ־קפיצה־לגובה; 43. ישוב ליד ירושלים; 45. זורם בהמוניו; 46. חריץ; 48. מספיק!; 50. שוקל; 51. סופה חמסינית; 52. משורר ישראלי; 54. דרך מעל מים; 55. פליטת רוק; 58. אומה; 59. קריאת־יגון; 62. כברה; 64. כינוי לאלוהים; 68. כריכה; 69. חומת־מים; 70. בן; 71. מילת־תנאי; 73. קידומת הולנדית; 74. מין בקר מעולה; 76. גבבה; 77. אחד השוואים; 79. סוכך; 80. מונרך; 82. בהרת־קיץ; 84. איש־עסקים יהודי ידוע־לשימצה באמריקה; 89. מאחר בּ־לילה; 90. אולם, אבל; 93. זכר בבקר; 94. תוך בלי התחלה.

קשקשת 1991

הפעל את דימיונך ונסה למצוא לציור שלמטה כותרת מתאימה, אשר תסביר מה אתה רואה בו. הצעות לכותרות יש לשלוח לפי הכתובת: „קשקשת", ת.ד. 136, תל־אביב. החגדרות הקולעות ביותר תפורסמנה, ובעליהן יזכו בכרטיס כניסה זוגי לקולנוע דרייב־אין בתל־אביב, קולנוע־המכוניות היחיד בישראל.

קשקשת 1989

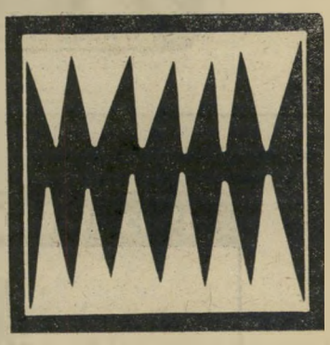

● אצבעותיו של אמן־קאראטה לאחר ששבר בלטה.
אמנון ערער,
רח' הרב קוק 40, נתניה

● כיווץ שרירי־הלב עקב פיחות קרב.
שי ירדני,
רחבת הגייסות 4, תל־אביב

● השש־בש השתבש.
אפיפון פדר,
רח' צה"ל 101, קיראון

● היזהר מנשיכת פקידי־המס!
נח ג'אן, רח' בלפור 87, בת־ים

● אוף, הרי זה משתנה כל רגע!
אלה גוטמן,
רח' תחכמוני 43, ירושלים

השבוע בדרייב אין
בשעה 5.30
„חטיפה מגן־החיות"
בשעה 7.15
„לילה לילא עד"
בשעה 9.30
„אימת העכביש"

בסיטונות

● שמלות הריון
● מכנסי הריון
● טוניקות הריון
● חליפות הריון

כהן מודל

תל־אביב, רח' נחלת בנימין 4, קומה ב', דרך החצר
פתוח עד 7 בערב
(סגור בשעות 4—2)
להזמנות ע"י סוכן: טל. 50344, ת"א

משה סורוקה (משמאל) בחדרה, 1924
הברכה נמצאה מקללת

בוקר, זה ניראה כנראה טיבעי מאוד ב־עיניו של סורוקה.

עסק מישפחתי. סורוקה התנגד ל־מתן אפשרות לרופאי קופת־חולים לעסוק גם בפרקטיקה פרטית, מה שהיום נראה טיבעי, וגרם בכך לעזיבתה של כל ה־צמרת הרפואית של קופת־חולים, שעימה ניתנו מיטב הרופאים בארץ.

סורוקה ניהל את קופת־חולים כעסק מישפחתי, ללא תיכנון, כשהכל מושתת על אינטואיציה. הוא בנה והשקיע לפי חוש־הריח האישי שלו, או לפי שיעור הלחצים של ראשי קופות־החולים במחוזות, ולא לפי הצרכים. כך, למשל, בגמר ה־בנייה של בית־החולים החדיש בבאר־שבע, התברר כי כולו נבנה על שגיאות. הוא היה מושתת על גיסיונו של סורוקה מ־ביקוריו בחו"ל שנים קודם־לכן, וכיוון ש־סורוקה לא למד מסיפרות מקצועית, הרי כפה הקמת בתי־חולים מבוססים על תיכ־ונונים מיושנים.

הניהול הלקוי של קופת־חולים הביא את הרופאים לידי הצגת דרישה תקיפה למנות רופא כמנהל כללי. המאבק בין סורוקה לרופאים נמשך עד מותו. בסורוקה תמכו ראשי מפא"י, שראו בו את המקור הכספי העיקרי לפעולות המפלגה, ואיפשרו לו לעשות בקופת־חולים כבתוך שלו, על חשבון הבריאות והרפואה — ולתועלת המיפלגה.

הסברה

למען ילדי ישראל

המיסכנים

ישראל מופיעה בין מאנזאניה ולבנון — כמודות ילדים הנוטעים ברעב

אלברט איינשטיין היה נדהם, אילו ראה כיצד משתמש בית־החולים שליד הקולג' לרפואה בישיבה יוניברסיטי בניו־יורק, בשמו. הקולג' הכריז על „בדיקות־דם ליהודים", במחיר חמישה דולרים למאמין, או ללא־תשלום — לאלה שיוכיחו כי הם נזקקים באמת.

מי שאינו מאמין בדת היהודית, או אינו מאמין למיקרא המידע המובא כאן, יכול להיווכח בכך במו־עיניו מדי יום ראשון בשבוע, ליד בתי־הכנסת המרכזיים של ניו־יורק.

מודעות מאירות־עיניים מבשרות לעוב־רים־ולשבים כי נתגלתה מחלת תורשתית אצל ילדים יהודיים, וכי הם מוזמנים להי־בדק במחיר המתאים, אם הם יהודים.

הקולג' על־שם אלברט איינשטיין הוא בית־ספר לרפואה. אילו היה מיקצוע ה־היסטוריה נכלל בין שיעוריו, ייתכן שאחד המורים היה מסביר לתלמידיו כי גם ב־מולדתו של איינשטיין, גרמניה, חולקו ת־תושבים, בפקודת הפיורר, על־פי דמם וגיזעם.

וגם כנגאדש. לאלה ששיכלם הישר לא גרם להם עיוורון מוחלט — עם תור־שה או בלעדיה — נותרה עדיין תיקווה: במחיר 16 דולר לשנה, יכולים יהודים ו־אחרים להציל נפש אחת מישראל, או מ־מדינה אחרת. הפדראציה להצלת הילדים, שמישרדיה ברחוב ה־46 בניו־יורק, מבטיחה להאכיל ילדים מארבע־עשרה ארצות, ו־בתוכן לבנון וישראל, במחיר השווה לכל תורם.

רשימת הארצות הנצרכות ביותר, שבהן ניתן להאכיל ילד ולהלבישו במחיר שאינו עולה על 100 ל"י לחודש, בשער הנוכחי: ארצות־הברית (כן!) בנגאלדש, קולומביה, הרפובליקה הדומיניקאנית, הונדורס, ישר־אל, קוריאה, לבנון, מכסיקו וטאנזאניה.

מיבצע־ההצלה אינו מבחין בין בני דת זו או אחרת. אך כאשר יגיעו הניצולים לארצות־הברית, לא תבדוק הישיבה־יוני־ברסיטי את דמם, אלא־אם־כן יוכיחו ל־פרנסיה כי הם בני דת אברהם, יצחק ויעקב.

I wish to contribute $16 a month to sponsor a ☐ boy ☐ girl ☐ either

☐ Where the need is most urgent

☐ Appalachia (U.S.) ☐ Indian (Latin America) ☐ Korea
☐ Bangladesh ☐ Indian (U.S.) ☐ Lebanon
☐ Colombia ☐ Indian Chile (U.S.) ☐ Mexico
☐ Dominican Republic ☐ Israel ☐ Rural South (U.S.)
☐ Honduras ☐ Tanzania

Enclosed is my first payment:
☐ $16 monthly ☐ $96 semi-annually
☐ $48 quarterly ☐ $192 annually

☐ Instead of becoming a sponsor, I am enclosing a contribution of $_____.
☐ Please send me more information.

NAME_____ TEL. NO._____
ADDRESS_____
CITY_____ STATE_____ ZIP_____

David L. Guyer, Executive Director
SAVE THE CHILDREN FEDERATION
345 East 46th Street, New York, N.Y. 10017
NYT 10/5/5

מידעת הפדרציה להצלת הילדים
הילדים עולים בדולרים

מדינת ישראל
משרד החקלאות

להלן לוח מחירים המוסכם לשבוע
מ־ 26.10.75 - 31.10.75

במסגרת ההוזלות בחנויות השרשרת של הסופרמרקט והסופרסל וחנויות פרטיות שהצטרפו למבצע:

	לצרכן	
ירקות		
עגבניות מעולות	3.65	ל"י לק"ג
גזר	2.50	" "
חצילים	1.30	" "
פלפל קליפורניה	1.95	" "
תפוא"ד בתפזורת	2.20	" "
תפוא"ד ארוזים	2.45	" "
בצל יבש מפוג מעולה	1.65	" "
בצל יבש ארוז בשקיות של 2 ק"ג	1.90	" "
פירות		
תפוחים גרנד אלכסנדר גודל 6	3.15	" "
תפוחים גרנד אלכסנדר גודל 6.5	3.90	" "
תפוחים זהוב גודל 6	3.50	" "
תפוחים זהוב גודל 6.5	3.90	" "
תפוחים אורליאנס 6	3.50	" "
תפוחים אורליאנס 6.5	4.25	" "
בננות	4.20	" "
אשכוליות וטפוריים	1.80	" "
לימונים	4.00	" "
עופות		
פטמים קפואים בשקיות שקופות		
גודל 3 (מעל ל־1.6 ק"ג לעוף)	9.00	" "
גודל 2 (עד 1.6 ק"ג העוף)	10.00	" "
גודל 1 (עד 1.4 ק"ג העוף)	11.00	" "
דגים		
בקלה צעיר ארוז בשקיות	9.50	" "
פרט לרשתות הסופרסל		
בקלה פרוס אחיד עשוי מדגים שמשקלם לא פחות מ־250 גרם	10.80	ל"י לק"ג
פרט לרשתות הסופרסל		
כסיף	8.50	ל"י לק"ג

15,170 יחידות לימוד נבנו בעזרת מפעל הפיס

מפעל הפיס לקידום החינוך והבריאות

436 - עידן

הדיקטטור

מנכ"ל חברת־האנרגיה העולמית, ברתולומיו (ג'ון האוזמן), שולט שילטון ללא־מצרים בשם ההנהלה האלמונית, המתכנסת באמצעות קשר־טלוויזיה עולמי במעגל סגור, והמחליטה להרוג את יונתן א'. כאן: בחברת אלילות־המין הממלאות את הסרט, והמשרתות את שילטון החברה.

סרט מהמם, שיגיע בקרוב לארץ,

נס — קיסר רומאי! לא. איש־עסקים רגיל, לבוש בחליפה רגילה. אבל הוא תופס את מקומו בטכס חגיגי, כמו אימפרטור רומאי במושב־הכבוד בקירקס. הוא השליט.

רגע של קדושה. ההימנון. לא הימנון ידוע, של מדינה ידועה. הימנון מוזר, רווי חרדת־קודש, של חברה מיסחרית.

ואז מתחיל המישחק. ואיזה מישחק!

■ ■ ■

ה מישחק, שהומצא עבור סרט זה, אינו דומה לשום מישחק ידוע. ליתר דיוק, זוהי תערובת מפחידה ומהממת של כמה וכמה מישחקים ידועים.

הבסיס הוא הכדורגל האמריקאי (ראגבי, באנגלית), המישחק האכזרי ביותר בארצות־הברית. אבל הוא דומה יותר למילחמות־הלודרים בזירה הרומאית. יש בו יסוד של רולטה, וגם של מכונת־מישחק מן הסוג המקובל באולמות־המישחקים הקרויים בישראל טירים. וגם מירוץ־אופנועים, ותחרות מחליקיים, ומאבק של קאראטה.

האות להתחלה, מחשב אלקטרוני קובע את השנייה המדוייקת. לחיצה על הדק, קנה דמוי־תותח יורה, בקול־נפץ, כדור־מתכת מבהיק, בגדול שבין כדור־ביליארד וכדורגל.

הכדור מתגלגל במסלול עגול, כמו כדור־רולטה. או כדור מכונת־מישחק. אחד השחקנים תופס אותו, וקבוצתו מתחילה לסובב את הזירה, בקצב שיגעוני, תוך רעש כביר של מנועים. תחילה זוהי חטיבה אחת, מוצקה, האופנועים הראשים והאחרים מחזיקים בהם. הקבוצה השנייה מתנפלת עליה בחמת־זעם. הכל מותר — מהלומות, בעיטות, מכות רצחניות באגרופים, קאראטה.

הפצועים נגררים מן הזירה, כשהם שותתים דם. האופנועים מתהפכים, לעיתים עולים באש. האנשים נופלים. מיבנה הקבוצות מתפורר, המישחק הופך לאנדרלמוסיה של קרבות־יחיד והתנפלויות קבוצתיות.

לבסוף מצליח אחד השחקנים להכניס את כדור־המתכת לתוך החור של קבוצתו — משהו בין חור במכונת־מישחק, שער כדורגל וסל של כדורסל.

גול. אחת־אפס.

ההתחרות נמשכת. בתחנת העזרה־הראשונה שבמרכז הזירה מתמלאות האלונקות. צירויי־דם, ניתוחי־חירום. ההמון מריע באופן היסטרי. על פני הנשים מציטירת הבעה של אורגאזמה. המנכ"ל יושב כקיסר רומאי, ללא הבעה על פניו, קשוח וללא־נוע.

■ ■ ■

א יזה מין מישחק זהו היכן זה קורה? מתי?

בהמראה

ה מסך נפתח. על הבד מתחיל טכס מיסתורי ובלתי־מובן, מעין פולחן מוזר ומפחיד.

שתי קבוצות־שחקנים, במדים של ניבחרות כדורגל, נכנסות לזירה דמויית־המכתש. הם מתחילים להסתובב על גלגלים. כמה שחקנים רוכבים על אופנועים. האחרים אוחזים באופנועים מאחור, נגררים על מחליקיים (סקטים). הם נוטשים את האופנועים ומתחלקים לבדם על גלגליהם, במהירות גוברת, ברעש מסחרר. לראשיהם קסדות־מגן, על ידיהם כפפות מסומרות, כמו אגרופנים.

המצלמה עוברת אל האפלה שמסביב. מתגלים בה המוני־אדם דוממים, כמו בכנסייה. לפתע — התרגשות דרמתית. נכ-

זירת המישחק: במרכז מוקד העזרה הראשונה, הבקרה ושחקני־המילואים

עלה עולם חדש

קוראים למישחק, במקור האנגלי, רולר־בול (Rollerball), וזהו גם שם הסרט. כלומר: כדור־מחליקיים, או כדור־סקטים. שם נכון יותר הוא: כדורצח.

זה קורה אי־שם בעתיד, בעולם כולו. זהו עולם חדש. המדינות מתו. המעצמות נעלמו. במקומן בא מינהל עולמי של מונו־פולים בינלאומיים כבירים. המנהלים הם אלמוניים. איש אינו יודע מי הם, ואיך הם מקבלים את החלטותיהם.

זוהי דיקטטורה של טכנוקראטים, שיא־השיאים של מדינת־הסעד של העתיד, שבה שולטים כוחות אלמוניים בגורלם של בני־אדם. דואגים לכל מחסורם, מונעים כל תקלה. הכל מסודר, הכל יעיל, הכל מאורגן, הכל מצוי בשפע — מילבד החי־רות האנושית. היא נעלמה.

זהו עולם מפחיד, מין תערובת של עולמות כל האוטופיות המבהילות: העולם האמיץ החדש של אלדוס האכסלי, 1984 של ג'ורג' אורוול, מהפכת המנהלים של ג'יימס ברנהם.

גול!

יונתן א' מנסה לחסום את השער, שהוא חור בלוח מתכת (למעלה באמצע), בשעה שהשחקן היריב מנסה להשחיל לתוכו את כדור־המתכת. כולם עומדים על מחליקיים.

המילחמות נעלמו. אין עוד מילחמות בין מדינות, כי אין מדינות. אין עוד מיל־חמות בין החברות המונופוליסטיות, כי גם הן הסתדרו ביניהן בינתיים וחילקו ביניהן את העולם.

אבל האדם זקוק למילחמות, זקוק לפורקן לתוקפנותו. הקיסרים, שהשכינו את ה־שלום הרומאי, נתנו להמוני־רומא „לחם ושעשועים". כשהשעשועים הם מישחקי־מוות בזירה, נוצרים ויהודים שנזרקו ל־אריות, מילחמה בין גלאדיאטורים עד המוות. הקיסרים החדשים, בחליפות־העס־קים, מספקים להמונים את הכדורצח. הכל הגיוני, מתוכנן, יעיל.

■ ■ ■

אבל משהו מקלקל את הסדר החדש. מישהו מקלקל את השורה. אדם בשם יונתן א'.

יונתן הוא גיבור קבוצת העיר וסטון, מישכן חברת־האנרגיה העולמית. מנכ"ל החברה הוא הקיסר המקומי. הוא שוכן בחדר עתידני, בראש גורד־שחקים עתי־דני, באווירה של יעילות טוטאלית ו־שקטה.

ההנהלה מחליטה כי יונתן א' הוא פו־פולרי מדי. הוא מושך אליו את הערצת ההמונים. אין מקום לפולחן־אישיות בעי־לם החדש. הוא מסכן את הסדר, ואת שילטון החברות האלמוניות. יונתן א' צריך ללכת.

המנכ"ל עצמו מודיע לו זאת, בידי־דות, תוך הבטחת חיי־אושר עד סוף ימיו. וכי מה חסר לוז החברה נתנה לו וילה עתידנית, עם מכשירי־טלוויזיה ענקיים וצבעוניים בכל חדר, סוסים להתייחדות עם הטבע, פילגשים מטעם החברה במל־בושים עתידניים משגעים, יפהפיות הדר־מות לאלילות. אבל החברה גם לקחה ממנו את אשתו, שהוצבה לתפקיד אחר.

שדה הקטל

שעת־השיא של המישחק הרצחני האחרון. רק שניים מן השחקנים נותרו בחיים, כשמסביבם בוערים אופנועים ומוטלות גופות חברי־הם. יונתן א' (ג'יימס קאן) עומד על מחליקיו, ממתין להתקפת האופנוען המסתער עליו, ומחסל אותו במכה רצחנית. מאחור, בחושך, עוצרים את נשימתם רבבות הצופים, וכלי־התקשורת מעבירים את המישחק בשידור חי לכל ערי העולם. הסרט בויים בידי נורמן ג'ואיסון, על־פי תסריט של ויליאם האריסון.

המין רצוי למישטר, כמו גלולות הסמים. אבל האהבה היא מסוכנת.

יונתן א' מתמרד. אין הוא מוכן לקבל את הפקודה ולהתפטר בשקט. הוא רוצה להמשיך ולשחק. הוא רוצה גם להבין איך פועל המישטר, מי שולט במימסד. הוא נערץ, הוא סקרני, הוא מסוכן. הוא צריך להיעלם.

■ ■ ■

המישחק הבא נערך בין קבוצת יוסטון ובין ניבחרת יפאנית. השחק־נים הצהובים נראים כמו נמושות עלו־בות. אבל הם רוצחים מדעיים, מומחים לשיתוק הגוף ולהריגה בשיטות הקראי־טה.

החברה קבעה שהפעם אין חוקים ב־מישחק, אין סייגים, אין עבירות, אין עונשים. הכל מותר.

מישחק אכזרי. חברו הטוב ביותר של יונתן א' נופל קורבן להתנפלות מאור־גנת של חולייה יפאנית, בשעת המיש־חק, ומוצא מן הזירה, מת־חי ללא הכרה וחשוך־מרפא. הוא ממשיך לחיות תודות למכונות הרפואיות המודרניות, צמח ללא זיק אנושי.

היפאנים מובסים, בסוף. קבוצת יוסטון — או מה שנשאר ממנה, אחרי המהומה — מנצחת. יונתן א' נוסע — אין עוד מכו־ניות, כלי־התחבורה היחידי הוא המסוק — לקודש־הקודשים של דת המחשבים, בז'נבה. הוא מובא אל מלך־מלכי־המחש־בים, האל האלקטרוני היודע את הכל, מצבור כל המידע בעולם, השומע שאלות בעל־פה ועונה בעל־פה.

איך קם המימסד? איך מתקבלות הח־לטות? מי שולט?

המחשב יודע שאסור לו לענות. הוא משתגע.

■ ■ ■

העימות הגורלי — קרב־האיתנים בין המנכ"ל למישחקן, בין השילטון האלמוני ובין האדם שיאף־החרות, נמשך.

המישחק הבא הוא, על פי פקודת ה־חברה, מישחק־מוות אמיתי, כדורצח במ־לוא המובן. אין סייגים, אין חוקים, אין עבירות, אין עונשים — ואין סיום ל־מישחק. משחקים עד לשחקן האחרון.

תיאור הקרב הזה הוא שיא הסרט. הכדורים נוהמים. האופנועים שואגים. ה־מחליקיים רועמים על שיפוע־העץ העגול.

השיגעון הולך וגובר. אגרופנים חותכים פנים. אופנועים דורסים גופות. עצמות נש־ברות.

ההמולה גוברת. ההרוגים מזוריים בזי־רה. האופנועים עולים באש. בזה אחר זה נופלים הגיבורים. לבסוף נותרו רק שניים — יונתן א' ויריב בודד על אופ־נוע. התנגשות אחרונה — והאופנוען נהרג.

יונתן א' נותר לבדו בזירה. הוא זורק את הכדור לשער — הכדורצח מסתיים ב־1:0.

דממה של קדושה. ואז עולה השאגה של הממון: „יונתן! יונתן!" כלי־התקשורת העתידניים מעבירים את השאגה לכל בי־רות העולם. כדור־הארץ כולו עוצר את נשימתו: „יונתן! יונתן!"

המנכ"ל מתכופף, נמלט מן הזירה, מו־בס. האדם החופשי ניצח. אך הזירה מלאה שרידי אדם ומנועים.

יונתן א' מסיר את מדיו.

המסך נסגר.

■ ■ ■

הקהל עצר את נשימתו במשך שע־תיים ומעלה. עברה עליו חוויה מוע־זעת, שקשה לו להסביר את טיבה. האלי־מות הנוראה, העולם המפחיד של מחר, ההצצה האסורה אל ניבכי העתיד — הכל הימם אותו. במשך כמה דקות הוא נשאר כאילו דבוק למושבים, בלי יכולת לקום.

הוא יודע שנמסרה לו בשורה חשובה ומחרידה. אבל אין הוא יודע בדיוק מהי. היא דיברה אל חושיו, לא פחות מאשר אל הגיונו.

— — — אחד מאותם סרטים נדירים, כמו התפוד המכני, שהחזות בהם חש, ב־צאתו מן האולם, כי אינו עוד אותו האדם שנכנס לאולם שעתיים קודם לכן.

מכת המוות

אחרי שכמה יפאנים חיסלו בשיטה מדעית את חברו הטוב ביותר, זונק יונתן א' לעבר שחקן יפאני והורג אותו במכת־קראטה באגרופו, הנתון בכפפה מסומרת, הדומה לאגרופן, והשייכת לציוד המישחק. החברה קבעה, כי הפעם אין חוקים במישחק, הכל מותר.

הנערה האוהבת את המוות

נתנאלה יעקובוב

„אם תעז להטריד עוד פעם את נתנאלה, אני ארסק לך לא רק את המצלמות אלא גם את העצמות! אנשים מסוגך אינם ראויים אפילו להימצא בסביבתה!"

הצעיר הגברתן שירה את איומיו בצרורות לעבר הצלם הנפחד מחוץ לאולם צוותא בתל־אביב, לא היה פנים חדשות לגבי הצלם יצחק ישמח. הוא נפגש באותו גברתן עצמו במיספר אירועים קודמים, שבהם השתתפה הזמרת נתנאלה. היה זה חברה הקבוע של הזמרת יוצאת־הדופן, העיתונאי השוודי פול טאבו.

מאז פגשה נתנאלה בפול, אצל חברים, לא חדלו השמועות לספר כי האיש רודה בה, מנהל את ענייניה ביד קשה ומזיק לה יותר מאשר מועיל.

ציפורי־הרכל ידעו לספר, כי פול אינו מש מצידה של חברתו היפה, וכי השניים מתנהגים כאילו הם האנשים היחידים עלי־אדמות.

צעיר בשם אסי רובין סיפר, כי פגש בנתנאלה ברחוב, ונתן לה חוברת־שירים שכתב. לא חלפו שעות ספורות ופול השוודי חם־המזג התדפק על דלת דירתו של אסי, ואיים עליו כי אם יעז לפנות עוד פעם אל נתנאלה, הוא ישבור לו את העצמות.

„הוא יותר מדי אוהב אותי"

בקולה השקט אומרת נתנאלה: „התנהגותו של פול נובעת מזה שהוא לא סובל את הגישה החופשית והישירה של אנשים זרים כלפי, וגם אני לא סובלת את זה. אני חייבת להתרכז לפני שאני עולה על הבמה, אני זקוקה לשקט שלי. בערב־שירי־איטליה ישבתי בשקט מאחרי־הקלעים, ואז נכנס הצלם ישמח, ושאל אותי אם אני מוכנה להצטלם. באותו זמן רציתי שקט, רציתי להתרכז בעבודה, הייתי זקוקה למחשבה צלולה כדי לזכור את מילות השירים, אבל הצלמים כל הזמן ניידנדו לי.

„לא רציתי להפסיק את השקט הזה, רציתי לשמור על ריחוק מהאנשים. החבר שלי פול התרגז שמפריעים לי, הוא יצא ודיבר עם הצלמים. אחר־כך הוא התעצבן, והתחיל לדבר לא יפה. זה לא נכון שהוא אלים. הוא לא אלים בכלל, אני מכירה אותו יותר טוב מהאנשים.

„אומרים עליו שהוא הביא אותי לידי עישון סמים. אבל אני שונאת אנשים שמעשנים סמים, זה הופך אותם בעיני בלתי־יציבים ובלתי־אחראיים. אנשים שאינם סומכים על עצמם, מחפשים חופש, והופכים את החופש בעזרת הסמים לכלא לא־מודע של עצמם.

„לגבי הבחור הזה, אסי רובין, אז כשבאתי הביתה והתחלתי להסתכל בחוברת שהוא נתן לי יחד עם פול, פול מאד התרגז מהעובדה שאסי הירשה לעצמו לתת לי חוברת עם ציורים פורנוגרפיים. הוא ראה בזה זילזול וחוסר־כבוד. זה ממש הרגיז אותו. לא ידוע לי שהוא איים על אסי, אבל אם כן, אני מבינה ומצדיקה אותו. ההתנהגות שלו נובעת מזה שהוא יותר מדי אוהב אותי, ורוצה להגן עלי מפני העולם שמסביב."

העולם הסובב לנתנאלה, הוא עולם שהיא אינה משתייכת אליו, בעצם. עולמה האמיתי הוא עולם הטבע הדנמם. הצעירה בת ה־22 שנולדה בשם נתנאלה יעקובוב בשכונת שייך־מונים שברמת־אביב, היתה מאז־ומתמיד ילדה מוזרה. היא נולדה יתומה ללא אב. אביה נתנאל, שמוצאו היה מאוכביקה, נפטר כשאמה היתה בחודשי־הריונה הראשונים.

כשהיתה בת שלוש בלבד, היתה נתנאלה עולה על אוטובוס קו 26 ונוסעת לבדה עד לרחוב המלך ג'ורג'; שם, ליד גן־מאיר, היה גן־הילדים שלה. נהגי קו 26 הכירו את הילדה בעלת העיניים המוזרות והופעה המוזנחת, ודאגו שתרד תמיד בתחנה הנכונה.

היא גדלה בודדה. אחיה הבוגרים היו עסוקים בעצמם, אמה עבדה ללא־ליאות כדי לפרנס את המישפחה, ונתנאלה זוכרת

כלי ההצלה

של נתנאלה היה הגיטארה, שנקנתה על־ידי אחיה הבוגר. נתנאלה למדה לפרוט עליה, מימנה את הלימודים מעבודתה כפועלת בבית־חרושת. הגיטארה הקנתה לנתנאלה את הביטחון שהיה כל־כך חסר לה בימי ילדותה. בתקופת לימודיה החלה שרה, כשהיא מלווה את שירתה בגיטארה שלה.

את עצמה כילדה לבושה בלויי־סחבות, בודדה מאד, שאהבה לשחק רק עם הבנים.

מראה החיצוני יוצא־הדופן של נתנאלה הטריד אותה עוד משחר ילדותה. היא ידעה שהיא נראית שונה, „כמו סיגית," לדבריה. גם אביה לא הכיר את אמו, שכן סבתה של נתנאלה מתה בלידתו. המסורת המישפחתית אומרת כי נתנאלה דומה לסבתה, במישפחה אין לכך סימוכין.

נתנאלה הקטנה היתה עושה את הדרך מרמת אביב לרחוב המלך ג'ורג' מדי־יום, ובדרך־כלל היה בא אחד מבני־המישפחה ולוקח אותה הביתה. פעם לא בא איש לקחתה, וכולם הלכו מהגן וסגרו את השער. נתנאלה נשארה בחוץ. היא לא בכתה, אלא החליטה לחזור הביתה לבד. הילדה בת הארבע היתה בטוחה כי היא מכירה את הדרך. היא הלכה לבדה ברחוב המלך ג'ורג', והגיעה עד לרחוב פרישמן, שם עצרה אנשים ושאלה על הדרך לביתה. עובר־אורח לקח אותה על הידיים, ניגש לבית־מירקחת סמוך וצילצל למישטרה. המישטרה הביאה את נתנאלה הביתה.

כשסיימה את בית־הספר העממי, הלכה נתנאלה לעבוד. היא עבדה בכל מיני עבודות, בעיקר כפועלת בבתי־חרושת. שיגאתה למיסגרת התבטאה היטב

נערה בשכונת־עוני

מוזנחת ובלתי־מטופלת כזו היתה נתנאלה (מימין), שגדלה בשכונת שייך־מונים. אחיותיה הבוגרות, ריבקה (משמאל) ופנינה (במרכז) היו עסוקות מכדי לספל באחותם.

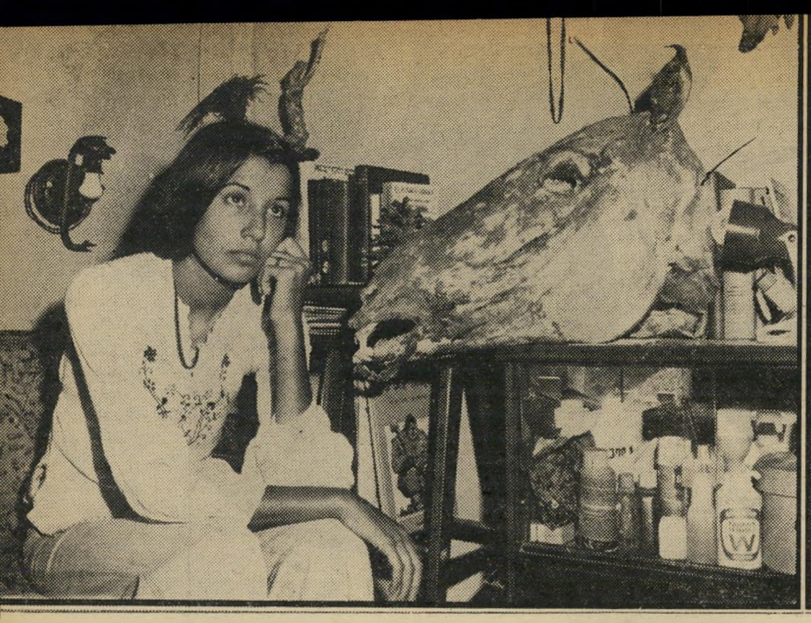

סלידה מאנשים חיים

מביעה נתנאלה כשהיא מדברת על בני־אדם. לדעתה, האנשים הם המו־ניים, גסים וחסרי־תרבות. מרביתם עיוורים, שאינם רואים כלל את המתרחש סביבם.

בתקופה האחיה. נתנאלה החליפה מקומות־עבודה רבים, לא נקלטה בשום מקום־עבודה. עבודת־פקידות לא עניינה אותה, והמחשבה על עבודה כעוזרת־בית הוציאה אותה מדעתה.

„השירה היתה הביטחון שלי"

מספרת נתנאלה על ילדותה: „הייתי ילדה סגורה ושקטה. היתה לי צורה מצחיקה, לא טיפלו בי ולא טיפחו אותי בגלל המצב הכלכלי הקשה שהיה בבית. הייתי מין ילדה־בן, לבושה בבגדים מרו־שלים, תמיד עם שיער קצר. בבית שרו כולם. אבל אני הייתי היחידה שלקחה את זה ברצינות.

„בגיל 15 הלכתי ללמוד גיטארה, רציתי להיות עצמאית, לא כמו כולם. רציתי חופש. אחי חיים, הבוגר ממני בשש שנים, קנה גיטארה. את לימודי הגיטארה מימנתי ממשכורתי. וכשהמורה שלי שמעה אותי פעם שרה, היא התלהבה נורא ואמרה לי שאני צריכה ללמוד. באותה תקופה החי־לטתי לחזור ללימודים. הייתי בת 16, והתחלתי ללמוד בחמישית של בית־ספר תיכון טכני פרטי.

„יחד עם זה הייתי תברה בלהקה של עיריית תל־אביב, שנקראה הברקנים. לא הייתי הסולנית, אבל התבלטתי. זה מוזר, אבל השירה היתה כל הביטחון שהיה לי. הייתי ילדה קטנה עם קול חזק, וזו היתה בשבילי האפשרות היחידה לבטא את עצמי."

בלהקה הכירה נתנאלה את אשר בי־טנסקי, שהיה אז בן 17 וניגן בגיטארה. הוא דחף אותה לשיר, סידר לה הופעות ב־עומר כייאם, ומאז הוא משמש כמנהלה האישי ואמרגנה.

נתנאלה הופיעה במועדון־הלילה היפואי לילה אחר לילה, וזה היה קשה. היה עליה להגיע ליפו לבדה, ולחזור משם בשעות הקטנות של הלילה. אחר־כך. הופיעה ב־מועדוני־סטודנטים, וניגשה לבחינות ל־להקה צבאית. נתנאלה ידעה שתתקבל. לדבריה, „ראיתי את האחרים."

היא לא אהבה את הצבא, ועדיין איננה אוהבת אותו. היא גם אינה נהנית מהר־פעות במיסגרת שירות־המילואים שלה, ולא אהבה את הופעותיה כסולנית בלהקת חיל־האוויר. הצבא היווה, לגביה, מיסגרת — ואילו היא, כזכור, אינה משתלבת במיסגרות.

מאידך, היא מודה כי הצבא הוא שהקשיר עבורה את הקרקע לבניית קאריירה אזר־חית. שם, בלהקה, פגשה את הזמר־מלחין מתי כספי, והוא עזר לה והינחה אותה בעצם דרך־העבודה המתונה שלו. השיר הראשון שפירסם את נתנאלה היה היה לי חבר הייה לי אח. את השיר הזה שרה שלא במיסגרת הלהקה, אלא כסולנית, והצבא מימן את ההקלטה.

לנתנאלה אמות־מידה משלה לקביעת הצלחתה. מאז השתחררה מהצבא היא נח־שבת, בשוק האזרחי, כזמרת בעלת איכות קולית מייוחדת במינה, שאינה זמרת־להיטים ומיצעדי פיזמונים, והמייצגת את סוג הזמרים הבלתי־מתפשר. המקפיד על התמלילים כעל הלחנים.

היא אינה רוצה שיכנו אותה „זמרת פופולרית". לדעתה היא אינה פופולרית כלל, אינה מקובלת על הנוער, ואהובה על מבוגרים ועל ילדים, בזכות שירו של אהוד מנור, בן אותו שרה בפסטיבל שירי־הילדים.

נתנאלה היא מסוג הזמרות שאוהבים אותן — או שסוגרים את המקלט כששומ־עים את קולן. הדיעות על איכותה כזמרת חלוקות, אך דבר אחד ברור למחייביה ושולליה כאחד — היא, ללא־ספק, זמרת מייוחדת־במינה.

אומרת נתנאלה על ההצלחה: „אני אינני מודדת הצלחה לפי איך שהקהל קובע אותה. הדרישות שלי הן לגבי עצמי. אם אני עומדת בדרישות שהיצבתי לעצמי, הצלחתי. אם נותנים לי להרגיש שאני בסדר, זה לא עושה לי טוב, רק אם אני חושבת שאני בסדר אז אני מרגישה טוב.

אני מחליטה מה לשיר, ולא סומכת על אף אחד אחר. אני מרגישה אל השיר משהו, ואם אינני מרגישה — שום כוח בעולם לא יאלץ אותי לשיר אותו.

„אני מחפשת שירי משוררים שידברו אלי. אני־עצמי בוחרת אותם, ואז האח־ריות כולה עלי. אשר ביטנסקי אינו מתערב בבחירת החומר שאותו אני שרה. הוא יכול להביע דיעה, אך ההחלטה הסופית היא בידי.

„הקו שלי הוא להתפשר עם טעם הקהל כמה שפחות. מה שהוא פשרה בעיני, נראה לאחרים, לא־פשרה. האנשים ש־עובדים אתי דורשים ממני להתפשר ב־כיוונים מסויימים, ואני מגלחת איתם מיל־חמה מתמדת בעניין הזה."

נתנאלה מפרידה לחלוטין בין חייה הפרטיים לבין עבודתה. היא אינה שומרת על יחסים חבריים עם האנשים שאיתם היא עובדת, מחוץ לשעות ה־עבודה. אומרת נתנאלה: „יש לי דרישות מבני־אדם שאני עובדת איתם. כל מה שאני רוצה הוא שהבן־אדם יעשה מה שהוא צריך לעשות על הצד הטוב ביותר, ויילך הביתה. מה פיתאום להיפגש אחרי העבודה? מה פיתאום לשמור על קש־רים חברתיים? יש לי את פול, ומעט ידידים מהלהקה הצבאית, וזה מספק אותי בהחלט."

„עולמי הוא הטבע הדומם"

אך גם פול ומעט הידידים מהלהקה הצבאית, אינם מהווים את מלוא עולמה של הזמרת יוצאת־הדופן. עולמה האמיתי של נתנאלה הוא העולם הקסום של הטבע הדומם. היא משוטטת בטבע שעות רבות.

(המשך בעמוד 36)

אהבה לסוס מת

מעל מיטתה של נתנאלה — כמו בסצנה מהסנדק — נמצא ראש מפוחלץ של סוס. אחיה הביא לה את הראש, והיא ייבשה ושימרה אותו. לדבריה היא אוהבת חיות, כשהן מתות וכשהן חיות.

„כשאמות אתחיל לחיות!"

כך או־מרת נתנאלה, המאמינה כי החיים שלאחר המוות מעניינים וטובים הרבה יותר מהחיים. יש לה קשר מיסטי עם עולם־הדממה. היא אוספת שורשי עצים ואבנים, ומגלה בהם חיים. היא אינה פו־חדת להיפצע או להיפגע, מרגישה נוח בין המצבות בבתי־קברות.

הנערה האוהבת את המוות

(המשך מעמוד 35)

ומגלה חיים בשורשי העצים ובאבנים. מספרת נתנאלה על עולמה: „לא רציתי לבנות לעצמי קאריירה של זמרת. רציתי לשיר. אבל לא להפוך את השירה עיסוקי המרכזי. אנשים חושבים שהשירה היא כל חיי, אבל זה לא נכון. אני אוספת שורשים של עצים ובונה מהם צורות ואני אוספת כל מיני אבנים.

„בכל דבר בטבע אני רואה צורה. אני רואה חיים. זה מעניין אותי הרבה יותר מהשירה, זה מה שנותן לי את התענוג לחיות. זה דבר מיסטי שקשה להסביר אותו. בטבע הדומם קיימים חיים. לשורשי

נתנאלה בכניסה לביתה
כולם מנבלים את הפה

העצים ולאבנים יש צורות, יש ראשים, עיניים, פנים.

„לדעתי, רוב האנשים עיוורים. אפילו כשהם רואים, הם עיוורים. אני סובלת כשאני רואה דברים שרוב האנשים חולפים על־פניהם בלי להבחין בהם כלל. אני מרימה את ראשי ורואה הבעות בעצים ובעננים. בטבע הדומם יש צורות של אנשים, של חיות, של מפלצות, בייחוד כשהירח מאיר את העננים. או אני ממש נמצאת בתוך אווירה של השראה.

„וכך, דרך האהבה שלי לטבע הדומם, הכרתי את פול. דרך זה התחלנו להתקשר. הוא נורא דומה לי בעניין הזה, אלא שלו יש יותר דימיון. היינו מסתכלים ביחד, ומגלים אותם דברים. הוא אוסף כל מיני דברים כדי לתת לי ולהראות לי. אני כותבת את הרגשות שלי, ולא מראה לאף אחד — רק לפול, לפעמים.

„בעוד ימים אחדים הוא נוסע בחזרה לשוודיה. זה לא פשוט. לנסיעה שלו יהיו השלכות לגבי. אבל אני רוצה את זה כך. אני רוצה להיות קורבן למיקרים לא־נעימים, כי זה נותן לי להישאר אני ולא להשתנות. אני לא חושבת שאמצא עוד מישהו כמו פול. גם לפניו לא היה לי אף אחד. אנשים בארץ אומרים שההתי נהגות שלו מוזרה, וזה נכון.

„פול הוא לא רגיל, הוא מוזר, והוא אוהב אותי. הוא רצה שאסע איתו, אבל אני קשורה בחוזה־עבודה ולא יכולת לעזוב. הוא נוסע כי שם הסביבה הטבעית שלו, שם הוא נולד ושם העבודה שלו. אני בעצם לא מכירה אותו, כי כדי להכיר אדם צריך להיות איתו איפה שהכי נוח לו והוא מרגיש הכי טוב. ופה, פול מרגיש מאד לא נוח ולא טוב.

„כדי להכיר אותי צריך לפגוש אותי בטבע, בשדות, ליד העצים והאבנים, כי שם הסביבה הטיבעית שלי. הבית שבו אני גרה איננו מקומי הטיבעי. אני לא סובלת את האנשים ברחוב, הם פשוטים מדי. כולם ירודים, פעם לא נהגו לדבר באופן כל־כך גס. היום כולם מנבלים את הפה, ולא מבינים שזה ניבול־פה. אני מתעלמת, אבל עצם העובדה שאני מתעלמת משפיע עלי מבפנים.

„כעת פול נוסע, ואנחנו לא נתראה יותר. אהבתי אותו, אבל צריך ללכת הלאה — כל אחד למקומו הטיבעי."

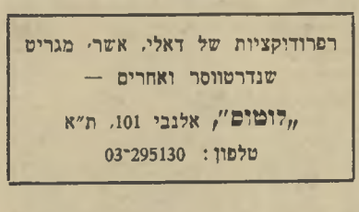

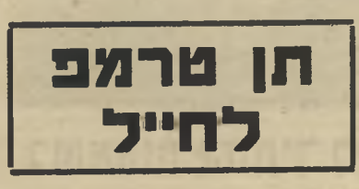

קולנוע

שחקנים

שודד הומו־סכסואלי -

אב לשניים

„תגידי, את נותנת?" זהו המישפט הראשון שהשמיע שחקן אלמוני בזמנו, בשם אל פאצ'ינו, על הבד, בסרט בשם אני נאטאלי. וזה כל מה שעשה באותו סרט, לפני שמונה שנים. כשגילם סרסור קטן, המנסה, בסצינה קצרה, לבדוק סיכויו אצל צעירונת שעזבה את בית הוריה.

אולי אין זו התחלה מזהירה. אבל היא הספיקה, בהחלט, למי שנחשב היום לכוכב העולה החשוב ביותר בארצות־הברית. כי מאז היה אל פאצ'ינו יורשו של הסנדק בסנדק א', והסנדק עצמו בסנדק ב', הזוכה הבלתי ממוסד ביותר בעולם בסרפיקו, וידידו לנדודים של ג'ין הקמן בהדחליל, זכו סרטיו לפרסים בינלאומיים, והוא עצמו זכה לשבחים אין קץ, ולא רק

פאצ'ינו ב„סנדק חלק ב'"
מן הכוס —

פאצ'ינו — ב„שוד אחרי־הצהריים"
— אל הבד

כשחקן־קולנוע, אלא גם כשחקן־תיאטרון. שם הצטיין בהצגות מסובכות כמו רי־צ'ארד השלישי וארתורו או.

הפושע הוסף לגיבור. אלא שכל ההישגים המפוארים הללו של הכוכב בן ה־35 נחשבים על־ידי מבקרים אמריקאיים כאין וכאפס, לעומת הופעתו האחרונה, בסרט בשם דוג דיי אפטרנון, שאמנם אין לו עדיין שם עברי, אבל סביר שייקרא שוד אחרי הצהריים. הסרסור הקטן מ־ימים עברו הופך כאן שודד־בנק, אחד מבין שלושה שלומיאלים מיסכנים, הנל־כדים בתוך הבנק והמנהלים משא־ומתן עם המישטרה מול מצלמות הטלוויזיה ושאר אמצעי־התיקשורת שבאו להנציח את המאורע.

אלא שפאצ'ינו אינו שודד רגיל, ותוך כדי הסרט הוא הופך מפושע לגיבור, בעיני הצופים באולם ובעיני הצופים בטלוויזיה בתוך הסרט. זאת משום שהדמות שהוא מגלם, סוני (זה היה פעם כינויו של פאצ'ינו הנער), הוא ברנש איטלקי מן השורה, נשוי ואב לשניים, רגיל בכל, מילבד עובדה אחת: הוא ביגמיסט.

אשתו השניה היא — ליאן, גבר צעיר, שלמענו שודד סוני את הבנק. הכסף דרוש לו כדי לשלוח את אהוב־נפשו לאירופה, שם יעבור ניתוח לשינוי המין.

אמא אצל הפסיכיאטר. הסרט רכש לו, כמובן, מן הרגע הראשון, מעריצים רבים בחוגי ההומו־סכסואלים בארצות־הברית, שאינם יכולים אלא לשמוח לתיאור האוהד ומלא־ההבנה שניתן לברנש דו־מיני בסרט הוליוודי. הוא גם רכש את אהדת הביקורת, הטוענת כי פאצ'ינו מצ־ליח להחדיר לתפקיד זה, הנראה במבט ה־ראשון כמתאים ביותר לפארודיה עם בדי־חות גסות, כל כך הרבה רגישות והבנה, עד שאפילו השוביניסטים הגבריים הקי־צוניים ביותר אינם יכולים שלא להיות מושפעים על־ידו.

אלא שלגבי פאצ'ינו גם תפקיד זה אינו אלא צעד אחד לקראת חיפוש אתגרים קשים יותר ויותר. ובשביל נער שגולד באחד האזורים העניים יותר של ניו־יורק, ושגדל אצל סבו וסבתו, אחרי שאביו עזב את הבית ואמו יצאה לעבוד לפר־נסתם. עד גיל 6, כימעט ולא נפגש עם ילדים אחרים, חי רק בין מבוגרים, וראה את אמו לעתים מזומנות בילבד, כשמזמן לזמן היא נופלת קרבן ל„בריאותה הרר־פפת" (כך קראו לזה במישפחה), נעלמת לכמה חודשים לצדרך טיפול, ואחרי שובה מקבלת בקביעות ביקורו של פסיכולוג.

בגיל 11 כבר התקשה להסתדר בבית, והחלה סידרת בריחותיו, עד שבגיל 16 ברח ולא שב. השנים שלאחר מכן הן בעיני אל „השנים האבודות". הוא עבד בכל מלאכה שנפלה לידיו, עבר את כל מיבחני הבמה שידע אודותם, חי אצל כל מיני בחורות ועסק בכל מיני עבודות, כשהוא חוסך פרוטה לפרוטה, לקראת המטרה הנשגבת — לימוד מישחק אצל לי שטראסברג או הרברט ברגהוף.

כששמעה אמו שהוא מתכוון בכל הרצי־נות להיות שחקן, פרצה ביניהם מריבה נוראה. וזמן קצר לאחר מכן נפטרה. כאשר סבו נפטר אף הוא באותה שנה (אמו וסבו היו שני האנשים היקרים לו ביותר, למרות המריבות), עבר פאצ'ינו משבר נפשי חמור, מלווה בנטייה הולכת וגוברת לשיכרות. מה שהציל אותו היה המישחק.

בין נרקומנים. ואכן, אין זה מפליא שהצלחתו הקולנועית הראשונה היתה ב־סרט בשם בהלה בגן המזרקים — סרט של הבמאי ג'י שאצברג (מי שעשה את הדחליל) שלא הוצג בארץ, למרות שזכה בפרס בפסטיבל קאן. נושא הסרט — ומי כמו אל פאצ'ינו הבין אז לרוחו — היה גורלם של שני נרקומנים צעירים.

בשוד אחרי הצהריים מופיע פאצ'ינו בין ידידים. מצד אחד ג'ון קאזאלה, ש־גילם את אחיו מייקל קורליאונה בסנדק. הוא השותף האחד לשוד, ואילו השותפת השניה היא קארול קיין, שחקנית צעירה שהיא כיום גם שותפתו לחיים. ואילו ה־במאי הוא סידני לומט, שהדריך אותו גם בסרפיקו. כלומר, אווירה ביתית רגועה, שבה באמת אפשר להשיג הישגים.

אלא שאצל פאצ'ינו, מה שמעניין הוא ההישג הבא. ורבים שואלים איזה הדרן אפשר עוד להגיש אחרי תפקיד של שודד־הומו־סכסואלי־אב־לשניים.

שרידי בית הבובות

שוער הלילה (אורלי, תל־אביב, איטליה) — ניצולת־שואה שבה לווינה, אחרי 15 שנה, ופוגשת בסוהרה־מענה ממחנה־הריכוז, המסתתר כשוער במלון גדול, ובין השניים נירקם שוב קשר סאדו־מאזוכיסטי, כשהפעם האשה היא הגורם השולט ביחסים ביניהם. כזה תוא הגרעין העלילתי של סרט מעורר־פולמוס זה.

סוחרי־קולנוע זריזים מיהרו לנצל את ההעזה המינית שבו, ופירסמו אותו בכל העולם, בנוסחה שהיתה מתאימה יותר ל„חייתי כלבתו של..." מאשר לסרט של במאית, שהקדישה שנים רבות מחייה לחקר השואה ולהשפעתה הנפשית על אותם שעברו אותה.

כתגובת־נגד לפירסומת הזולה, יצאו מבקרים רבים בתרועות על ניצול השואה לסנסציה מינית־כביכול, ומצאו כי הסרט הוא התגלמות של חוסר־טעם. אל אלה הצטרפו שופרות הצדקנות, המנצלות כל הזדמנות כדי לעודד צנזורה (קולותיהם הצורמים נשמעו גם בישראל).

בתוך כל המהומה הזאת, צריך בכל זאת להבחין במה שקורה בסרט עצמו. מטרתה של ליליאנה קאוואני היא להשתמש בכל האמצעים העומדים לרשותה — צילום, תיפאורה, מישחק, איפור — הכל כדי להציג חברה אכולת־ריקבון־הערב, שאין עוד לחושיעה. כל מי שעבר דרך השואה, לדעת הבמאית, בין אם כסוהר או כאסיר, מעונה או מענה, לא ישוב עוד לעולם לאיתנו, בוודאי לא מבחינה נפשית. והעובדה שהמרצחים חופשיים, ומאורגנים היטב גם היום,

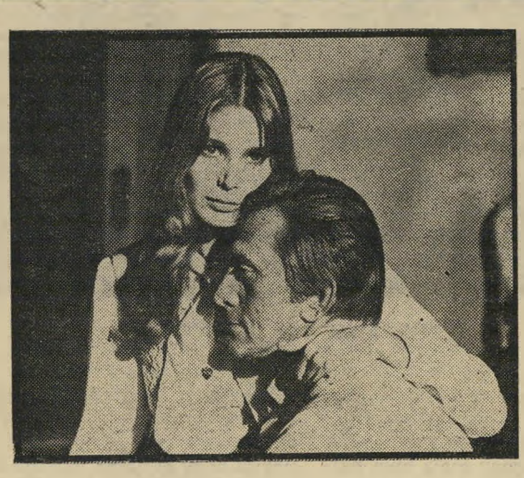

ראמפלינג: החיות המכוערות

מוכיחה שהעולם לא החלים כהוא זה ממחלותיו.

בהתלהבותה יצרה הבמאית עולם סגור ומלאכותי ל־גמרי, עולם מופרע, מתוסכל, מוזר ואכזרי, המורכב כולו מאנשים בגיל־הביניים ולמעלה מזה, תחיים בעברם.

הפלא הוא שהיא הצליחה ליצור, בעולם זה, סיפור־אהבה אמיתי, מרגש ונוגע־ללב בעדינותו, למרות הרקע הזוועתי.

בובות רוקדות בענק

פעם אחת אינה מספקת (אלנבי, תל־אביב, ארצות־הברית) — עם כל הרתיעה שעשוי לעורר רומן־משרתות זה של ז'אקלין וזאן בגירסתו הקולנועית, צריך לומר לזכותו לפחות דבר אחד: הוא ממלא פונקציה שהיתה פעם חיונית לקולנוע. כלומר, הוא מספק לאנשים אפורים, שמאסו בחייהם האפורים, את הברק, הזוהר, השפע והאשליות, שלא יהיו מנת־חלקם לעולם.

הסיפור נסב על במאי־קולנוע מובטל, שנישא לאשה עשירה, כדי שיוכל להעניק לבתו, שניצלה בנס מתאונה קטלנית, את כל המותרות האפשריות. הבת מתאהבת בסופר שתוי, למגינת ליבו של האב, המעדיף את אחיינה נער־שעשועים, המחליף חליפות וחתיכות כמה פעמים ביום, קשור, בעמקי לבו, לכוכבת־עבר מפורסמת, שהיא בעצם פילגשה של אשת הבמאי, ועוד יש כאן עיתונאית העולה בדרגה ממיטה למיטה, ואסטרונאוט מתנזר, הרבה מלים גסות, והוללות בקבלנות, אבל אף־פעם לא לפני המצלמה, כי זה סרט שנועד לכל המישפחה.

מובן שכל הטיפוסים הם עילויים: הבמאי גאון מקופח, הסופר גאון מתבזבז, האשה, גאון פיננסי, וכן הלאה. שום דבר אינו יכול לשלמותם של האנשים חיפים שיצאו מבית־חרושת לבדיות, ואם כל עצמותיה של בת־הבמאי התרסקו בתאונה, וחרכבתם חזרה נמשכה 3 שנים — אין זאת אומרת שיש אפילו צל של שריטה על עורה הצח והלבן.

הצד הרכילותי שמאחרי הסיפור קל לגילוי: נורמן

מפין ודוגלס: האנשים היפים

מיילר, גרטה גארבו או ברברה האטון שימשו מודלים לדמויות. הבמאי, גאי גרין, עושה כמיטב יכולתו להעניק לסביבה אותו ציחצוח נוצץ של טלפונים לבנים, נחלי יהלומים, מלמלה ומשי, שהם חיוניים במעשיה מסוג זה. ואם שחקנים כמו קירק דאגלס ואלכסיס סמית מעוררים חמלה במיסגרת זו, וברנדה ואקארו ניראת כמי שאף תסריט לא יכניעה, הרי מלינה מרקורי שוברת שיאי גסות בתפקיד הכוכבת המזדקנת. לניצולי עמק־הבובות זה לא יפריע, זה המזון המיועד להם.

רחל מרחלת על כל השולם

אריס סאן מחגרש

מה אגיד לכם, זה לא בא לי בהפתעה, העניין הזה עם הגירושין של **אריס סאן**, כבר הרבה זמן אני שואלת את עצמי כמה זמן היא תסלח, תבין ותקבל אותו. אני מתכוונת, כמובן, לאשתו, **ליזי**.

מה, לא ידעתם שאריס סאן נשוי? טוב, זה לא פלא. באמת אי־אפשר היה להרגיש את זה עליו. הוא ניהל את ה־רומנים שלו בגלוי ובאין־מפריע, כשאינו מנסה להסתיר אותם כלל וכלל מעיני אשתו, או מעיני הציבור.

כ"ל היה לגבי הרומן עם **עליזה עזיקרי**, שממנו נולדה לו בת, כ"ל לגבי הרומן עם הזמרת **דליה אליעזרוב**, ועם עוד רבות אחרות, נחמדות ויפות.

כשהוא ביקר פה לאחרונה, מאמריקה, לפני כמה חודשים, היה צורך להציב שוטר־תנועה ליד החדר שלו במלון גראנד־ביץ', כדי לנווט את העולות והיורדות.

הוא תמיד אהב לספר איזה מזל יש לו. כי איך שהוא גמר הופעה וגמר עם חתיכה א', הגיעה התיכה ב', ואיך שהוא עלה לחדר עם ב' צילצלה אליו ג'. מה יש לדבר, גבר לעניין ובמלוא אונו.

אלא שלאשתו, כאמור, שהיא אשה נאה מאוד בזכות עצמה, זה עלה עד הנה, ובימים אלה התבשרנו כי היא הגישה נגדו תביעת־גירושין.

אריס סאן (עם סטיבי וונדר)
יותר מדי אהבות

חדש ימינו כקדם?

לפני הרבה־הרבה שנים היתה צעירה נחמדה, בעלת שיער חלק קצר וציניים גדולות, בשם **עליזה מלל**. ויום אחד פגשה עליזה מלל בצעיר בשם **ניסים עזיקרי**. השניים התאהבו, התחתנו והחלו

עליזה עזיקרי
אהבות מסווגות

עוסקים כל אחד במיקצועו־שלו. עליזה התפרסמה כזמרת, עזיקרי התפרסם כ־שחקן. עליזה גם שינתה את שם־משפחתה, כמובן, ממלל לעזיקרי. לשניים נולדה בת חמידה בשם **סאני**, ולא היה זוג מאושר מהם עלי בימות.

אבל מה לעשות, גם להם קרה מה שקורה לטובים ורבים. חתול שחור הח־ליט לעבור דווקא ביניהם, כאליו לא היה לו מקום אחר לעבור בו. השניים נפרדו, ואחר־כך התגרשו.

ואחר־כך היו לעזיקרי המון אהבות, ו־המון חתיכות, כי הוא כזה כישרוני ומקסים ונחמד. וגם לעליזה היו המון אהבות, מאותן סיבות עצמן, ואהבה אחת ידועה במיוחד, לזמר **אריס סאן**, שממנו נולדה לה בתה **סאני**.

גם האהבה הזו נסתיימה, ועליזה הכירה את האמרגן **ששון רג'ואן**, נסעה אחריו לאמריקה ופתחה יחד איתו מועדון־לילה

ניסים עזיקרי
המון אהבות

בשם סברה איסט. ומאז היה ברור וידוע כי השניים חיים באושר ובעושר בארצות־הברית של אמריקה, ואינם מת־כוונים לשוב בקרוב ארצה.

והנה, לפני כמה חודשים הגיעה עליזה לארץ כדי לסדר את בנותיה פאני וסאני בקיבוץ.

אלא שהפעם היא לא מיהרה לשוב ניו־יורקה, העדיפה להישאר בארץ. והנה, ב־ימים אלה ממש בילתה הזמרת היפה חופשה באילת, ונחשו מי עוד בילה שם חופשה באותו זמן בדיוק? נכון, ניסים עזיקרי.

לא, אני באמת לא יודעת אם זה היה במיקרה או בכוונה.

הבייבי של הבת של אייבי

מזל טוב, מזל טוב לקול־השלום, ול־ספינת־השלום ולספן־השלום, לרגל הולדת הנכד הראשון. ואני שואלת אתכם. באיזה מקום בעולם תמצאו עוד מין סבא כזה עליו, שמשדר 24 שעות ביממה מוסיקת־פופ רועמת?

ומזל טוב גם לבתו של הספן **אייבי נתן, שרונה**, בעבר דוורת בדואר ישר־אל ובהווה אשתו של **איציק אלבלק**, תפאורן הטלוויזיה ואם בנו־בכורו. וכמובן, מזל טוב גם לאיציק עצמו, שפרש מתוכ־נית־הטלוויזיה המחודשת ניקור־ראש, ה־גוזלת מהעובדים בה זמן וכוח בלי רחמ־נות ובלי התחשבות, והעדיף לשהות לצד אשתו בעת הלידה, וגם בחודשים שלאח־ריה.

אז תגידו לי אתם איפה, איפה מוצאים היום מין אבות שכאלו, המוותרים על ה־קאריירה למען שלמות המישפחה? בכלל, איציק ידוע בתור ותרן. בזמנו ויתר על תוכנית הטלוויזיה לילדים פנאי לי, שהפ־כה אותו פופולרי ביותר, כדי להתפנות לניקור ראש.

נוסיבה שבזאת

תגידו מה שתגידו, לצוות־האוויר של אל־על יש עוד מה ללמוד מצוות־האוויר של ארקיע.

לא, לא שאני מאשימה את האל־עליקים בנקיון־כפיים, חס־וחלילה־וחס הם בהחלט אינם טומנים את ידם בצלחת. אלא שהם מעדיפים לעשות את זה בסודי־סודות וב־חדרי־חדרים. ואילו צוות־אוויר ארקיע, לעומת זאת, החליט לעשות את זה בגלוי, כל הכבוד, בחיי.

שתי דיילות־אוויר דינמיות בשם **נאווה ואיילה** החליטו יום אחד, בטיסה מלוד לאילת, שמה שחסר בארקיע זו איזו מסיבה לעניין, שתגבש את הצוות.

ואז הן החליטו לארגן מסיבה על־הכיפאק, בתנאי אחד: שהטייסים יבואו בלי נשותיהם, והדיילות תבואנה בלי בעליהן. מה אגיד לכם, כששמעו הטייסים הנשו־אים את הרעיון, לא היו מאושרים מהם.

תיכף־ומייד אורגנה המסיבה. **רפי ניצ־חון**, בעל הפיאנו־באר שבצפון תל־אביב, תרם את מועדונו, בתנאי אחד: שהנשים והבעלים הנזעמים לא יהרסו את המקום.

הנוכחות במסיבה היתה מלאה, ובעיקר בלט הטייס **אשר גפן**, שלא הפסיק לרקוד ולחזר. הטייסים והדיילות ניראו נהנים בעליל, והיה זה רפי בעצמו שהצליח לס־חוט מהם בסוף הערב הבטחה. גו, נחשו מהי?

בעוד זמן־מה כעת חיה תאורגן מסיבה דומה, אלא שהפעם תהיה זו מסיבה לכבוד נשות הטייסים, והדיילים הרווקים. לא הייתי מתנגדת להיות במסיבה הזאת.

מינהג חדש בא למדינה

אני לא יודעת אם זה באשמת תוכנית הטלוויזיה טנדו, שאירחה אם בלתי־נשואה שהודיעה קבל עם ועדה ש„אין בעיות". אני מניחה שלא. אני מניחה שזה בא בעיקבות שיקולים הגיוניים ומחושבים מצידן של נשים אינטליגנטיות, שעברו את גיל השלושים ושהחליטו שהעובדה שאין להן בעל אינה מחייבת בהכרח שהן תפסדנה את חווית האמהות. אמרו ועשו. ילדים, אני מתכוננת.

זה התחיל בשתי דיילות אל־על, המשיך במזכירתו של מפיק מפורסם, המשיך אצל עובדת־סרטים, דרך במאית־תיאטרון ושדרנית ידועה, והן לא היחידות. הרשימה ארוכה ארוכה.

אחת נוספת שהצטרפה אל הרשימה היא עיתונאית ידועה, בתו של עיתונאי ידוע עוד יותר, וידועתו של עיתונאי נשוי. שניהם עובדים במערכת עיתון־ערב ידוע אף הוא. העיתונאית, הנמצאת בחודש השישי להריונה, אינה מסתירה את שימחתה לקראת המאורע הקרב ובא. שרק יהיה במזל.

החייל האמיץ בועז

זמנים קשים, זמנים קשים. אף אחד לא מצליח יותר להתחמק ממילוי חובותיו למולדת, היום מגייסים את כולם, אפילו כשיש להם קול ערב ו/או גיטארה ביד.

אין לי מושג מדוע לא שירת הזמר **בועז שרעבי** בזמנו בצבא, אולי היו לו סיבות טובות לכך.

המולדת, מכל מקום, לא שכחה אותו, ובימים אלה קיבל זמרנו צו־גיוס, ו־אוטומטו הוא עומד להתגייס לצה"ל כ־טירון מן השורה. הוא עתיד להשתפשף במחיצתם של טירונים אחרים חודשיים ימים ברוטו, ואחר־כך הוא ישרת בצבא ארבעה חודשים נטו, ואחר־כך הוא יעשה מילואים.

בועז איננו הזמר היחידי שנקרא בימים אלה להצטרף אל שורות צה"ל. גם הזמר **צביקה פיק** נקרא למלא חובתו למולדת, והוא כבר עבר את כל התהליכים המני־הליים הקשורים בגיוסו.

זמר אחר שנקרא לדגל הוא **גבי שישן**, אלא שהצ"ל הצליח בינתיים להתפרפר מן החובה, מכיוון שהוא מבלה בחברת אשתו הדיילת **מירי עינבר** אי־שם בחו"ל, ואם מישהו יודע מה איתו בכלל, אשמח מאד אם יודיע לי, כדי שאוכל להודיע לכם.

סל וסלסלה

ערוך ע"י: י. ארד
רכוז המדור: טל' 241530

מפעלי „טעמיקו" בע"מ

20 שנות נסיון בייצור מזון לתינוקות

בימים אלו כאשר ניטש הוויכוח בנושא „האם קיימת סכנת סרטן ממזון הארוז בארזות P.V.C.?" עלה לכותרות שמם של מפעלי „טעמיקו" בע"מ אשר היו המפעלים היחידים שהעבירו את כל קו הייצור שלהם לאריזות פח ודאגו להחזיר מן השוק את כל אריזות ה-P.V.C. של מוצריהם. מהם מפעלי טעמיקו?

מפעלי „טעמיקו" יצרני מזון התינוקות „טעמי" נוסדו בשנת 1955 במטרה לעסוק אך ורק בייצור מזון לתינוקות ולידים. הדבקות במטרה ומאמציהם הבלתי נילאים של בעלי המפעל מר א. וורום ומר מ. רוזנצוויג להשתכלל ולהתקדם הפכו את „טעמיקו" למפעל המוביל בשטח ייצור מזון התינוקות בישראל.

תהליך הייצור של מזון התינוקות „טעמי" הינו תהליך ארוך ומורכב למרות שהוא מתבצע ב„אוטומציה" מלאה וביד אדם אינה נוגעת במזון בשום שלב שלאחר העיקור מזיקים. חומר הגלם מתקבל במפעל בשקים, היות והחומר מורכב מקמח אורז, קמח תירס או סולת, שהם חמרים פעילים מטבעם, מוכנסים השקים לחדר עיקור ממזיקים בשיטה הנהוגה בחו"ל.

מפעלי „טעמיקו" שהם היחידים המשתמשים בשיטה זו בישראל הגיעו למידת עיקור המזיקים הגבוה ביותר בעולם (99.9%)!

לאחר תהליך העיקור הנמשך 72 שעות מועבר החומר לנפה הנמצאת בפתח מערבל המזון, המערבל את החומר עם התוספות.

מזון התינוקות לאחר הכנתו במערבל מועבר במיכלי נירוסטה לנפה נוספת ומשם למכונת האריזה האוטומטית הארזת אותו בקופסאות הרמטיות (כמו קופסאות נס קפה).

מפעלי טעמיקו מיצרים כיום כשני מיליון קופסאות לשנה ומאז שנת 1973 זוכה מזון התינוקות „טעמי" מדי שנה במקום הראשון בתחרות המוצר הנבחר של המכון לחקר דעת הקהל בע"מ.

אין ספק כי הישגי מפעלי „טעמיקו" הינם תוצאה ישירה מהקפדתם ומאמציהם המתמידים לשמור על הסיסמא המלווה אותם זה שנים.

ילד בריא — עם מזון טעמי!

בניות אוכל טובה – ארוחה טובה...

ארוחה טובה הינה בדר"כ מתפקידיה של האשה בבית, פינת אוכל טובה הינה מאו ומתמיד מטרתם ויעודם של המרכז לפינות אוכל „רפי" ברחוב אבן-גבירול 171 תל-אביב. ב-פינות אוכל „רפי" מבחר מגוון של פינות אוכל הבנויות בצורה יפה וחזקה המבטיחה הנאה מלאה לאורך זמן.

לחסכון בכסף וזמן נצל את שיטת המכירה מהיצרן לצרכן ב-„רפי" רחוב אבן-גבירול 171 תל-אביב.

סגולה אופנתית

„סגולה אפנתית" טובה הינה להתלבש תמיד בהתאם לצורה האפנה האחרון אך לשלם עבור פריטי הלבוש האופנתיים מחיר מינימום. בעלי סגולה זו נימנים בדר"כ על חוג הלקוחות של „הלבשה סגל" הנמצאת ברחוב עליה 8 (ליד ככר המושבות) בתל-אביב, מרכז הלבשה המצטיין בקוי האפנה והסגנון המקובלים בדיזנגוף אלא שמחיריהם נמוכים בכ-50% מאשר בדיזנגוף.

ב„הלבשה סגל" מתכוננים לקראת עונת החורף. סוודרים אנגליים מצמר שטלנד, דוגמאות זיקרט מודל 76, חולצות ג'קטים ומכנסיים לעונת המעבר וג'ינסים אורגינליים תופסים את מקומם על המדפים זבחלון הראוה.

הלקוחות הקבועים הנכנסים והיוצאים בקצב מסחרר ב„הלבשה סגל" מעידים כי פשוט אי אפשר לפסוח על הזאירה המיוחדת אשר משרה שוקי סגל בעל החנות על קהל הלקוחות, או כפי שאומר זאת שוקי סגל עצמו „הם תמיד יוצאים מכאן מרוצים יותר ויפים יותר".

כמו משיכת המכחול האחרונה..

אהבה ורצון לאין-קץ משקיע הישראלי המצוי בעיצוב דירתו: ריהוט, שטיחים, טפטים ועוד אביזרים רבים אחרים. אך מה הוא משקיע באותם קישוטים קטנים אשר נותנים לדירה את העיצוב, הייחוד והאופי הסופיים. בנושא זה באה לעזרתו של בעל הטעם „גלריה DY" לאמנות.

הנכנס לגלריה ולו גם במקרה יתקשה לעזוב את המקום: מבחר עשיר ומגוון של תמונות העשויות בטוב טעם, מאפרות ואגרטלים שובי עין ולב, אוסף תכשיטים ודיברי קרמיקה והכל פרי יצירתם של אמנים ישראליים כאילו קושרים את המבקר בעבותות לגלריה.

ב„גלריה די" בה ניתן למצוא גם את החידוש האחרון — עבודות מקרמה (עבודות קשירה בחבלים), ימצא כל אחד את המתנה אותה ירצה הן לתת והן לקבל.

להתראות בגלריה DY רחוב יהודה המכבי 61 תל-אביב.

אופנת עור

גשמי היורה כבר מאחורינו לאחר שהספיקו להוכירנו במזג דק ולח כי עלינו להתכונן במרוצות לקראת החורף הקרב ובא.

כאשר יוצאים להכנות האחרונות לחורף, קשה שלא להכנס ל„אופנת עור" בית האופנה למעילים ברחוב דיזנגוף 134 תל-אביב.

צו האופנה האחרון ה„צועק" מעל מיתלי המעילים ב„אופנת עור" מזמין ביופיו ומקוריותו כל גבר ואשה שואפי אלגנטיות לחזות בתצוגה עצומה של: מעילים מפרוות כבש, ג'קטים עם קישוטי פרווה, דוגמאות מרופדות עם בטנה חמה, מעילים נגד גשם, ג'קטים קצרים מפרווה וחליפות אופנה נהדרות.

„אופנת עור" שהינם יצרני המעילים עצמם מבטיחים להתאים במדויק כל פריט לגוף הרוכש כך שהלקוח ייצא מרוצה לעצמם מסורת להכנס ל„אופנת עור" מדי שנה בשנה.

בברכת חורף חם ואופנתי

„אופנת עור"
דיזנגוף 134 תל-אביב.

אוטומציה ברקמה

יוסי קרמני הוא בעליו ומנהלו של מפעל הרקמה „רוזה". יוסי החל דרכו במפעל המבצע את עבודות הרקמה במכונות פשוטות. כשנודע לו ע"פ ידיעות מחו"ל כי שטח הרקמה הוסף למתוחכם יותר ויותר ומחשבים הופכים לחלק בלתי נפרד מהמקצוע, החליט — כי איש פתוח להיות הראשון בארץ המכניס את המחשבים לבתי המלאכה לרקמה. ואכן יוסי קרמני הקים את מפעל „רוזה" לרקמה בדרך יפו-ת"א 23 והכניס את מיטב המכונות האלקטרוניות המופעלות באמצעות המחשב והמבצעות אופליקציות ורקמת שרשרת אשר עין אדם לא תאמין לדיוקם וביצועם המפליא.

ומפליא — לראות כיצד למעלה מעשרה פריטים „רצים" תחת מכונת הרקמה המתוכננת כשכולם נירקמים בעת ובעונה אחת.

„דינמיק אלקטרוניק" השרות המשולב

כשונכנסים לחנות הקטנה לסטריאו „דינמיק אלקטרוניק" הנמצאת בגורדון 17 (פינת בן-יהודה) בתל-אביב, שמים מיד לב לשילוב המוצלח כנהוג בחו"ל. יחידת מכירות הצמודה למעבדת השרות. מה הפלוס? כשקונים מערכת סטריאו, טייפ, פטיפון או רדיו מובטח לקונה מיד שלא רק שהוא קנה דבר טוב אשר נבדק קודם ע"י מר אורן (בעל המקום שהוא אלקטרונאי מוסמך) אלא שבכל בעיה אם תתעורר לא יריצו אותו לסוכנויות השונות לתיקון המכשיר. התיקון יעשה במקום במהירות ובמומחיות. אורן שעבד במקצועו בגרמניה ובארץ ב„גרונדיג" „פישר" ועוד טוען כי: „חנות קטנה — מחירים קטנים" והוא יכול למכור כל מערכת בזול יותר מאשר במקום אחר. כך שאם ברצונך לקנות ולחקן או להתייעץ פשוט כנס/י ל„דינמיק אלקטרוניק" או טלפן/י 227034.

החוששות מעגילים...

מאז שחזרו לאפנה העגילים המחייבים ניקוב בתנוכי האזניים, לא מעטות הן הבחורות הנתקלות בספקות אם להמשיך ולשמור על צו האפנה או לוותר על אפנת עגילים זו מתוך החשש מתהליך ניקוב תנוכי האזניים.

למעשה — כפי שמסביר מר קאשי בעל חנות התכשיטים הותיקה ברחוב דיזנגוף בת"א — תהליך ניקוב תנוכי האזניים הינו תהליך פשוט שאינו כרוך בכל כאב או הרגשה לא נעימה. בתנאי כמובן שהוא מבוצע במיכשור הנכון ועי אדם מתאים. כל תהליך זה נמשך שניות מספר בלבד ובצורה היגיינית ואסתטית. חנותו של מר קאשי הינה אך ורק אחת מתוך רשת 7 חנויות „קאשי" הותיקות בארץ המתמחות בעיצוב ייצור ושיווק צה. תכשיטים מקוריים, שעונים, עגילים, חפצי חן ויהלומים. רשת חנויות „קאשי" רכשה לעצמה מוניטין עולמי הן עקב הידע האישי של בעליה בנושאי תכשיטים ושעונים והן בזכות היחס האישי המוענק לכל מבקרת בחנויות. לכן אל תוותרי על קו האפנה — בקרי ב„קאשי" דיזנגוף ת"א משם מובטח לך כי תצאי מרוצה.

לאחר יום קניות ערב הכרויות ב„בר-ברים"

„עבר זמנן של שדכניות העיירה — היום מי שרוצה להכיר בן או בת זוג דוגל בדר"כ בהיכרות האישית ללא מתווכים, ללא פגישות מתוכננות ובאווירה שקטה, נעימה וסרלידית". כך מסבירים בעלי מועדון „בר-ברים" ובהתאם לכך הם גם תיכננו את ערבי ההיכרויות המתקיימים במועדון מדי יום שני. המגיעים לערב ההיכרויות המתקיים בהצלחה מרובה זה קרוב לשנה נכנסים לאווירה עוד בפתח המועדון. התקליטיה העשירה המספקת מוסיקה מגוונת, הבאר המצטיין במחיריו הנוחים וצורת הישיבה במועדון מסירים את כל המחיצות בין הנוכחים ויוצרים אוירה של חבורה גדולה אחת המכירה זה זמן רב.

בילוי נעים!

חיים ריקים משלב תנאי עבודה וחיים מצוינים.

ואתה?

אם אתה אחרי שרות צבאי, בעל כושר גופני טוב, וגילך - עד 32.
בוא לעבוד במקצוע הסווארות - בנמל אילת.
בעבודה זו תוכל להגיע למשכורת ממוצעת של -2,000 ל"י נטו לחודש.
ישנה אפשרות להכנסה נוספת על ידי עבודה בשעות נוספות.
מגורים וארוחות ייתנתנו לך בבית הנמלן (מלון) במחיר מינימלי כך שתוכל לחסוך את מרבית משכורתך.
לבעלי משפחות תינתן עזרה בדיור.

המעוניינים לעבוד בנמל אילת יפנו בכל יום שישי בין השעות 09.00 - 12.00 למשרד הראשי רשות הנמלים בית מעיא, דרך פתח־תקוה 74 תל־אביב. קומה 4 חדר 426.
גא להביא תעודת זהות ופנקס מילואים. ניתן גם לפנות בכתב

למדור כח אדם **נמל אילת** ת.ד. 37 אילת.

סטודיו מיכאלי - צילום יעקב

לשכת הפרסום הממשלתית

רדיו – קאר

רדיו וטייפים למכונית

אזעקות אלקטרוניות, הצתה אלקטרונית

מכירה-שרות-הרכבה

כנר המדינה 28 (פנת חברה חדשה 12) טל. 259 194

עד 31.10.75

הקניה השובה ביותר

חינם — רמקולים ואנטנה לכל הרוכש רדיו טייפ אנטנה לכל הרוכש רדיו — חינם

הם הבטיחו לנו משכנתא כפולה ועוד אמרו תודה

תכנית החסכון "עוז דירה"

הבנק הבינלאומי הראשון

חנות ראשית: שד. רוטשילד 39 ת.א. טל. 293251

קרנית

מכון לעדשות מגע

עדשות

רכות וקשות

הסכר אדיב מפורט.
ינתן במקום.
גורדון 31, תל־אביב
טלפון 238642.

הדבקה מקצועית של פלקטים ותמונות על לוחות עץ —

„לוטוס" אלנבי 101 ת"א

טלפון: 03-295130

המנוף

קיבלת חשבון, אנא, פרע אותו בהקדם.

רחל מרחלת על כל השולם

נעמי
מגיעה רחוק

השם **נעמי בן־גור** אומר בוודאי משהו לחלק מכם, ואומר הרבה לאותם שביקרו אצלה בדירת־הגג שבצפון תל־אביב. נעמי, שהיתה מאז־ומתמיד בחורה עצמאית, עברה להתגורר לבד מייד כשמלאו לה 18, ומזה כתשע שנים הצליחה לאסוף לה חוג סלוני של סופרים, משוררים, עיתונאים ואנשי־חברה מכל המינים.

תשאלו איך מגיעים לקולקציה כזאת? ובכן, הבן־אדם צריך בשביל זה ללמוד באוניברסיטה סיפרות כללית, פילוסופיה ואפילו צרפתית, כדי שיהיה על מה לשוחח, ועם מי, ובכמה שפות.

נעמי, שהיא גם חתיכה לא־רעה וגם בחורה אינטליגנטית, משמשת כבר שנים בתפקיד דוברת ראש מחלקת העלייה, כי זה תפקיד שדורש שיחה חופשית בשתי שפות מינימום. במיסגרת העבודה, כמובן, היא נמצאת הרבה עם הבוס שלה, **עוזי נרקיס**, ועם כל המי־ומי. יש לה אפילו חדר קבוע במלון דיפלומט בירושלים, כדי שהיא לא תצטרך לחפש לה מקום לישון בו, אלא אם כן מצפים לה החברה, הצמאים לטיפת תרבות, בדירת־הגג שבשפלה.

נעמי היא גם בחורה יוצרת בכלל לא רעה. סיפרה הראשון, המבין יבין, שכתב בעודה בת ח"י אביבים בילבד, נמכר בשבע מהדורות עד היום והשבוע יופיע ספר־ילדים חדש שלה, אותו הקדישה לידיד נעוריה, **אמנון בן־נתן** ז"ל, בנו של השגריר **אשר בן־נתן**, שנפל במילחמת יום־הכיפורים.

כל אלה, והוסיפו לכך גם את העובדה שנעמי היא עיתונאית לעת־מצוא, מאלצים אותי לבשר לכם בעוד־מועד שנעמי עומדת לפני נסיעה, ואני לא מבינה איך כל האינטלקטואלים שלנו יושבים בשקט כשהפרח הזה עומד לעזוב בקרוב את הארץ ולנחות בקנדה.

כן, כן. הגברת בן־גור קיבלה הצעה רצינית לעבוד בפדרציה הציונית בקנדה,

נעמי בן־גור
פרידה מצערת

ולעסוק בהסברה, לצידו של העיתונאי **גבי שטרסמן**. וכשמדובר בנעמי, הרי מצויידת בכל המיטען האישי המפורט לעיל, אני בטוחה שלא יקח לקנדים הרבה זמן עד שמישהו, שעיניו בראשו, יחליט לצוד לו צברית שכזאת, עם נתונים בלתי־שיגרתיים כמו שלה. אמרתי תמיד שהיא תגיע רחוק.

אשפי
המיטבח

מרוב שהיינו עסוקים, רובנו ככולנו בפרשת הטלוויזיה על גיבוותיה ומעשניה החשיש שבה, התעלמנו כימעט לחלוטין מהמה שהולך בתחנת־השידור הצבאית גלי־צה"ל. ותאמינו לי, מה שהולך שם לא הולך ברגל. כל התחנה כולה עומדת הסיפורים שעפים שם במיזנון, בין שידור לשידור, היו יכולים למלא לי איזה ארבעה מדורים, ועוד בצפיפות.

ועל מה מדברים בגלי־צה"ל? או. מדברים על **הקריינית** החיננית, שהחלה דרכה בתחנה הצבאית ויצאה לרעות בשדות זרים, וכשראתה ונראתה וראתה כי לא טוב, החליטה לחזור, וקיבלה על עצמה תפקיד בכיר.

הבה, איך שהיא נכנסה לעבודה פגשה שם בקריין צעיר, שהחל את דרכו בתחנה כעורך, ועבר בהצלחה להגשת פרסות־שלום.

השניים האלה מצאו להם מייד מכנה משותף. הקריין שהוא חובב־מזון ידוע, והקריינית שהיא עקרת־בית מעולה, החלו מחליפים ביניהם מתכונים של אפייה ובישול. כמובן שלהחליף מתכונים לא די, צריך גם לטעום. וכך החלה הקריינית לטעום, והקריין להטעים, וארוחותיהם המשותפות של השניים הפכו שם־דבר בגלי־צה"ל, כשהחברה יודעים לספר שהיא הביאה את הירקות, והוא את הסכין והמזלג, ושביחד הם היו עושים סלט שהשמן שלו נזל ונזל עד שהגיע אפילו למיזנון ולאוזני החברים.

אתם בטח שואלים את עצמכם, נו אז מה רע בשני קריינים צעירים, מצליחים ואוהבי גסטרונומיה? לא אמרתי שיש בזה משהו רע, אבל לעומת זאת כימעט שכחתי לספר לכם שהקריינים הללו נשואים, כל אחד למישהו אחר, כמובן, וזה מה שהופך את סיפורי לסיפור המדובר ביותר בתחנה הצבאית כרגע.

כי ביננו, אהבות מוצאים היום בקילוגרמים, כל אחד מתאהב לו בלי בעיות. אבל אהבות אמיתיות גדולות, כמו בין אשה לגבר נשוי הן באמת מיצרך נדיר. אז שיהיה לכם בתיאבון, ושרק לא תקלקלו לי שם את הסדירניקים.

יהורם והיורמים

האמא של יהורם
דימעת אם

בחיי שאני לא מבינה את ענף הווידבור בצה"ל. מצד אחד הם מודיעים שהחליטו לבטל את הלהקות הצבאיות, ומהצד השני מזמינים אותי להצגות חגיגיות. החגיגה הראשונה היתה השבוע בחיל־האוויר, כשהאורקסטרה המפורסמת ליוותה את **יהורם גאון**, הזמר הלאומי.

כאן אני מוכרחה לספר לכם איך גנבה את ההצגה דווקא **פנינה וילצ'ר**, החברה החתיכה של יהורם, שישבה ביחד עם אמא שלו בשורה הראשונה והזילה דמעות כשיהורם שלה שר עם כל הלב כאילו רק בשבילה. ואיך אחרי ההופעה הם קיבלו זר־פרחים ענק מקצין־החינוך של החייל, שחיבר את השיר ההוא על המנגינה שאי־אפשר להפסיק, רס"ן **עודד**, בקיצור. אני רק מקווה שהרומן היפה הזה לא ייגמר בדמעות, כקודמיו, אלא במשהו שכולנו מחכים לו, כי אני, לפחות, מאד אוהבת את יהורם, וממש מתה להיות שושבינה.

ההצגה השניה שהיתה השבוע במיסגרת אירועי צה"ל, היתה זו של להקת הנשירינון. אחרי שהחליט מי שהחליט שימי־חייל כבר לא מעלים את המוראל, מצאו בשירינון שיטה חדשה להרים את המוראל לטנקיסטים שלנו. הקימו להם להקה, שחוץ מהמערכונים והפיזמונים הטובים, חמש החתיכות שלה לבושות כימעט לאורך כל הדרך בבגדים שרחוקים מאד מלהיות מדים, ומזכירים יותר את בגדי־העבודה של מאדאם קסווירה הולנדר.

ואלה, בעזרתם המסורה של חמישה גברברים מזוקנים, הצליחו להעלות את המוראל עם כל מיני העמדות, כמו שרק הכוריאוגרף **יענקלה קלוסקי** יודע לה־עמיד, ושהעלו לחלק מהאנשים את הדם לראש.

„נו באמת, אל תהיי נאיבית," אמרה לי אחת מבנות הלהקה, „את לא יודעת שהחיילים בצה"ל הפסיקו מזמן להיות יורמים?"

יהורם ופנינה וילצ'ר
אהבת גאון

יומן אירועים

אל תראו את **רם עברון**, מגיש ככה את יומן השבוע בטלוויזיה ביום שישי, וכל השבוע מתבטל. מסתבר שהמגיש הפופולרי אינו טומן את ידו בצלחת גם בשאר ימות השבוע. עובדה, מגיע לו מזל־טוב משולש.

הראשון לרגל גירושיו, והשני, גם הוא קצת באיחור, לרגל נישואיו. פשוט העדפתי לחכות, כדי לראות מה תלד רעייתו הטרייה, ואז לברך אותו במזל־טוב מכופל ומשולש.

ובכן, בשעה טובה ומוצלחת, יומן האירועים של מישפחת עברון רשם לפניו לידת בת־בכורה. לא בכורה לרם עברון (יש לו, תודה לאל, שלושה ילדים מנישואין הראשונים), אלא לאשתו הטרייה **עדנה שפירא** (הולצמן), שזו לה לידתה הראשונה.

עדנה, שהיא גם חתיכה רצינית, נהגה ללוות את רם לעבודה, כשהיא מוציאה לכולם את העיניים בלברושה הנועז. כך נמשך הרומן הזה שלוש שנים תמימות, עד שמרוב שעדנה ביקרה עם רם ברדיו, היא כבר ידעה להגיש בעצמה תוכניות. היא החלה מגישה תוכנית אישית בגלי־צה"ל, שנקראה מעבר לזמן, והתוכנית הזאת הוכיחה לרם מה שהוא בעצם ידע מזמן, שלעדנה יש גם משהו בראש ושהיא הרבה יותר מסתם בחורה יפה. היא פשוט הטיפוס המתאים לבילוי משותף במוסד הנישואין.

אז למה הוא חיכה כל־כך הרבה זמן? רם הוא באמת אחד הבחורים הטובים שאני מכירה. יש לו תירוץ: הוא היה עסוק בהשבוע יומן אירועים, ואם תזכרו איזה אירועים עברו על המדינה בחודשים האחרונים, לא פלא שלא מצא זמן להתחתן קודם.

רם עברון
ילד רביעי וראשון

למה כובעים

רולטה

סאפארי

מיסתורין

אבל

כומר לילה

הכובע עושה את האדם. בייחוד את האשה. בייחוד את טרי רביד.

כל אשה חולמת על כובע. כובע שיבטא את אישיותה. כובע שיגשים את חלומותיה הכמוסים. כובע שיביע את אי־שיותה, כפי שאף אחד אינו מכיר אותה. כובע שיבליט את עדינותה, את קשיחותה, את געגועיה להיות ליידי, את חלומה

צילומים: אילנה בן־ארי

לחיות נערת־הרמון, את שיחרור האשה, את שיעבוד האשה, את ההפקרות, את האלגנטיות, את סוד הקסם הנשי, את המיסתורין.

כל אחת חולמת. אף אחת — כימעט — אינה מעזה. אבל הדוגמנית־השחקנית טרי רביד, האמריקאית הישראלית, העזה. והגשימה בעזרת צלמת „העולם הזה", אילנה בן־ארי. את יכולה להשלים את הסידרה בעצמך.

חברה גבוהה

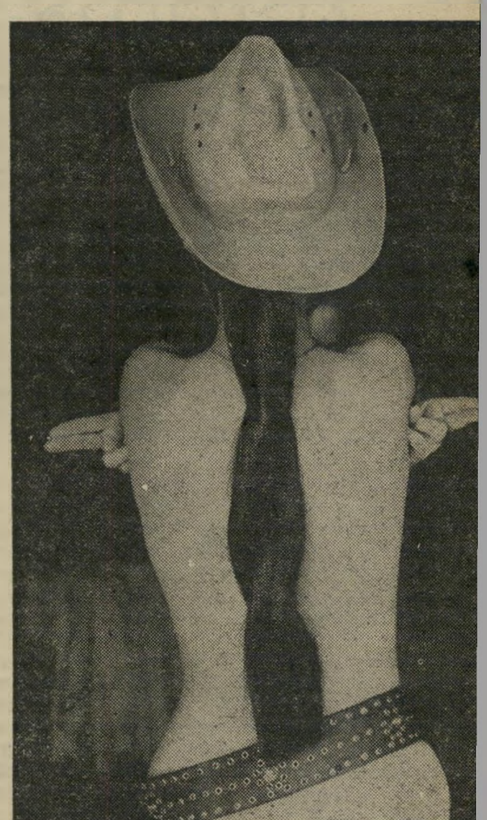

המערב הפרוע

אצולה מיזרחית

הרמון

רומנטיקה

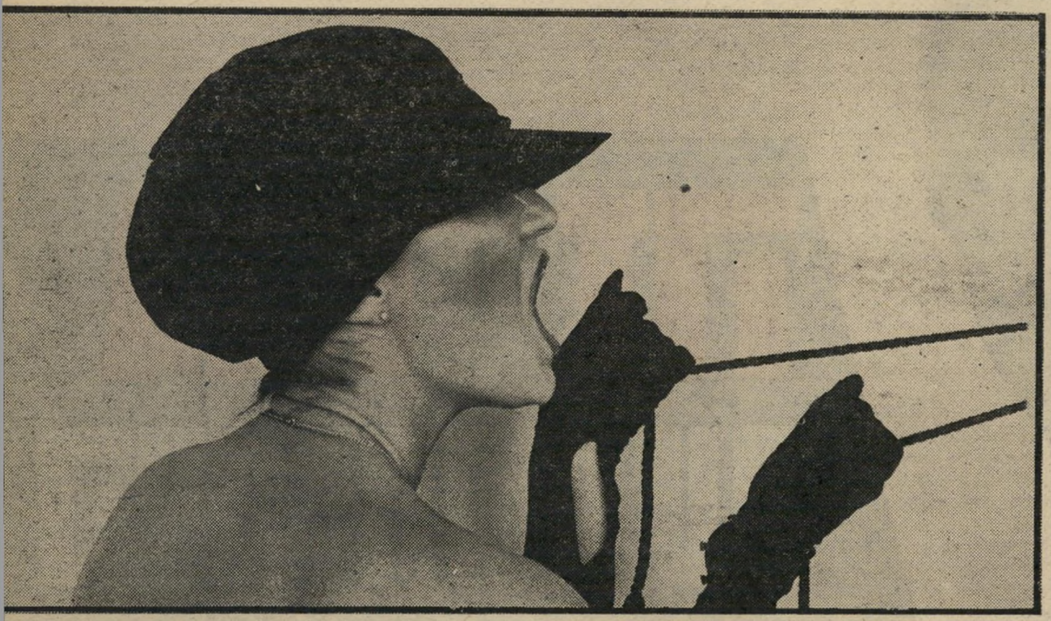

המירוץ

אש!

רכילות

כומר יום

ככה כובש!

שנה 40 מספר 1991 מחיר: 5.00 ל"י כ"ד חשון תשל"ו, 3.75

העולם הזה

אוניברסיטת תל־אביב מאשימה:

גבר זה קיים יחסים עם זקנה בת 80

תמורת מיליון לירות

אלברט סאבין בבית־המשפט